

Verkiezingsprogramma D66 Utrecht 2022-2026

De Ambitieuze Stad

Groei voor alle Utrechters

D66
utrecht

D66 Utrecht

Verkiezingsprogramma 2022-2026

Het verkiezingsprogramma is door de leden vastgesteld op de Algemene Afdelingsvergadering van 30 oktober 2021

Foto: “[Leidsche Rijn, Utrecht](#)” door [Nanda Sluijsmans](#). Gebruikt onder een [Creative Commons BY-SA licentie](#)

Voorwoord **Lijsttrekker**

We wonen in een ambitieuze stad. Een stad die in 2022 haar 900-jarig bestaan viert. Utrecht heeft een verleden om trots op te zijn.

Wat mij betreft wordt 2022 ook het jaar, waarin wij markeren dat we door willen bouwen aan de toekomst van onze stad. Want Utrecht groeit als nooit tevoren. Terwijl de Dom in de steigers staat voor een grote beurt, plukken we de vruchten van recente projecten in onze stad: van het bruisend nieuw stadshart rondom het Berlijnplein, tot de prachtige bibliotheek aan de Neude. Met nieuwe culturele centra en evenementen waar je U tegen zegt. En voor het eerst gaan we, in Leidsche Rijn, zelfs hoger bouwen dan de Domtoren!

In het hart van ons land jagen wij onze dromen na. Voelen wij ons thuis en kunnen we onszelf zijn. Maar deze groei is nog niet voor alle huidige en toekomstige Utrechters vanzelfsprekend. Corona legde een grote kansencrisis bloot, want de plek waar je woont bepaalt te vaak nog je gezondheid en je successen op school. Je achternaam bepaalt nog te vaak of je die stageplek of baan krijgt. Om nog maar niet te spreken over het schreeuwende tekort aan betaalbare woningen waardoor mensen zich soms zelfs gedwongen voelen om Utrecht te verlaten.

Ik wil dat iedere Utrechter een gelijke kans heeft op goed onderwijs, een betaalbaar en duurzaam huis, gezonde lucht en uitdagend werk. Ik zie een stad voor me waar we het allerbeste in elkaar naar boven halen. Door voorop te lopen met het beste onderwijs voor iedere leerling. Door Utrechters in aanraking te brengen met prikkelende cultuur. En door de banen van de toekomst naar Utrecht te halen realiseren we groei voor alle Utrechters. Het is onacceptabel dat mensen Utrecht verlaten vanwege een gebrek aan betaalbare woningen. Ik geniet elke dag van Utrecht en wil dit met zoveel mogelijk mensen delen. We moeten daarom ook in de toekomst de bouwkampioen van Nederland blijven en binnen 10 jaar de eerste woningen in de nieuwe stadswijk Rijnenburg opleveren.

D66 wil een stad die we met een gerust hart door kunnen geven aan volgende generaties. We hebben de afgelopen jaren hard voor alle Utrechters gewerkt aan onze ambitieuze stad. Na de verkiezingen van 16 maart is het aan de nieuwe fractie van D66, om het progressieve programma wat voor je ligt waar te maken. Samenwerken zit in het DNA van onze stad en in ons D66. Want hoe anders dan door samenwerken, hadden wij in de afgelopen jaren Utrecht op de kaart kunnen zetten als de onderwijs hoofdstad van Nederland? Hoe anders dan door samenwerken, zouden we internationaal toonaangevend geworden zijn als stad waar medische innovaties worden ontwikkeld? En waar grote bedrijven zich dolgraag willen vestigen, omdat we een rijk cultureel leven hebben? Door samenwerking, wil D66 verder komen.

Ons optimisme lees je terug in dit programma: we zetten een stip op de horizon voor onze stad en nemen je mee in hoe we daar komen. Onze oplossingen zijn realistisch, rechtvaardig en onderbouwd en gaan uit van samenwerking met alle Utrechters. Drie grote opgaven liggen voor ons: de klimaatcrisis, de woningnood en een gebrek aan gelijke kansen voor iedereen. Alles wat we in onze stad doen, moet zich in de komende jaren richten op die drie thema's. Het is onze belofte, voor de toekomst van onze stad, dat deze drie opgaven worden aangepakt.

Met jullie steun op 16 maart 2022 bouwen we verder aan een toekomstbestendige stad. Een bruisend, groen Utrecht met kansen voor iedereen.

Maarten Koning

Lijsttrekker D66 Utrecht

Voorwoord Lijsttrekker	2
KADER Leren leven met corona en samen Utrecht vooruit helpen	4
De Bruisende Stad	5
Restaurants, cafés en winkels	5
Vakmensen, makers en kenniswerkers	6
Evenementen, bioscopen en theaters	7
De Kansrijke Stad	11
Elke Utrechter (digi)taalvaardig	11
Goed onderwijs als fundament	12
Utrecht studentenstad	14
Van nieuwkomer naar Utrechter	15
KADER Meer ruimte voor groen in de stad!	16
De Groene Stad	17
Samen de klimaatcrisis aanpakken	17
D66 wil meer klimaatactie	18
Overal gezonde lucht	19
Samenwerken aan gezonde lucht	21
Meerenbetergroen in de stad	21
Meer natuur, beter voorbereid tegen hittestress en hoosbuien	22
Een groene stad is ook een circulaire stad	23
KADER Zo snel mogelijk plannen voor woningbouw en grootschalige energieopwekking in Rijnenburg & Reijerscop	25
De Groeiende Stad	26
Wonen	26
Ruimte, mobiliteit & bereikbaarheid	30
Economie en werk	33
KADER Een mensgerichte benadering bij de aanpak van meervoudige, complexe problemen	35
De Gezonde Stad	36
Kansengelijkheid voor een goede gezondheid	36
Bereikbare zorg in alle wijken	36
Sportenbewegen	38
Drugs	39
Schulden en Armoede	40
KADER Een beter Utrechts drugsbeleid: effectiever en gezonder!	42
De Veilige Stad	43
In Utrecht is ruimte voor iedereen	43
Drugscriminaliteit	45
Het hoofd bieden aan polarisatie en radicalisering	46
Vermenging bovenwereld en onderwereld	47
Digitale veiligheid	47
Verkeersveiligheid	48
De Democratische Stad	50
Samen maken we de stad	50
De gemeente die naast burgers staat	51
Utrecht kampioen mensenrechten	52
De Investerende Stad	53
Uitgangspunten voor gemeentefinanciën	53
Financiële gezondheid	54
De groeivandestad	55
Inkomsten	55
Hervormingen van gemeentefinanciën zijn noodzakelijk	56
Verantwoording	57

KADER Leren leven met corona en samen Utrecht vooruit helpen

De coronapandemie raakte elke Utrechter tijdens het schrijven van dit verkiezingsprogramma. Sommige mensen en bedrijven krijgen het daarbij erg zwaar voor hun kiezen. En nog steeds is de coronapandemie niet voorbij. Nieuwe varianten kunnen de kop opsteken en vragen om nieuwe maatregelen.

Hoe de pandemie zich ook ontwikkelt, D66 wil investeren in een bruisend, groen en kansrijk Utrecht. Als het echt nodig is, moet de overheid kunnen ingrijpen om onze gezondheid te beschermen. Maar wij kijken daarbij wel altijd hoe we inwoners en ondernemers zo veel mogelijk vrijheid kunnen bieden, op een veilige en verantwoorde wijze. Dat geeft ons de veerkracht die nodig is om Utrecht door de crisis te slepen. Denk aan het toestaan van grotere terrassen voor de horeca, maar ook aan financiële ondersteuning voor getroffen sectoren.

Corona liet ons ook zien dat we samen in staat zijn om te doen wat echt nodig is. De coronacrisis leerde ons dat een trendbreuk mogelijk is: ineens werkten we vaker thuis en reisden we minder. Bij alle ommetjes leerden we groen in onze buurt nog meer waarderen. Maar corona legde ook een vergrootglas op de ongelijkheid tussen mensen; de crisis versterkte deze zelfs. En meer mensen voelden zich eenzaam of kregen psychische problemen.

We kunnen de loop van de wereldwijde coronacrisis niet bepalen, maar we kunnen wel bepalen hoe we er mee omgaan. Corona loopt daarom als een rode draad door dit programma. D66 wil leren van de coronalessen, de positieve effecten vasthouden en vooral zorgen dat we alle Utrechters kunnen laten profiteren van de groei van de stad. Zo slepen we Utrecht samen door de pandemie.

De Bruisende Stad

De ambitie: Utrecht is een compacte stad met verschillende levendige centra. Een stad die groot genoeg is om nieuwe mensen te leren kennen, maar klein genoeg om bekenden tegen het lijf te lopen. D66 omarmt die stedelijkheid en wil die samen vieren! We willen de plek zijn waar je fijn kunt wonen, werken, naar een voorstelling kunt en elkaar kunt ontmoeten op het terras.

We kiezen voor een levendige stad, met cultuur, activiteiten, horeca en flexibele werkplekken in elke buurt. Op 10 minuten lopen of fietsen. In elke wijk. En we zetten in op groen en gezond stedelijk leven. We investeren in de verschillende centra om ondernemers meer mogelijkheden te bieden en de spreiding van activiteiten over de stad beter te maken. Tegelijkertijd hebben we oog voor de eigenheid van een buurt. Die willen we goed tot zijn recht laten komen.

De binnenstad en Hoog Catherijne zijn hard geraakt door de coronacrisis. Dit visitekaartje van onze stad, waar alle voorzieningen zijn geconcentreerd, verdient daarom een beetje extra aandacht. We hebben immers allemaal belang bij een florerende binnenstad. Zónder lege panden.

D66 Utrecht wil een binnenstad met een goede balans tussen wonen, werken en vermaak. Een stadshart waar Utrechters zich thuis voelen, en waar bezoekers graag naartoe komen. Het moet niet alleen een plek zijn om iets te kopen of op een terras te zitten, maar waar je de hele dag lang comfortabel en veilig kunt verblijven. In 2021 was Utrecht de populairste bestemming onder Nederlanders. Dat willen wij graag zo houden.

2022 is een bijzonder jaar, want dan bestaat Utrecht 900 jaar. Een mijlpaal, waarbij we niet alleen stil staan bij de stad zelf. We staan ook stil bij de rol die Utrecht al 900 jaar speelt als belangrijke verbinder met andere Europese metropoolregio's. Dit willen we volop vieren. Zo geven we alle inwoners een mentale opkikker. We trekken er bovendien nieuwe bezoekers mee, die graag samen met ons het feest willen vieren. En we bieden onze ondernemers een uitgelezen mogelijkheid om te herstellen van de coronacrisis.

Restaurants, cafés en winkels

Inwoners kiezen voor Utrecht, vanwege de goede ligging, voorzieningen, werkgelegenheid en de gezellige sfeer. Voor dat laatste zijn restaurants, cafés en winkels onzettend belangrijk. Utrecht zonder terrassen is als cola zonder prik. In de historische binnenstad dreigt echter leegstand door de coronacrisis. Kroegen, restaurants en winkels staan op omvallen. Leegstaande panden zorgen voor een naar straatbeeld waar veel potentie verloren gaat.

Om te zorgen dat Utrecht bruisend blijft na de crisis en de voorzieningen meegroeien met het aantal bewoners, moeten we nu slimme keuzes maken. D66 Utrecht streeft daarom naar een compacte stad met verschillende bruisende centra. Zo valt er in elke wijk iets te beleven. We zorgen bovendien voor spreiding van vertier, zodat het plezier van de één geen overlast voor de ander betekent.

Bovenal willen we een inclusieve, kleurrijke stad, waar mensen met verschillende achtergronden elkaar kunnen ontmoeten. We zorgen dus dat er genoeg te beleven valt voor een breed publiek. En we stellen mensen die hulpmiddelen gebruiken centraal in het ontwerp van nieuwe plannen. Zodat in de toekomst alle stoepen, wijken en voorzieningen voor iedereen toegankelijk zijn.

We bieden meer mogelijkheden voor flexibele bestemmingen van ruimte

Om te zorgen dat centra als de binnenstad, Overvecht en Leidsche Rijn de hele dag door aantrekkelijk zijn, zorgen we dat je kunt wonen boven winkels en dat je makkelijker een vergunning krijgt voor bijvoorbeeld horeca of flexwerkplekken in je winkel.

We willen een breed aanbod in de stadscentra

D66 Utrecht wil dat er voor iedereen iets te kiezen valt en dat de leegstand na Corona niet alleen wordt opgevuld door grote ketens. We zien ook graag nieuwe ondernemers die hun talenten ontplooiën in het straatbeeld terug. Denk aan nieuwe winkel- en horeconcepten, maar ook aan betaalbare ruimtes voor cultuur en vakmanschap. Dit hoort bij ons Utrechtse DNA en het draagt bij aan de sfeer en aantrekkingskracht van de stad. De gemeente kan hierbij helpen, door de juiste partijen bij elkaar brengen.

We investeren in de binnenstad

D66 staat naast de ondernemers in de binnenstad. Ze wil dat de gemeente samen met hen kijkt naar wat wél mogelijk is. Bijvoorbeeld door het afschaffen van langdurende vergunningsaanvragen en stroperige ambtelijke processen. Zo transformeren we de binnenstad snel en daadkrachtig naar een toekomstbestendig, bruisend centrum.

Vakmensen, makers en kenniswerkers

D66 wil dat Utrecht een stad is waar iedereen de mogelijkheid heeft om zich te ontplooiën. Om werk te doen dat bij ze past. We willen een breed aanbod banen, waarmee Utrecht aantrekkelijk is voor zowel vakmensen, makers, als kenniswerkers. Als het aan ons ligt, bedenken bedrijven mooie dingen op het Utrecht Science Park en worden die gemaakt op industrieterrein Lage Weide. Samen met bedrijven en kennisinstellingen zorgen we voor bestendige werkgelegenheid door voorop te lopen op het gebied van gezondheidszorg, onderwijs, circulaire bouw en digitalisering.

We vinden dat iedereen die in Utrecht werkt ook de mogelijkheid zou moeten hebben om in Utrecht te wonen. Dat is sociaal en rechtvaardig. Bovendien is het voor de stad als geheel belangrijk om zoveel mogelijk kennis en vakmanschap binnen handbereik te hebben. Een stad waarin zorgmedewerkers of onderwijzers geen huis meer kunnen betalen is dan ook onacceptabel voor ons. Natuurlijk geldt dat voor alle beroepsgroepen, maar gezien het stijgende lerarentekort en de belangrijke rol die zij spelen voor talentontwikkeling en kansengelijkheid in Utrecht, hebben wij extra aandacht voor docenten. Zie hierover ook ons voorstel over huisvesting in het hoofdstuk De Groeiende Stad.

Banen veranderen door digitalisering, innovatie en vergroening. We zien arbeidstekorten in belangrijke sectoren, maar ook mensen die geen baan kunnen vinden in de sector waarin ze gewend zijn te werken. Hierdoor gaan kansen voor de stad en het talent van onze inwoners verloren. D66 wil nieuwe en bestaande inwoners meenemen in de veranderingen door ze te laten profiteren van nieuwe mogelijkheden. Hiervoor is het belangrijk dat de gemeente samen met onderwijspartners zorgt voor omscholingsmogelijkheden, zodat vraag en aanbod op de arbeidsmarkt goed op elkaar aansluiten.

De kans is groot dat kantoorwerk er na de coronacrisis anders uit zal zien. De kantoorpanden zullen we, zeker op een centrale plek als Utrecht, nog steeds nodig hebben, maar we zullen ze waarschijnlijk meer gaan gebruiken om elkaar te ontmoeten en we zullen vaker thuis werken. We kunnen kantoorpanden daarom creatiever benutten zodat er meer mogelijkheid is tot netwerken, inspiratie opdoen en kruisbestuiving.

We bieden jonge, lokale ondernemers met innovatieve ideeën mogelijkheden om zich te huisvesten

Studenten op het Utrecht Science Park moeten zich in onze stad kunnen blijven vestigen. Zodat kennis en ondernemerschap ook hier tot bloei kunnen komen. Dit maken we mogelijk via bijvoorbeeld de Regionale Ontwikkelmaatschappij (ROM) en met behulp van de Regionale Economische agenda (REA) die gebaseerd is op brede welvaart. Ook verwelkomen we internationale kenniswerkers die aangetrokken worden door het Utrecht Science Park (USP).

We richten een Academie 'Lang Leve Leren' op, met mogelijkheden tot uitstroom in onderwijs, zorg, ICT of technische beroepen

Utrecht zet al goede stappen met het programma "Werk voor iedereen". D66 wil daarbovenop meer investeren in het Fonds Mismatch Arbeidsmarkt en de bestaande samenwerkingen tussen onderwijsinstellingen, bedrijven en de gemeente intensiveren. Zo kunnen we gezamenlijk een Academie 'Lang Leve Leren' oprichten met een breed aanbod aan programma's en mogelijkheden, waar mensen zich op een laagdrempelige manier kunnen laten omscholen. Zo vergroten we het aantal mensen dat doorstroomt naar een baan.

We promoten flexibele manieren van werken

Door een werkdag en -plek flexibeler in te delen is er meer ruimte voor een goede werk-privébalans. En het kan inspiratie en nieuwe samenwerkingen opleveren. Denk aan start-ups die een plek krijgen in het kantoor van een groter bedrijf waar ze een aantal werkplekken over hebben. Of werkgevers die collega's in kleinere groepen laten samenkomen in de stad waar ze wonen, maar waar het bedrijf niet gevestigd is. Dat maakt werken niet alleen flexibeler, maar het zorgt er ook voor dat stadscentra tijdens kantooruren een bruisende plek zijn. Bovendien hoeven Utrechters daardoor minder ver te reizen naar hun werk.

Werk voor iedereen

De Coronacrisis heeft opnieuw laten zien dat er grote verschillen in kansen zijn tussen mensen met vaste contracten en mensen met flexwerk en kleine banen, of mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. D66 wil blijven inzetten op goed werk voor iedereen, of je nou in loondienst werkt of zzp'er bent. Wij willen dat de gemeente goede begeleiding geeft en samenwerkt met Utrechtse bedrijven aan meer vaste contracten, contracten voor meer uren, om- en bijscholing of passend werk voor mensen die meer moeite hebben om aan de slag te komen.

Investeren in de circulaire maakindustrie

De omslag naar een circulaire economie vormt een grote banenmotor. D66 wil daarom de komende vier jaar investeren in een toonaangevende circulaire maakindustrie, met bedrijven die geen nieuwe grondstoffen gebruiken bij hun productie. We willen daarvoor extra bedrijfsruimte creëren bij Lage Weide. Daarnaast investeren we in het nieuwe circulaire bedrijventerrein Strijkviertel in De Meern dat op korte termijn ruim 1900 banen op gaat leveren, vooral voor mbo'ers.

We positioneren Utrecht als de stad van Life Sciences & Health, onderwijs, digitalisering en circulairebouw

Met Utrecht Marketing zetten we in op het op het binnenhalen van (internationale) congressen en (sport) evenementen. Daarnaast willen we dat Utrecht Marketing door het jaar heen samen met inwoners en (culturele) ondernemers een mooie mix van evenementen neer zet. We komen met concrete doelen mee om niet alleen toeristen, maar ook bedrijven en organisaties binnen te halen die bijdragen aan de ontwikkeling van Utrecht tot een knooppunt van Life Sciences & Health, onderwijs, digitalisering en circulaire bouw.

We zetten ons in voor een bruisend en leefbaar Utrecht Science Park

Het Utrecht Science Park (USP) is wat D66 betreft dé plek waar de Nobelprijswinnaars van de toekomst worden opgeleid en zich kunnen ontwikkelen. Er liggen gouden kansen voor het oprapen op het gebied van onderwijs, onderzoek, bedrijvigheid, innovatie en werkgelegenheid. Om deze te benutten moet wel de stap worden gezet naar een echte bruisende campus omgeven door een groene omgeving waar we de hele Utrechtse regio mee versterken. D66 wil op het USP meer studentenwoningen toevoegen, inclusief de voorzieningen die het als de 11e wijk van de stad een fijne plek maken om te wonen en te verblijven. Het USP heeft meer sportvoorzieningen, winkels, horeca en een volwaardige supermarkt nodig. D66 is voorstander van een duidelijke entree aan de westkant van het Utrecht Science Park waar deze voorzieningen een plek kunnen vinden.

Evenementen, bioscopen en theaters

D66 Utrecht ziet en ondersteunt de waarde van kunst en cultuur voor de stad en de omgeving, voor iedereen. De kwaliteit en het aanbod van kunst en cultuur zijn hierin van groot belang. Makers van kunst en cultuur agenderen, participeren en maken de stad mooier. De Code Radicaliteit is hier een goed voorbeeld van. Door de coronapandemie heeft de kunst- en cultuursector het zwaar gehad. D66 Utrecht zet zich in voor een bloeiende sector waar je zowel kunst kunt maken als beleven.

Of je nu houdt van films, hiphop muziek, of musea, cultuur verrijkt je. Het geeft energie, inspiratie en het toont zaken vanuit een ander perspectief. Het is een mooie gelegenheid om elkaar te ontmoeten en zo de cohesie tussen heel verschillende groepen te versterken. Ook versterken culturele organisaties en activiteiten de lokale economie. Want als er mensen naar Utrecht komen omdat daar iets te beleven valt, levert dat ook inkomsten op voor horeca en winkels. Om al deze redenen wil D66 Utrecht dat cultuur voor iedereen toegankelijk is, zoals voor minima en bijstandsgerechtigden en mensen die hulpmiddelen gebruiken.

Ook voor makers en ondernemers in de culturele sector moet hun werk meer bieden dan vermaak of diepgang. Zij hebben financieel perspectief en zekerheid nodig. D66 zet daarom in op een breed cultureel aanbod en een stabiele culturele sector.

Utrecht staat bekend om haar diverse culturele aanbod. Zo zijn we blij dat de Canal Pride en Ketikoti tegenwoordig ook in Utrecht plaatsvinden. Maar denk ook aan het Nijntje Museum, het Smartlappenfestival en Le Guess Who. Culturele initiatieven om trots op te zijn! Tegelijkertijd is er een groep mensen die weinig gebruik maakt van culturele voorzieningen. Dat is een gemiste kans. In de eerste plaats voor henzelf, maar het is ook een signaal dat er nog meer kan worden georganiseerd voor een breder publiek. Culturele organisaties moeten daarom samen inzetten op een diverser aanbod. Dit gaat het beste als de organisaties zelf ook inclusief en toegankelijk zijn en werken volgens de Fair Practice Code. Dankzij D66 is deze gedragscode voor ondernemen en werken in kunst, cultuur en creatieve industrie, nu een subsidievoorwaarde geworden. Organisaties doen hun best om de code zo goed mogelijk te implementeren, maar hebben hiervoor extra financiële middelen nodig. Zo moeten zij bijvoorbeeld vanaf 2024 voor al hun medewerkers meebetalen aan een pensioenvoorziening. Dat geld hebben instellingen nu niet en daarom is het tijd voor boter bij de vis. Zo bouwen we samen aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt en beroepspraktijk.

Daarnaast wil D66 meer ruimte in de vierjaarlijkse cultuurnota. Bijvoorbeeld voor initiatieven die ook positieve effecten hebben op inburgering of welzijn, maar die soms net niet binnen de subsidievoorwaarden vallen. Hetzelfde geldt voor niet-gesubsidieerde cultuur. Broedplaatsen voor nieuw talent zoals De Nijverheid zijn een onmisbare stap naar cultureel succes, maar door corona dreigen ze om te vallen. En er was al een tekort aan broedplaatsen in Utrecht.

Als er meer bewegingsruimte in de cultuurnota zit, kan de gemeente zorgen voor een bloeiend cultureel leven in onze stad. Met aandacht voor de belangrijke wisselwerking tussen gesubsidieerde en ongesubsidieerde cultuur. En waar nodig met financiële ondersteuning, voor beide vormen.

We bieden initiatieven ruimte om te groeien en lange termijn plannen te maken

We bouwen meer flexibiliteit in tijdens de periode van de cultuurnota voor initiatieven die net buiten de lijntjes kleuren. Ook moeten we het makkelijker maken voor culturele ondernemers om te starten en groeien. Dat doen we door oog te hebben voor de belangrijke functie van broedplaatsen en deze waar nodig te ondersteunen. En we zorgen dat culturele instellingen een eigen buffer kunnen opbouwen. Als ze een goed jaar hebben, moet dat niet direct het volgende jaar ten koste gaan van hun subsidiebedrag. Zo hebben ze meer vrijheid en zeggenschap. Dat heeft bovendien een positief effect op de sociale zekerheid van personeel en toeleveranciers in de culturele sector.

Utrechtse kunst en de wereldtop

In de sport vindt iedereen het al heel logisch dat we onszelf spiegelen aan een internationale context. Denk maar aan het EK Vrouwenvoetbal of de Vuelta in onze stad. Op cultureel gebied mag Utrecht minder bescheiden zijn. Want ook Utrechtse artiesten, kunstenaars en festivals kunnen en willen zich meten aan de wereldtop. Door internationale uitwisseling en samenwerking te stimuleren, halen wij de wereld onze stad binnen. Andersom werkt het ook: bij handelsmissies kan vaker Utrechts creatief talent aansluiten om een internationaal podium te krijgen.

We maken cultuur toegankelijker in alle wijken. Inwoners krijgen mogelijkheden om er hun eigen invulling aan te geven

We kunnen trots zijn op ons culturele aanbod, zoals het Berlijnplein in Leidsche Rijn en het Jongerencultuurhuis in Overvecht. Maar er zijn nog groepen in onze stad die niet vinden wat ze zoeken. Ook zijn er wijken waar niet zoveel te beleven is. We willen daarom dat iedereen kan meebeslissen over wat zij in de wijk willen zien.

We willen een extra middelgroot theater buiten de binnenstad

Al ruim twee decennia gaat het in Utrecht over gebrek aan een middelgrote zaal. Die zou voorzien in een dringende behoefte, omdat Theater Kikker voor veel aanbod te klein is en de Stadsschouwburg te groot. D66 ziet deze middelgrote zaal graag in Leidsche Rijn of in Lunetten, waar op dit moment te weinig te doen is op cultureel gebied.

We maken van het Enecoterrein een permanente festivallocatie

Dit terrein staat momenteel te koop. Het is door de ligging perfect als festivallocatie waar meer mogelijk is op het gebied van geluid en frequentie van activiteiten. Dit kan ook een boost geven aan het Utrechtse nachtleven. Het Utrechtse nachtleven verdient wat D66 Utrecht betreft meer aandacht. Het nachtleven bestaat uit een grote groep ondernemers en makers die inwoners en bezoekers de kans bieden nieuwe mensen te ontmoeten, ervaringen op te doen en te delen, vrij te zijn, te dansen en bewegen en van muziek te genieten. Veel van onze inwoners kijken, zeker na de coronapandemie, uit naar een bruisend nachtleven. Er zijn momenteel te weinig geschikte locaties voor nachtcultuur. Een boost in de nachtcultuur betekent kansen voor ondernemers en makers. Naast het actief zoeken van geschikte locaties wil D66 talentontwikkeling stimuleren en de sector ruimte bieden voor experiment.

We willen drempels voor cultuureducatie wegnemen zodat er meer kinderen van kunnen profiteren

D66 wil dat Utrecht een onafhankelijk cultureel instituut krijgt, naar voorbeeld van de CultuurSchakel in Den Haag. Zo'n instituut kan ervoor zorgen dat praktische drempels op het gebied van cultuureducatie bij scholen worden weggenomen. En dat leerlingen die het minst met cultuur in aanraking komen, toch de kans krijgen er kennis mee te maken. Het instituut brengt de juiste partijen bij elkaar voor cultuureducatie, -participatie en -subsidie. Het instituut kan scholen ontlasten in hun taken om cultuuronderwijs te organiseren, doordat het een schakel vormt tussen onderwijs en cultuurinstellingen. Ook weet het instituut de gemeente te vinden en kan het startende culturele ondernemers met vragen de goede richting op sturen.

We geven ruimte aan culturele broedplaatsen

Culturele broedplaatsen maken de stad interessanter, geven ruimte aan Utrechters om zich te ontplooiën en zorgen voor werkgelegenheid. Daarom wil D66 80.000 m² aan extra ruimte voor broedplaatsen tot aan 2040. Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen nemen we betaalbare plekken voor kunst en cultuur direct mee. We houden ook in de gaten dat er plekken blijven waar je lawaai kan maken.

We organiseren een jaarlijks terugkerend stadsevent voor afgestudeerde creatieven

De Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) is de op één na grootste kunstacademie van Europa, maar het talent dat tijdens de afstudeerweken wordt gepresenteerd blijft vaak voorbehouden aan trotse ouders. We willen naar aanleiding van 900 jaar Utrecht een jaarlijks terugkerend festival organiseren waar afgestudeerd talent van alle Utrechtse kunstopleidingen de hoofdrol speelt. En waar mensen uit de hele stad en ver daarbuiten naartoe komen. Het Fashion + Design Festival Arnhem kan hierbij als voorbeeld dienen.

Meebeslissen met je wijk over Oud en Nieuw

Oud en nieuw is een feest voor iedereen. Ieder jaar zorgt vuurwerk voor veel overlast. Daarom willen we dat er wordt geïnvesteerd in alternatieven voor vuurwerk op wijkniveau, zoals professionele licht- of droneshows of muziekoptredens. Wijkbewoners moeten hier ieder jaar over kunnen meebeslissen. Tegelijkertijd spreken we ons uit voor een landelijk particulier afsteekverbod van vuurwerk, maar volgen we de landelijke regelgeving. We geven daarnaast prioriteit aan het handhaven op het bezit van gevaarlijk vuurwerk.

De Kansrijke Stad

De ambitie: In een kansrijke stad zijn er gelijke kansen voor iedereen. Het maakt niet uit wie je ouders zijn of waar je bent geboren. Wat telt zijn je talenten, ambities en dromen. Jong of oud, praktisch of theoretisch, in dé onderwijsstad Utrecht kun je een leven lang leren.

D66 wil dat iedere Utrechter het beste uit zichzelf kan halen. Het mag in onze stad niet gebeuren dat je niet de mogelijkheid krijgt je talent te ontdekken en ontwikkelen. Als dat toch gebeurt, is dat een persoonlijk drama. En dat niet alleen: het is een gemiste kans voor de stad. Om kansengelijkheid uit te bannen, moet de gemeente het lef hebben om ongelijk te investeren voor gelijke kansen. Zodat mensen die het (tijdelijk) lastiger hebben of voor wie de mogelijkheden niet voor het oprapen liggen, die hulp krijgen die ze nodig hebben.

Elke Utrechter (digi)taalvaardig

Kansenongelijkheid begint in de wieg. De eerste levensjaren zijn essentieel in de ontwikkeling, maar niet ieder kind krijgt vanuit huis dezelfde basis mee. We zien dat kinderen voordat zij naar de basisschool gaan al een taalachterstand hebben. Deze kinderen beginnen met een valse start aan hun schoolcarrière. Eenmaal begonnen met een achterstand blijkt het moeilijk om deze later nog in te halen. De impact hiervan draagt je je hele leven mee.

De groep jongeren die school verlaat met een taalachterstand groeit. En dat, terwijl er al circa 30.000 Utrechters zijn die niet goed Nederlands spreken, onvoldoende kunnen lezen en/of schrijven, of slecht met de computer overweg kunnen.

Laaggeletterdheid kan grote impact hebben op de kwaliteit van leven. Misschien kun je bijvoorbeeld geen DigiD aanvragen of een CV opstellen. Of je begrijpt belangrijke post van de overheid of een medische bijsluiter niet. Er gebeurt al veel in de stad om laaggeletterdheid tegen te gaan, maar gezien de omvang van de problematiek bereiken we slechts het topje van de ijsberg. Taalvaardigheid en digitale ontwikkeling zijn essentieel om mee te kunnen doen in de samenleving. Daarom gaan we de strijd aan met laaggeletterdheid in Utrecht.

We pakken taalachterstanden zo vroeg mogelijk aan

Taalachterstanden kunnen het beste zo vroeg mogelijk worden weggewerkt. Een achterstand die eenmaal is ontstaan, is lastig in te halen. Daarom geven we kinderen bij wie taalachterstanden dreigen te ontstaan extra ondersteuning, bijvoorbeeld via de voorschool.

Een brede aanpak op digitale vaardigheden en laaggeletterdheid

D66 Utrecht wil dat de gemeente meer initiatieven in de stad co-financiert om (digitale) laaggeletterdheid tegen te gaan. De huidige aanpak is effectief, maar bereikt niet voldoende mensen. Samen met het onderwijs, maatschappelijke organisaties, bibliotheken, boekhandels, het bedrijfsleven en vrijwilligers willen we nog meer Utrechters bereiken.

Toegang tot internet als basisbehoefte

Het hebben van een internetverbinding is een belangrijke voorwaarde om digitale vaardigheden te ontwikkelen en thuis te kunnen leren en werken. Daarom wil D66 dat een internetverbinding, net als elektriciteit, gezien gaat worden als basisbehoefte. De gemeente gaat in gesprek met onderwijsinstellingen en internetproviders om te kijken wat de mogelijkheden zijn om iedere Utrechter die dat nodig heeft aan een werkende internetverbinding te helpen.

D66 wil dat de gemeente begrijpelijk en toegankelijk is

Dat wil zeggen dat brieven van de gemeente altijd in begrijpelijke taal zijn en dat zaken zo nodig telefonisch worden toegelicht. Er zijn waar nodig ook (gebaren-)tolken beschikbaar en relevante informatie wordt tevens in het Engels (of andere talen) beschikbaar gemaakt. Per slot van rekening is er een grote groep Utrechters die het Nederlands niet (voldoende) beheerst. Voor mensen die niet digitaal vaardig zijn, die een verstandelijke beperking hebben of die om andere redenen baat hebben bij persoonlijke hulp. Ook is het van belang dat er altijd een fysiek loket beschikbaar blijft voor hen die niet digitaal vaardig zijn of voor vragen die niet eenvoudig telefonisch zijn op te lossen.

Goed onderwijs als fundament

In een kennisstad als Utrecht moet iedereen volop kansen krijgen om talenten te ontdekken en ontwikkelen. Goed, veelzijdig basis- en voortgezet onderwijs in een inspirerende leeromgeving is daarbij het fundament. Het is daarom zorgelijk dat de verschillen in kwaliteit én diversiteit tussen scholen groeien. Utrecht wordt hard getroffen door het lerarentekort, wat de kloof tussen verschillende scholen versterkt. Juist de scholen met achterstanden, waar kinderen goed onderwijs het hardst nodig hebben, kunnen moeilijk leraren vinden. Een schooldag gaat verder dan alleen leren lezen en schrijven. Op jonge leeftijd zien we al grote verschillen ontstaan tussen groepen kinderen in de verschillende wijken van de stad. Gezondheidsrisico's ontstaan door een ongezonde levensstijl of juist het gebrek aan ontbijt of lunch. Daarnaast zien we ook dat toegang tot sport en cultuur niet voor alle kinderen vanzelfsprekend is. Deze gezondheidsrisico's en gemiste kansen voor het ontdekken en ontwikkelen van talenten vinden wij onacceptabel.

D66 Utrecht wil dat elk kind dezelfde kansen krijgt. We zijn dan ook trots op het vernieuwde centrale aanmeldbeleid voor basisscholen, dat transparanter en eerlijker is. Om gelijke kansen in het onderwijs te bevorderen moeten we het lef hebben om dit soort keuzes te blijven maken.

Ondersteuning op de juiste school

D66 wil dat elke Utrechtse school een goede keuze is. Scholen met leerachterstanden of een lerarentekort krijgen extra financiële ondersteuning voor bijvoorbeeld een extra onderwijsassistent of gespecialiseerde hulpkracht om de leraar te ontlasten. Ook stelt de gemeente een Utrechtse menukaart samen waar scholen een aanvullend, niet-commercieel les- en activiteitenaanbod kunnen vinden (waaronder lespakketten) vanuit de vele culturele, educatieve en maatschappelijke instellingen in de stad, en wellicht ook vanuit overheidsdiensten en bedrijven.

Een actievere aanpak van het lerarentekort

D66 strijdt al jaren tegen het lerarentekort in Utrecht. De komende jaren doen we er nog een schepje bovenop. Want goed onderwijs op elke school, begint met voldoende goede leraren. Getalenteerde, beginnende leraren moeten we koesteren; ze verdienen extra ondersteuning. Daarnaast zorgen we dat leraren, samen met andere essentiële beroepen die kampen met tekorten, voorrang kunnen krijgen bij het vinden van een betaalbare woning. We bouwen daarom woningen voor leraren. Zie hierover ook het hoofdstuk 'De Groeiende Stad'.

Passend onderwijs voor ieder kind

Er zitten nog te vaak kinderen en jongeren thuis zonder onderwijs. Dit komt omdat het systeem, passend onderwijs, niet echt werkt. Maar het is wel een kerntaak van de gemeente. Daarom zetten we actief in om iedereen een vorm van onderwijs te bieden. We streven er naar nul thuiszitters te hebben in de gemeente Utrecht en we stimuleren inclusief onderwijs. Daarnaast wil D66 zorg dicht bij school organiseren, zodat de nu vaak gescheiden werelden elkaar in het dagelijks leven tegenkomen.

Goede doorstroom, goede kansen

Een goede doorstroom bevordert kansen. Daarom stimuleren we brede brugklassen en brede scholen. Zo maken we de mogelijkheid om op te stromen en te stapelen makkelijker. Hierbij willen we dat de gemeente een regierol neemt.

Pluriformiteit van scholen bevorderen

D66 wil dat elke Utrechtse school een goede keuze is. Dat betekent allereerst dat de gemeente actief bevordert dat alle scholen in de stad open staan voor pluriformiteit van leerlingen en leraren, discriminatie tegengaan en voor elke leerling een veilig schoolklimaat bieden. Scholen moeten veilig en vertrouwd zijn. Dat betekent allereerst dat de gemeente actief bevordert dat alle scholen in de stad open staan voor pluriformiteit van leerlingen en leraren, discriminatie tegengaan en voor elke leerling een veilig schoolklimaat bieden. Daarnaast moet de gemeente actief pesten en geweld tegengaan. Uit onderzoek van het COC blijkt dat LHBTI+ leerlingen zich aanzienlijk meer thuis en geaccepteerd voelen op scholen met een Gender and Sexuality Alliance (GSA). Daarom stimuleren we de oprichting van GSA's op school.

Op naar een vreedzame stad

D66 wil dat elke basis- en middelbare school een 'vreedzame school' wordt. Dit concept is gebaseerd op het idee dat kinderen en jongeren leren om samen te werken, beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Dankzij de inzet van programma's zoals 'De vreedzame school' is in Utrecht een meerderheid van de basisscholen nu al vreedzaam. Ook in het voortgezet onderwijs groeit het aantal deelnemers. We pakken de komende jaren door, om samen een vreedzame stad te worden.

Een rijke schooldag is meer dan alleen onderwijs

D66 wil dat ieder kind een rijke schooldag op een brede school heeft. Waar ieder kind de ruimte heeft om te ontdekken waar zijn of haar talenten liggen en om zichzelf te ontplooien. Niet alleen op gebied van lees- en leervaardigheden en 'inhoudelijke' kennis, maar ook als het gaat om bijvoorbeeld creativiteit, samenwerken en communicatie, en overige vaardigheden. Ook willen we gezonde en duurzame mogelijkheden voor ontbijt en lunch op iedere school. De voorschool, opvang, sport en cultuur worden zoveel mogelijk onder het dak van de school verenigd.

Daarnaast gaan we experimenteren met de verlengde schooldag om sport en cultuur voor elk kind toegankelijk te maken. De prioriteit ligt hier bij (kinderen op) scholen met achterstanden. Hiervoor maken we gebruik van Utrechts talent en willen we dat de gemeente en scholen samenwerken met niet alleen muziekscholen of sportclubs, maar ook met MBO's en het Utrecht Science Park. Om dit te kunnen faciliteren is financiële hulp van de gemeente nodig. In het hoofdstuk "De Gezonde Stad" staan we ook stil bij de rijke schooldag.

Lessen na corona

De coronacrisis heeft ons laten zien dat een werkende laptop voor ieder kind van belang is. Toch kunnen niet alle ouders een goede laptop voor hun kind of kinderen aanschaffen. De gemeente zoekt de samenwerking met onderwijsinstellingen en bedrijfsleven om ervoor te zorgen dat iedere student of leerling een heeft laptop voor school- of studiedoeleinden.

Ook in andere opzichten heeft de coronacrisis opnieuw laten zien dat kansenongelijkheid in het onderwijs een bestaand probleem is. Bovendien heeft de crisis de problemen zelfs vergroot. Leerlingen, ouders en leerlingen voelen veel druk door de vertragingen die tijdens corona verder zijn opgelopen. Er komen daarvoor middelen vanuit het rijk beschikbaar. Gezien de urgentie van de situatie zal de gemeente samen met de scholen inventariseren wat er nodig is om de ontstane vertraging en achterstanden tegen te gaan en hen daarin ondersteunen: zowel in oplossingen voor de korte termijn als structurele veranderingen voor de lange termijn. Wat ons betreft komt er geen 'coronageneratie' die een leven lang de prijs betaalt voor deze pandemie.

Recht op een rustige studieplek

De gemeente gaat in samenwerking met o.a. lokale buurthuizen ook aan de slag om permanente openbare studieruimtes op te zetten. Hierdoor kunnen studenten en scholieren die thuis niet beschikken over rustige leeromgeving in alle rust studeren.

Een echt vrijwillige ouderbijdrage

De vrijwillige ouderbijdrage blijft een probleem voor veel ouders en onderwijsinstellingen. De gemeente gaat er actiever op toezien dat het karakter van de vrijwillige bijdrage gewaarborgd is en dat de bijdrage nooit een reden voor uitsluiting van kinderen mag zijn.

Utrecht studentenstad

Met meer dan 100.000 studenten aan onze vele onderwijsinstellingen is Utrecht dé onderwijsstad van Nederland. Jongeren hebben in Utrecht de mogelijkheid om door te leren in wat het beste bij hen past: het MBO, HBO of het WO. De studentencultuur is een belangrijk deel van de Utrechtse identiteit. Daarom blijft D66 zich inzetten voor een levendige studentenstad. Een stad waar talenten zich kunnen ontplooiën en worden ontdekt. Waar elke student een kamer en studieplek kan vinden. Het mag in onze stad niet gebeuren dat studenten nooit een kamer vinden, of geen geschikte stageplek krijgen. Toch komt dat nog steeds voor, met alle gevolgen van dien. Talenten gaan verloren. Studenten raken achterop in hun opleiding, of missen de (werk)ervaring die ze nodig hebben voor een goede start van hun loopbaan. Een ander probleem is dat ook na het behalen van een diploma er nog steeds veel mensen zijn die geen aansluitend werk vinden, en dat terwijl er juist sectoren in de stad zijn met grote tekorten.

Gelijke faciliteiten voor elke student

Of je nu een MBO, HBO of WO student bent, D66 streeft ernaar om de sportieve en culturele faciliteiten die Utrecht heeft open te stellen en voor dezelfde prijs aan te bieden voor alle studenten. Ook wil D66 bevorderen dat mensen met verschillende opleidingsachtergronden samen sporten en culturele activiteiten ondernemen.

Een leerzame stage in eigen stad

D66 wil dat de gemeente zelf structureel meer stageplaatsen creëert voor alle onderwijsniveaus en actiever een verbindende rol inneemt tussen de verschillende onderwijsinstellingen en het Utrechtse bedrijfsleven. Naast een gebrek aan stageplaatsen is ook stagediscriminatie een groot probleem. Om dit op te lossen is bewustwording van het probleem én een gerichte aanpak nodig. Hiervoor gebruiken we dezelfde intensieve samenwerking tussen de gemeente, onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven.

Utrechts talent bij de Vuelta en 900 jaar Utrecht

De Vuelta en 900 jaar Utrecht zijn een fantastisch moment om gebruik te maken van de talenten en kennis in onze stad. We willen dat er diverse stageplaatsen en projecten worden gecreëerd voor studenten van verschillende onderwijsinstellingen en -niveaus. Deze evenementen worden dan nog meer voor en door Utrechters gemaakt.

De banen van de toekomst

D66 wil dat het Utrechtse MBO zich meer richt op de economie van de toekomst en gezond stedelijk leven. De gemeente werkt samen met het bedrijfsleven en het MBO, om (toekomstige) tekorten in kaart te brengen. Kies je een opleiding die hierop aansluit, zoals binnen de zorg of techniek, dan helpt de gemeente je bij het vinden van een stageplaats en baan in Utrecht.

Van nieuwkomer naar Utrechter

Het nieuwe inburgeren

Nieuwkomers krijgen vanaf 2022 de kans om op een nieuwe manier in te burgeren. D66 wil dat we zorgen dat mensen de best mogelijke start in Utrecht krijgen, door samen met iedere nieuwkomer een passend plan voor haar of zijn inburgering te maken. Ook tijdens de inburgering geldt 'een leven lang leren': mensen die al wat ouder zijn, of die later nog willen bijleren om in Nederland het werk uit land van herkomst weer op te starten zijn van harte welkom om dat te doen.

Taal en lezen voor iedereen

Voor mensen die als vluchteling of migrant naar Nederland zijn gekomen is taal een essentiële voorwaarde om mee te kunnen doen. Dat gaat verder dan alleen een inburgeringsexamen: juist informele gesprekken met buurtgenoten en taal-buddies zorgen dat je de taal echt gaat beheersen. D66 Utrecht wil dat informeel en non-formeel taalonderwijs een plek krijgt in de integratie van nieuwkomers. Verder willen we dat dit soort taalonderwijs breed toegankelijk is: niet alleen nieuwkomers hebben behoefte aan extra ondersteuning op taal.

Jonge vluchtelingen en ongedocumenteerden

Ieder kind moet de kans hebben alles uit het leven te halen. Jonge vluchtelingen die alleen naar Nederland komen (alleenstaande minderjarige vluchtelingen) krijgen daarom wat D66 betreft in Utrecht altijd extra begeleiding van onderwijs- en jeugdzorg-partners. Ook ongedocumenteerden hebben recht op goede begeleiding en opvang. We gaan door met de Landelijke Vreemdelingen Voorziening.

KADER Meer ruimte voor groen in de stad!

D66 Utrecht ziet genoeg ruimte voor Utrecht om te groeien. Meer mensen betekent meer mogelijkheden voor een bruisende stad. En bij die groei, willen we ook zorgen voor genoeg groene openbare ruimte voor iedereen! Iedereen moet op 300 meter van haar of zijn huis groen kunnen vinden om te recreëren. Bij de groei van de stad houden we hier nadrukkelijk rekening mee door zowel in de bestaande stad als nieuwbouw locaties nieuw groen te ontwikkelen. Bijvoorbeeld door niet alle groen vol te bouwen, maar ook slim na te denken over hoogbouw. Maar waar we ruimte zien voor een toenemend aantal mensen, zien we dat niet voor een toenemend aantal auto's. De auto neemt ruimte in beslag én is vervuilend. In een stad waar gezond stedelijk leven centraal staat, waarin we serieuze en ambitieuze klimaatambities hebben en waarin we efficiënt willen omgaan met de ruimte, verdwijnt de auto langzamerhand naar de achtergrond.

Maar dat betekent niet dat we ons niet meer kunnen verplaatsen met de auto! Met trots kunnen we zeggen dat Utrecht de grootste deelauto-dichtheid van Nederland heeft. Het gebruik van deelauto's is de afgelopen jaren al sterk toegenomen. Wat ons betreft ligt hier de toekomst. Wij vinden dat iedereen gebruik moet kunnen maken van een betaalbare (elektrische) deelauto. Dit gebruik moet zo laagdrempelig en aantrekkelijk mogelijk zijn, waardoor het in zowel financieel als praktisch opzicht een volwaardig alternatief is voor eigen autobezit. Daar hebben we graag wat voor over. Om de inwoners van Utrecht makkelijk kennis te laten maken met autodelen maken we het voor iedereen mogelijk om zes gratis ritten te maken met een deelauto. Voor mensen die daarvoor (tijdelijk) hun bewonersvergunning inleveren doen we nog wat extra. Hiervoor maken we per wijk goede afspraken met de aanbieders. Een deelauto moet je kunnen vinden in je eigen straat of om de hoek en is voorzien van kinderzitjes. Het aanbod is dusdanig, dat je op de dag zelf nog kunt reserveren. Alle aanbod is inzichtelijk op één app via je telefoon. Voor kortere afstanden zijn er ook steeds meer mogelijkheden om een (elektrische) bakfiets te huren. We bevorderen dat ook van harte. De gemeente gaat in gesprek met de aanbieders van deelvervoer over de praktische aspecten van dit voorstel, zoals parkeerplekken en tarieven.

Het gebruik van deelauto's gaat ruimte opleveren. We denken dat we op termijn één op de vier parkeerplaatsen niet meer nodig hebben! Van deze ruimte maken we in overleg met bewoners van de wijken, kwalitatief openbaar groen. Groen waar de hele buurt van kan genieten. Met elkaar, met vrienden, familie of alleen. Er zijn tal van mogelijkheden, zoals een picknicktafel, een basketbalnet of een klimrek. De keuze is aan de buurt!

Dit kader raakt aan:

- De Groeiende Stad
- De Groene Stad

Bron: Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040

De Groene Stad

De ambitie: Utrecht moet een gezonde en groene stad zijn om te leven en te werken. Een leefomgeving die niet alleen 'leefbaar' is maar ook gezond maakt en houdt. Beweegvriendelijke en groene, open ruimtes helpen zowel onze fysieke conditie maar om ook stress te reduceren. Een stad met overal gezonde lucht. Met meer groen en een grotere biodiversiteit. Een stad waarin we alles doen om de gevaarlijke opwarming van de aarde tegen te gaan. Dat is, in een notendop, de groene ambitie van D66 voor onze stad.

Wij zijn de laatste generatie die ontwrichtende klimaatverandering kan voorkomen. Ieder jaar dat we daarmee wachten, wordt het probleem groter. Binnen 10 jaar willen we daarom dat de Utrechtse CO₂-uitstoot en andere broeikasgassen tenminste is gehalveerd. Juist als welvarende regio willen wij onze verantwoordelijkheid hierin nemen.

Utrecht kan voorop lopen in de groene economie. Er zijn genoeg Utrechters die hierin kansen zien. Niet alleen bij de bedrijven en onderwijsinstellingen op het Utrecht Science Park, maar ook bij de maakindustrie op Lage Weide. En al veel inwoners starten samen met anderen duurzame initiatieven. Maar we weten ook dat we samen de grootste groene stappen kunnen zetten, als de gemeente het voortouw neemt. En dat Utrechters best bereid zijn om meer te doen voor het klimaat, maar dan wel verwachten dat grote vervuilers ook hun verantwoordelijkheid nemen.

Samen de klimaatcrisis aanpakken

D66 wil dat iedereen mee kan doen met verduurzaming, los van inkomen of vermogen. Daarbij moet de gemeente de leiding nemen. Door heldere doelen te stellen en als het nodig is mee te investeren. De gemeente steunt initiatieven van inwoners. En vooral helpt ze inwoners, organisaties en bedrijven om hun woning of kantoor te verduurzamen.

De gemeente Utrecht staat naast haar inwoners in de strijd tegen klimaatverandering. Dat betekent dat ze heel goed luistert naar hun zorgen en hen helpt met gerichte oplossingen voor hun situatie. Dat kan het beste als Utrechters kunnen meepraten, meebeslissen én meeprofiten van klimaatactie in hun buurt.

Zo willen we samen een stad bouwen waar we zuinig omgaan met energie. We wekken stroom op met zonnepanelen en windmolens. Waar het kan, stappen we van het aardgas af: we verwarmen onze huizen en kantoren met warmtepompen of duurzame warmtenetten. En waar het niet kan, willen we altijd zoveel mogelijk energie besparen.

Terwijl wetenschappers ons steeds luider waarschuwen om de aarde niet meer dan anderhalve graad te laten opwarmen, zien we in Utrecht helaas dat het niet opschiet met serieuze klimaatactie. En dat is D66 Utrecht een doorn in het oog! Zo komt de grootschalige opwekking van stroom met zonnepanelen en windmolens niet van de grond. Denk aan de polder Rijnenburg waar de gemeente wel grote plannen heeft, maar waar nog niks gebeurt. En grote bedrijfsdaken blijven nog veel te vaak leeg, terwijl ze een perfecte plek zijn voor zonnepanelen!

Ook lukt het nog niet om huizen snel van het aardgas af te halen. Energieprojecten van inwoners om huizen duurzaam te verwarmen krijgen te weinig steun, mede doordat de gemeente hiervoor niet genoeg mensen en middelen heeft. Verder blijken investeringen in isolatie vaak nog te duur voor verhuurders en bedrijven. D66 wil daarom dat de gemeente actief ondersteunt in het organiseren van kredietverstrekking bij verduurzamingsprojecten voor burgers en bedrijven. Wat vooral opvalt, is dat grote projecten maar lastig van de grond komen. En we weten inmiddels dat inwoners veel liever meewerken aan kleinschalige initiatieven voor bijvoorbeeld warmtenetten waarbij ze deels of geheel zelf eigenaar worden, dan dat ze klant worden van een groot bedrijf dat vervolgens een monopoliepositie heeft. Wij zien in deze fase daarom de grootste kansen als we met kleine projecten samen met bewoners beginnen. De ervaring die we daarbij opdoen, kunnen we vervolgens op grotere schaal toepassen in de rest van de stad.

D66 wil meer klimaatactie

De gemeente staat naast inwoners bij de energietransitie

We zorgen voor extra mensen en middelen in het programma 'Duurzaamheid' bij de gemeente, zodat inwoners en bedrijven gericht kunnen worden geholpen bij verduurzaming. D66 Utrecht wil hiermee bereiken dat juist ook mensen met een laag inkomen of kleine bedrijven kunnen profiteren van bijvoorbeeld energiebesparing of zonnepanelen. De gemeente gaat eerst met bewoners in gesprek, en ze maakt vervolgens samen met hen plannen die aansluiten bij hun wensen en behoeften.

Het uitgangspunt is altijd dat we bewoners iets komen brengen: een comfortabele en energiezuinige woning. De gemeente ondersteunt inwoners ook met projectmanagement als ze verduurzaming samen oppakken, en ze levert technische kennis en marktinzichten die inwoners zelf niet hebben.

Verder zorgt de gemeente dat alle Utrechters spoedig weten of en wanneer de gemeente iets in hun buurt gaat doen voor verduurzaming. Zo voorkomen we dat groene voorlopers die nu al aan de slag willen hun investering uitstellen, omdat ze wachten op de plannen van de gemeente. Ze kunnen zelf snel bepalen of ze bijvoorbeeld meedoen aan een warmtenet of voor een eigen oplossing kiezen.

Toekomstbestendige wijken waar Utrecht energie van krijgt

Utrecht bouwt de komende jaren duizenden nieuwe woningen. D66 Utrecht wil dat dit meteen zo duurzaam mogelijk gebeurt. Want wat we nu bouwen blijft nog jaren staan. En we willen niet dat we die gebouwen over tien jaar weer opnieuw moeten verduurzamen. Denk aan de huizen in het nieuwbouwproject aan de Veemarkt die op gas werden aangesloten, terwijl ze ruim voldoende zijn geïsoleerd: die hadden we dus ook aardgasvrij kunnen bouwen! Ook vinden wij het onacceptabel dat de bouw van nieuwe woningen en kantoren veel CO₂-uitstoot veroorzaakt. Daarom willen we gebouwen met een zo laag mogelijke CO₂-voetafdruk. En die - als het kan - meer energie opwekken dan de inwoners verbruiken, zodat omringende huizen en kantoren deze energie weer kunnen gebruiken. Verder willen we dat nieuwbouw klimaatadaptief is. Goed voorbereid dus op extreem weer als gevolg van klimaatverandering.

Zorgeloos gasloos

Waar het kan, zorgen we dat inwoners zorgeloos gasloos wonen. Met warmtepompen of warmtenetten. Als warmtebron kijken we ook naar nieuwe, schone technieken als riothermie, aquathermie of aardwarmte. Wel houden we altijd het doel voor ogen: klimaatwinst boeken door CO₂-emissies te reduceren. Waar aardgasvrij een stap te ver is, willen we in elk geval stevige isolatie en bijvoorbeeld een hybride warmtepomp.

Verduurzamen van monumenten makkelijker maken

Waar het kan, zorgen we dat inwoners zorgeloos gasloos wonen. Met warmtepompen of warmtenetten. Cultureel erfgoed vertelt het verhaal van Utrecht, het inspireert ons en het geeft onze stad identiteit. Erfgoed houd je het beste levend door het te gebruiken, niet door er nooit iets aan te veranderen. Veel monumenteigenaren willen en kunnen investeren om hun pand te isoleren en te verduurzamen, maar veel van deze maatregelen mogen nu niet. Onze ruim 3.200 monumenten kunnen niet achterblijven als we de stad klimaatneutraal willen maken. D66 zet zich in om duurzame monumenten makkelijker mogelijk te maken.

Snellere verduurzaming bij grote bedrijven

De bereidheid van Utrechters om zelf mee te doen aan klimaatactie neemt snel toe als grote bedrijven en organisaties ook hun verantwoordelijkheid nemen. Utrecht heeft geen grote CO₂-uitstoters zoals Tata Steel in IJmuiden. Toch wordt het grootste deel van de energie ook in onze stad gebruikt voor werk. Denk aan kantoren, industrie, winkels, scholen en ziekenhuizen. De gemeente moet er daarom samen met grote bedrijven voor zorgen dat ze sneller energie besparen en hun grote lege daken volleggen met zonnepanelen. Nieuwe grote bedrijfsdaken moeten wat D66 betreft verplicht worden uitgerust met zonnepanelen.

Profiteren van schone stroom uit eigen buurt

We willen snel grootschalige duurzame energieopwekking in Rijnenburg en Reijerscop. Niet tijdelijk, zoals de gemeente nu wil, maar permanent, want we hebben ook na 2035 schone stroom nodig in onze stad. Bij woningbouwplannen voor de polder houden we hier rekening mee. We maken zorgvuldig plannen, via een participatieproces waarbij ook de omliggende gemeenten zijn betrokken. D66 streeft ernaar dat bewoners voor 50% kunnen meeprofiteren van de opbrengsten. Ook huishoudens met een laag inkomen.

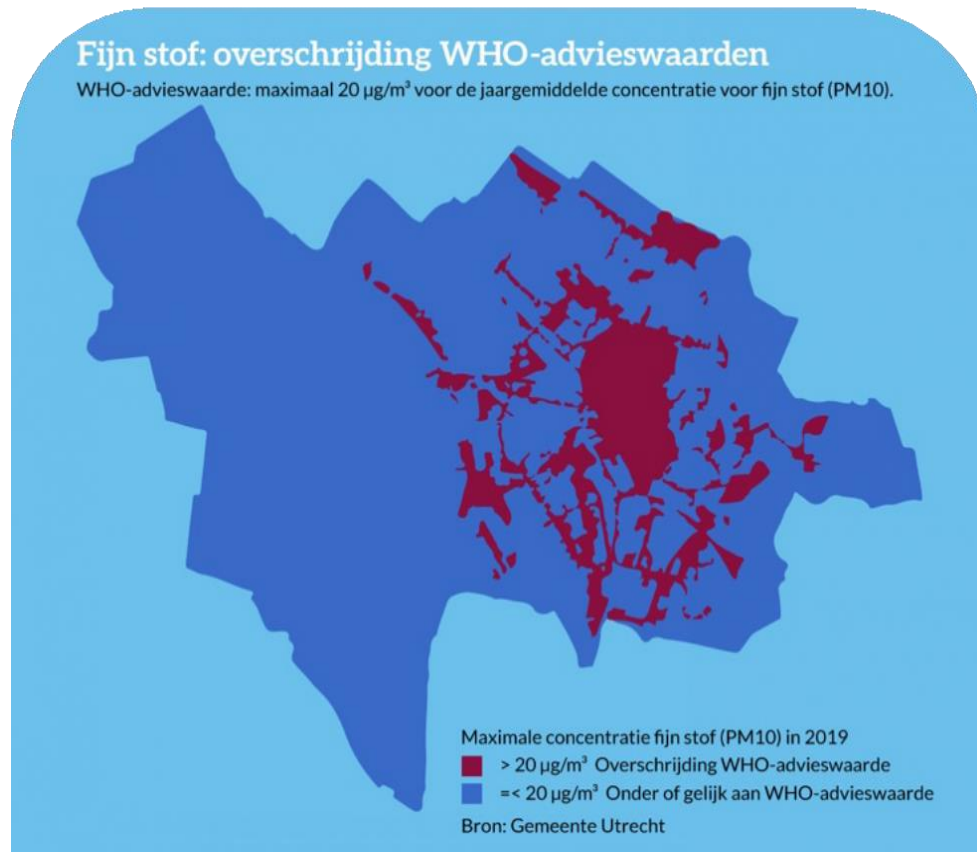
Klimaatberaad met mandaat

De Franse president Macron liet burgers meebeslissen over rechtvaardige klimaatmaatregelen. Het was een succes, waar we graag een voorbeeld aan nemen. Ook onze inwoners moeten zeggenschap hebben, voor een effectief en eerlijk klimaatbeleid. Via loting uitgekozen inwoners gaan niet alleen meepraten over de energietransitie in hun buurt en wijk, ze krijgen van de gemeenteraad ook een helder mandaat: voorstellen worden ter stemming gebracht in de raad of rechtstreeks omgezet in maatregelen.

Overal gezonde lucht

D66 Utrecht wil dat iedereen gezonde lucht kan inademen. Op elke plek, en op elk moment. Door te veel roet en fijnstof is de lucht in onze stad nu nog niet op elke plek gezond genoeg. Dat maakt mensen ziek; één op de acht Nederlanders sterft vroegtijdig aan de gevolgen van luchtvervuiling. Kinderen, ouderen en mensen in steden zijn extra kwetsbaar. De luchtkwaliteit in Utrecht wordt weliswaar steeds beter, maar is nog niet overal goed genoeg volgens de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie. Aangezien je niet kunt kiezen welke lucht je inademt, wil D66 Utrecht continu blijven werken aan gezonde lucht.

Veel luchtverontreiniging komt van buiten de stad, zoals verkeer op snelwegen, de industrie en de veehouderij. Daarvoor wil D66 Utrecht dat de gemeente over de eigen grenzen actie onderneemt, samen met de landelijke en Europese overheid. De belangrijkste lokale bronnen kan de gemeente zelf aanpakken: het lokale wegverkeer, mobiele (bouw)werktuigen (zoals aggregaten of graafmachines) en houtstook. De gemeente Utrecht heeft hiervoor al goed beleid uitgestippeld, maar D66 Utrecht ziet op het gebied van verkeer en houtstook nog ruimte voor verbetering.

Meer dan de helft van de Nederlandse werknemers woont binnen 15 km van het werk. Van hen fietst ongeveer 25% naar het werk. Terwijl ze vaak op fietsbare afstanden van het werk wonen, met een gewone fiets en zeker met een e-bike. Veel werknemers zouden ook graag met de fiets naar hun werk gaan. Werkgevers kunnen dat mogelijk maken. Ze hebben immers een grote invloed op het reisgedrag van hun werknemers, via lease- en reiskostenvergoedingen. Door de handen ineen te slaan met de gemeente, kunnen werkgevers het makkelijker maken voor hun werknemers om vaker de fiets te pakken. Door de coronacrisis gebeurt dat nu al. We werken meer thuis en kiezen vaker voor de fiets. Van die trendbreuk moeten we optimaal gebruik maken.

Samenwerken aan gezonde lucht

Samen met werkgevers zorgen voor gezonde mobiliteit

De gemeente sluit allianties met grote en kleine bedrijven (MKB) om te zorgen dat het voor medewerkers heel aantrekkelijk wordt om te kiezen voor de fiets, trein, elektrische (deel)auto of bus. De gemeente bekijkt daarbij ook de mogelijkheid van een keurmerk Gezonde Mobiliteit dat bedrijven en organisaties kunnen opnemen in hun duurzaamheidsbeleid. En ze pleit in Den Haag voor belastingtechnische mogelijkheden om het behalen van zo'n keurmerk voor werkgevers ook aantrekkelijk te maken.

Meer deelfietsen en -auto's

We bevorderen systemen voor deelfietsen en deelauto's. In elke buurt willen we betaalbare elektrische deelauto's, ook voor de sociale minima. Samen met aanbieders van deelvervoer zorgt de gemeente dat deelmobiliteit voor alle inwoners toegankelijk wordt, hierbij kan gedacht worden aan het uitgeven van een soort concessie. Dit zorgt ervoor dat autoloze huishoudens toch alle vrijheid hebben om zichzelf te ontplooien. Om de inwoners van Utrecht makkelijk kennis te laten maken met autodelen maken we het voor iedereen mogelijk om zes gratis ritten te maken met een deelauto. Voor mensen die daarvoor (tijdelijk) hun bewonersvergunning inleveren doen we nog wat extra. Hiervoor maken we per wijk goede afspraken met de aanbieders. We zetten ons ook in voor (bijzondere)deelfietsen en deelauto's met kinderzitjes, zodat deze ook voor gezinnen aantrekkelijk worden. We willen een breed aanbod dat op één plek toegankelijk is via één app op je telefoon. En niet tien verschillende apps van verschillende aanbieders.

Bevorderen elektrisch rijden

We zorgen dat mensen hun elektrische auto in de hele stad makkelijk kunnen laden, zowel met private als met publieke laadpalen. We kiezen voor elektrische laadpalen die de auto kunnen opladen, maar ook energie terug kunnen geven aan de woning. Zo ontlasten we het stroomnet.

Sloopregeling voor schoner vervoer

Iedere gesloopte oude auto is een bron van vervuiling minder. D66 Utrecht wil daarom een blijvende subsidie voor de sloop van auto's en bestelbusjes. Iedereen in de stad kan deze aanvragen, waarbij het bedrag uiteraard in verhouding staat tot de restwaarde van de auto. Zo helpen we mensen bij de overstap naar een schoner vervoermiddel. Eventuele aanpassingen aan de milieuzone moeten altijd gekoppeld worden aan uitbreiding van de sloopregeling. Zo zorgen we voor gezonde lucht, en houden we autorijden voor iedereen betaalbaar.

Sterfhuisconstructie schoorstenen voor open haarden

Houtrook levert een belangrijke bijdrage aan luchtverontreiniging. Vooral bij mist en windstil weer blijft de rook lang om het huis en in de buurt hangen. Dat is voor niemand gezond. Kinderen, ouderen en mensen met problemen aan hun luchtwegen hebben er extra last van. Hoewel D66 Utrecht het gezellige karakter van een open haard begrijpt, weegt het individuele plezier om hout te stoken voor ons uiteindelijk niet op tegen de nadelen voor de omgeving. Daarom ligt er een taak voor de gemeente om serieus aandacht te geven aan dit probleem. Goede voorlichting geven over de gezondheidsrisico's van houtstook, gecombineerd met een oproep om niet te stoken zijn daarbij noodzakelijk, maar uiteindelijk bestaat gezond stoken niet. Daarom willen wij dat het aantal schoorstenen in onze stad niet langer groeit, maar juist afneemt.

D66 Utrecht wil een subsidie op het verwijderen van bestaande schoorstenen. Het rookgaskanaal van de kachel wordt dan afgesloten. Dit blijkt volgens onderzoek door de gemeente een zeer kosteneffectieve maatregel. Daarnaast willen we laten onderzoeken of het plaatsen van schoorstenen bij nieuwe woningen voorkomen kan worden in stedelijk gebied.

Meer en beter groen in de stad

Mensen willen graag wandelen, sporten, fietsen of picknicken in het groen. Hoe heerlijk dat is, hebben we tijdens de Corona-crisis allemaal extra goed ervaren. We willen daarom meer groen. Iedereen moet op 300 meter van haar of zijn huis groen kunnen vinden om te recreëren. Een gezonde natuur vormt de basis voor een gezonde stad. Bomen zorgen voor schonere lucht, bijen bestuiven bloemen, vleermuizen eten muggen en groen is aantoonbaar goed voor ons welzijn. We hebben de natuur in onze stad dus heel hard nodig.

De natuur heeft ons ook nodig - om haar te beschermen. Dat is hard nodig, want de natuur is in nood. Nergens in Europa gaat het zo slecht met de biodiversiteit als in Nederland. Momenteel is er nog maar 15 procent over van de inheemse planten- en diersoorten die we in 1900 in ons land hadden. We zien dat de natuur het op het platteland inmiddels zo zwaar te verduren heeft, dat steden een belangrijke plek worden voor vogels, vleermuizen, insecten en bijen. Daar kunnen we allemaal een bijdrage aan leveren. Al was het maar door simpelweg een tegel te wippen en er groen voor in de plaats te brengen. Als je je tuin vergroent, draag je bij aan de biodiversiteit. Dan zitten er opeens echt vlinders op je vlinderstruik. En voor je het weet, krijg je je burens ook zo gek om een tegel uit hun tuin te wippen. Zo zorgen we samen voor een groenere stad.

Met meer bomen, planten en struiken zijn we ook nog eens beter voorbereid op hoosbuien en hittestress door klimaatverandering. Veel Utrechtse buurten zijn nu erg versteend waardoor water van plensbuien slecht kan worden opgevangen. Ook ontstaan hierdoor bij hoge temperaturen hitte-eilanden.

Terwijl de natuur het al moeilijk heeft, dreigt in het natuurgebied Amelisweerd, pal naast de stad, een flink stuk bos gekapt te worden voor de zinloze verbreding van de A27. D66 Utrecht begrijpt niet dat voor dit achterhaalde plan een kostbaar natuur- en recreatiegebied moet wijken. We blijven ons dus inspannen om Amelisweerd te behouden.

Meer natuur, beter voorbereid tegen hittestress en hoosbuien

Meer ruimte voor groen, minder voor auto's

We gebruiken de groeiende stad om te zorgen voor meer groen. Bij (her)inrichting van nieuwe en oude straten en openbare ruimte maken we daarom altijd gebruik van natuurinclusieve en klimaatadaptieve principes. We willen waterdoorlatende groene parkeerplaatsen. En in trambanen laten we gras groeien. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt altijd biodiverse- en kwalitatief groen toegevoegd, ook in de bestaande stad. Er komt betaald parkeren binnen de snelwegring, en de opbrengsten hiervan worden geïnvesteerd in de openbare ruimte. Zo heffen we steeds meer parkeerplaatsen op, bijvoorbeeld langs de grachten, en verplaatsen we auto's richting parkeergarages. Bewoners kunnen plannen maken om parkeerplaatsen te verwijderen uit hun buurt, om plaats te maken voor groen.

Meer groene daken en nieuwe parken

De gemeente bevordert groene daken. Als mensen hun huis uitbouwen, krijgen ze gelijk advies over het vergroenen en verduurzamen van hun tuin, huis en dak. We hanteren bij de inrichting van straten het principe "groen tenzij" en bevorderen de aanleg van geveltuinen. We willen dat er tenminste voor 250 hectare aan groen wordt toegevoegd aan de stad. Ook op plaatsen waar het nu erg versteend is, zoals het gebied rond de Daalsedijk en de Croeselaan. En als we zorgen voor meer groen, kijken we ook direct of we kunnen zorgen dat mensen elkaar hier prettig kunnen ontmoeten en of kinderen op deze plek kunnen leren over groen. Ook wil D66 Utrecht dat de gemeente bekijkt hoe Utrechters vaker kunnen genieten van bijzondere stadstuinen die de rest van het jaar gewoonlijk niet toegankelijk zijn. Nu kan dat maar één keer per jaar, bij de Open Tuinendag.

Regenwater ter plekke benutten en meer schoon buitenzwemwater

D66 Utrecht wil onze stad aanpassen aan de hevige buien en lange perioden van droogte waar klimaatverandering nu al voor zorgt. We passen daarvoor zoveel mogelijk een natuurlijk watersysteem toe: klimaatbestendig, met veel verschillende soorten planten en dieren. Regenwater wordt ter plekke vastgehouden en benut. Zo vullen we grondwater aan en besparen we kosten bij de rioolwaterzuivering. Tenminste 80% van het regenwater wordt in het gebied zelf opgevangen. Daarnaast willen we op meer plekken in de stad schoon, toegankelijk en veilig buitenzwemwater.

D66 Utrecht ziet bovendien de groei van de stad als een uitgelezen kans om het hergebruik van grondstoffen in de bouw te versnellen. Nu is de productie van bouwmaterialen vervuילend. Het slurpt energie en het put onze aarde uit. Bouwen met beton, stenen en cement zorgt voor veel extra CO₂-uitstoot, terwijl we juist onze klimaatschade snel moeten verminderen. Als we bouwen met plantaardig materiaal, zoals hout, vlas, riet of stro, zorgen we voor CO₂-opslag, wat juist goed is voor het klimaat.

Niet alleen bij de bouw van nieuwe woningen, maar ook thuis in bestaande woningen is afval nog lang niet vanzelfsprekend een grondstof. Zo produceerden Utrechters in Coronajaar 2020 per inwoner 30 kilo meer afval dan in 2019. Ook zien we op nog te veel plekken dat mensen de 'grondstoffen' die ze niet meer nodig hebben, dumpen náást de ondergrondse afvalcontainers, in plaats van erín. En de Utrechtse parken veranderen na een zonnige dag helaas te vaak in een afvalberg. Omwonenden hebben hier terecht grote ergernis over: de openbare ruimte is géén stortplaats.

Een groene stad is ook een circulaire stad

Circulaire (nieuw)bouw wordt de standaard

We willen dat de duizenden nieuwe Utrechtse woningen worden gebouwd met een zo laag mogelijke CO₂-uitstoot, en zo zuinig en slim mogelijk gebruik van nieuwe grondstoffen. Daarom leggen we de lat voor circulair bouwen telkens wat hoger, op basis van lessen in de praktijk, die we leren met bouwers, beleggers en ontwikkelaars. We dagen de markt uit om met circulaire oplossingen te komen volgens de best beschikbare technieken. We zorgen daarbij voor concurrentie op circulaire kwaliteit en niet op prijs. Daarbij bevorderen we het bouwen met plantaardige materialen. En we willen dat gebouwen eenvoudig uit elkaar zijn te halen, wanneer ze niet meer gebruikt worden, zodat er eenvoudig een pand met een nieuwe bestemming van te maken valt. Met de andere gemeenten in de regio werken we samen om dezelfde, telkens strengere, circulaire bouwnorm te hanteren. Zo wordt de markt voor duurzame concepten groot genoeg om op te schalen, waardoor de komende jaren snel, duurzaam en betaalbaar gebouwd kan worden.

Circulair inkopen door de gemeente

D66 Utrecht wil dat de gemeente met haar inkopen de circulaire markt stimuleert. Door zelf waar mogelijk ook plantaardige materialen de voorkeur te geven boven stenen, beton en cement. En door bij aanbestedingen te selecteren op basis van circulaire kwaliteit en niet op prijs.

Minder restafval en minder troep bij containers en in parken

De gemeente pakt de troep rond afvalcontainers en de groeiende berg restafval snel aan. De afvalcontainers worden zo aangepast dat ze automatisch een seintje sturen wanneer ze bijna vol zitten, en leeggemaakt moeten worden. Zo kun je je afval altijd kwijt. Wie alsnog afval naast de container zet, krijgt te maken met handhaving! De gemeente communiceert eenduidig en helder over het belang van goede afvalscheiding via campagnes. Hiermee zorgt de gemeente dat bewoners goed weten hoe ze zelf kunnen zorgen voor minder restafval. En hoe ze kunnen helpen om van hun afval weer een grondstof te maken. Om de parken voor iedereen groen en schoon te houden wil D66 Utrecht een gecombineerde aanpak met meer afvalcontainers, strenge boetes en een bewustwordingscampagne.

Hergebruik als harde eis bij het organiseren van evenementen

Meer hergebruik van verpakkingen en materialen reduceert restafval. De gemeente stelt bij vergunningverlening duidelijke en heldere eisen op het vlak van duurzaamheid en hergebruik. Wegwerp- plastics en verpakkingen zijn verleden tijd. Herbruikbare bakers, maaltijdboxen en verpakkingen zijn de nieuwe norm.

Beste vestigingsklimaat voor circulaire bedrijven

D66 Utrecht wil dat de gemeente zorgt dat circulaire bedrijven zich graag in onze stad vestigen, bijvoorbeeld op Lage Weide of Strijkviertel. Duurzame en circulaire bedrijven als Retourkoop, Groenpand en Dolly bakfietsen kozen al voor de Domstad, en zo zien we er graag snel veel meer.

KADER Zo snel mogelijk plannen voor woningbouw en grootschalige energieopwekking in Rijnenburg & Reijerscop

D66 Utrecht wil in poldergebied Rijnenburg en Reijerscop ruimte geven aan een stad die groeit. We praten hier over 1228 hectare (2456 voetbalvelden!) aan ruimte voor wonen, energie, natuur en recreatie. En daar willen we nu plannen voor maken, zodat we er straks een echte stadswijk kunnen bouwen waar Utrechters graag willen wonen. Over tien jaar, of nog eerder.

D66 Utrecht is ook realistisch. Op korte termijn vormt woningbouw in Rijnenburg geen oplossing voor alle mensen die nu een huis zoeken. Het maken van plannen en daadwerkelijk ontwikkelen van het gebied duurt jaren. Daarom willen we eerst de vraag naar woningen in de stad opvangen, want daar kunnen we sneller doorbouwen en zijn er voor de komende jaren genoeg bouwlocaties.

Tegelijkertijd wil D66 Utrecht aan de slag met plannen voor een goed bereikbare wijk voor fiets, OV en (deel)auto. We hebben miljarden euro's van de nationale overheid nodig om de wijk bereikbaar te maken. Die krijg je alleen op basis van solide plannen. Daarom willen we daar snel mee aan de slag, samen met de gemeenten IJsselstein en Nieuwegein.

Zo willen we zorgen voor een groene, energiepositieve stadswijk waar Utrechters graag wonen. Met een hoge dichtheid van woningen voor verschillende typen huishoudens, en alle voorzieningen in de buurt: scholen, kinderopvang, groen, horeca, cultureel aanbod en sport voor alle leeftijden.

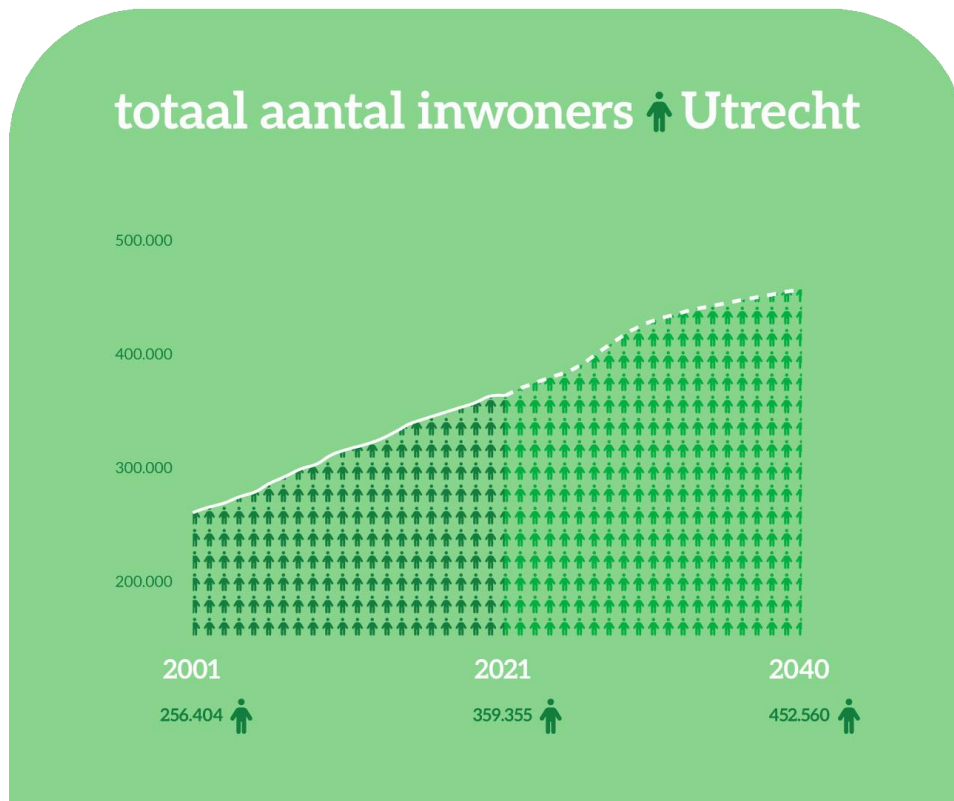
Polder Rijnenburg is erg drassig, wat extra aandacht vraagt voor de waterhuishouding. Ook daarvoor ziet D66 Utrecht een oplossing: een groot park in het noorden van de polder, met een recreatieplas. Bij de bouwplannen voor Rijnenburg houden we altijd ruimte voor zonneparken en windmolens. Daar is de polder tenslotte groot genoeg voor.

Dit kader raakt aan:

- De Groeiende Stad
- De Groene Stad

De Groeiende Stad

De ambitie: D66 Utrecht omarmt de groei van de stad. We willen profiteren van de kansen die dit brengt voor een mooie toekomst. Want in Utrecht kom je tot bloei: je kunt er zichtbaar jezelf zijn en worden wie je wilt. Dat maakt onze stad aantrekkelijk!

In 2040 wonen er 100.000 Utrechters meer in de stad. Dat is ruim twee keer Leidsche Rijn of ruim vijf keer de Binnenstad. Als het aan D66 Utrecht ligt, maakt deze groei Utrecht levendiger, gezonder en veerkrachtiger: een compacte stad met, naast het oude stadsheart, vier nieuwe stadscentra: Leidsche Rijn Centrum, Overvecht, Utrecht Science Park en Lunetten-Koningsweg. Vanaf je huis of werk zijn openbaar vervoer, groen, sport, onderwijs en cultuur altijd binnen 10 minuten bereikbaar, fietsend of lopend. Zo blijven we voor iedereen een aantrekkelijke stad, voor oude én nieuwe inwoners.

We zien natuurlijk ook dat de groei van de stad om verstandige keuzes vraagt. Hoe benutten we de ruimte, zodat we een gezonde en groene stad hebben met betaalbare woningen voor iedereen? Wij willen dat de gemeente daarbij de leiding neemt: grijp de groei van de stad aan om iedereen te laten profiteren van een mooiere stad. En zorg ook dat je oude en nieuwe inwoners bij de plannen betreft.

Utrecht vormt het hart van een snel groeiende en aantrekkelijke metropoolregio, die door een goede samenwerking met omliggende gemeenten de groei kan opvangen. Samen willen we goede plannen maken voor de groei, voor het ontsluiten van nieuwe stadswijken met goede onderlinge verbindingen.

Wonen

Wij willen Utrecht zo laten groeien dat iedereen een betaalbare woning kan vinden. Ook al is de Utrechtse woningmarkt totaal oververhit: wonen is een grondrecht! D66 wil dat iedereen een dak boven zijn hoofd kan vinden in onze stad. Beschikbare woningen zijn nu schaars, duur en worden te vaak gekocht door beleggers.

Mensen met lage of middeninkomens kunnen nauwelijks nog een huur- of koophuis vinden in Utrecht. Je staat zomaar 10 jaar op de wachtlijst voor een sociale huurwoning. Daarnaast blijven mensen lang in hetzelfde huis wonen, omdat er geen aantrekkelijk alternatief in de buurt is. Denk aan stellen die nog steeds leven in een gezinswoning, terwijl de kinderen al lang het huis uit zijn. Zij zouden vaak best kleiner willen wonen, maar het liefst wel in de buurt waar ze hun leven hebben opgebouwd. Voor hen is er echter geen geschikt aanbod in de wijk.

We vergroten daarom het aanbod en daarmee de mogelijkheden om te kunnen verhuizen, waarbij we inspelen op specifieke woonbehoeften zodat het aanbod ook diverser wordt. Het aanbod vergroten doen we door vol in te zetten op bouwen, door leegstaande panden om te vormen tot woningen en door het makkelijker te maken om met meer mensen in een huis te wonen.

Voor specifieke problemen is extra aandacht nodig. Zo is er een nijpend tekort aan huurwoningen voor mensen met een middeninkomen. En we zien dat het aantal senioren toeneemt de komende jaren, dus ook voor hen zijn woningen nodig.

Verder heeft Utrecht een tekort aan mensen in de zorg en in het onderwijs. Zij vervullen een essentiële functie in onze stad! Zonder goede zorg en goed onderwijs krijgt kansengelijkheid geen kans. Daarom moeten specifiek voor deze doelgroepen snel woningen worden gebouwd. Bouwen duurt helaas lang. Daarom willen we dat de gemeente actief op zoek gaat naar snelle oplossingen, bijvoorbeeld door te zoeken naar plaatsen voor tijdelijke woningen.

We zetten vol in op nieuwbouw!

Het aantal woningen moet flink stijgen. We willen snel bouwen: tempo maken met projecten in stedelijk gebied waarmee we aansluiten op de investeringen van de afgelopen jaren. Utrecht heeft bijvoorbeeld een goed netwerk van treinstations en we hebben een tram die binnenkort een verbinding vormt van USP naar Nieuwegein en IJsselstein. Rond de belangrijke knooppunten zijn al wegen, fietspaden en voorzieningen aanwezig waar we kunnen doorbouwen. We zorgen daarmee meteen dat nieuwe inwoners aantrekkelijke alternatieven voor de auto in de buurt hebben. We leggen de duurzame lat hoog: we streven naar energieneutrale, circulaire, klimaatadaptieve en natuurinclusieve nieuwbouw.

Voldoende capaciteit bij de gemeente en samenwerking

Bij het ontwikkelen van nieuwe stadswijken rondom knooppunten, maar ook daarbuiten, bijvoorbeeld in Rijnenburg, zijn investeringen vanuit het Rijk cruciaal. Om hiervoor in aanmerking te komen zijn ambitieuze, gedetailleerde en realistische plannen nodig. Wij willen dat de gemeente prioriteit geeft aan het opstellen van die plannen en daar dus ook de capaciteit voor heeft. Voor de ontwikkeling van stadswijken buiten de snelwegring moet worden samengewerkt met omliggende gemeenten in de metropoolregio Utrecht.

Beter aansluiten op de vraag naar woningen

Bij het bouwen van nieuwe woningen maken we harde afspraken over het aanbod. Dit aanbod moet diverser worden en levensloopbestendig. We houden daarom specifiek rekening met de vraag naar type woningen, zodat we woningen bouwen waar Utrechters naar op zoek zijn. Dat vergroot ook de kans dat ze willen verhuizen, waardoor de doorstroming op de huizenmarkt op gang komt. Zo zal het vergroten van het aanbod voor senioren ertoe leiden dat er meer huizen beschikbaar komen voor gezinnen. Niet alleen is dit van belang voor de doorstroom, maar ook kan zo rekening worden gehouden met zorgbehoeften. In Utrecht zien we bijvoorbeeld een behoefte aan zogenaamde friendswoningen, waarin vrienden met elkaar samenwonen. Van alle leeftijden! Ook hier kan bij de bouw al rekening mee worden gehouden. Bij de ontwikkeling van nieuwe stadswijken, zorgen we ook voor enkele standplaatsen voor woonwagens.

D66 Utrecht wil dat de gemeente een woonvisie opstelt. Een visie die leidt tot betere doorstroming, en een groter aanbod voor alle doelgroepen. Van studenten tot senioren, mensen met een specifieke zorgbehoefte, alleenstaanden en gezinnen.

We kiezen voor snelle oplossingen, onder andere voor studenten

Bouwen kost helaas veel tijd. Om snel aan te sluiten op de huidige vraag naar woningen, kiezen we ook voor onconventionele woningvormen, zoals containerwoningen, snelle demontabele appartementencomplexen en flexwoningen; tijdelijke woningen voor mensen die met spoed een nieuwe woning nodig hebben. Deze woningen kunnen we snel bouwen, en zijn uitermate geschikt voor bijvoorbeeld studenten, senioren, mensen uit maatschappelijke beroepen of mensen die klem zitten. Samen met grondeigenaren, woningcorporaties en initiatiefnemers gaat de gemeente op zoek naar plekken waar pas op lange termijn gebouwd gaat worden.

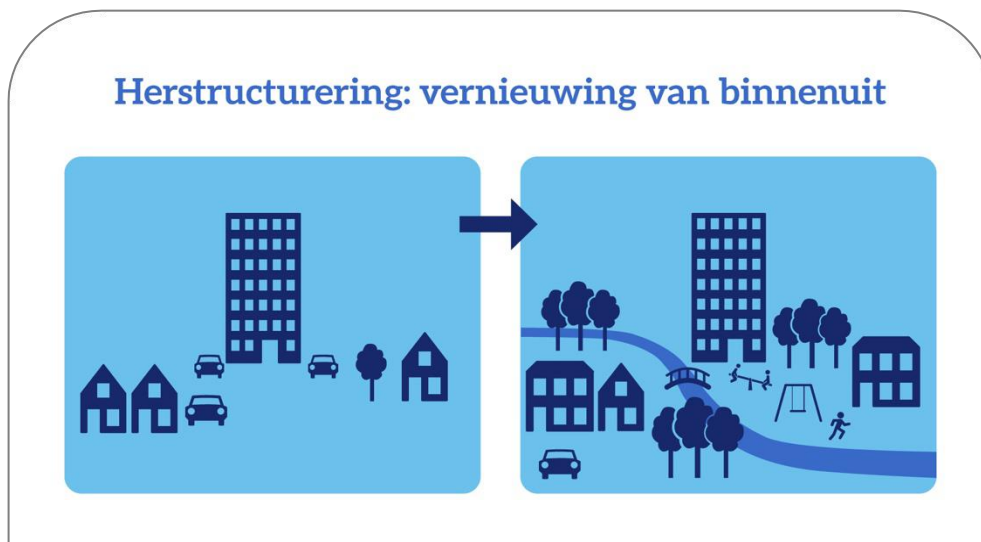
Gemeente voert actief beleid voor meer studentenwoningen

Om ervoor te zorgen dat alle Utrechtse studenten de mogelijkheid hebben om op kamers te gaan, zet D66 ook in op betaalbare studentenhuisvesting voor de lange termijn. D66 Utrecht wil dat bij elk grootschalig nieuwbouwproject expliciet rekening wordt gehouden met het aanbod voor studenten. Studentenhuisvesting moet ook betaalbaar zijn. Daarom onderschrijven wij de ambitie van het convenant studentenhuisvesting om op korte termijn duizenden betaalbare studentenkamers toe te voegen. Zo houden we de wachttijden kort en halen we huisjesmelkers de wind uit de zeilen.

De gemeente zal bij het bouwen van nieuwe studentenhuisvesting actief beleid voeren om studentenhuizen met meerdere huisgenoten te realiseren. Dit levert meer kamers voor de studenten op, zal minder kosten door de gedeelde voorzieningen en vormt een verrijking voor het leven van de student.

Harde prijsafspraken en nieuwe financieringsvormen

We maken harde afspraken over maximumprijzen bij nieuwbouw om huizen betaalbaar te houden. We willen ook dat mensen met lage en middeninkomens een woning kunnen kopen. Daarnaast wil D66 Utrecht dat de gemeente mensen met een specifieke financieringsbehoefte beter ondersteunt, als dit bijdraagt aan betaalbaar wonen en betere doorstroming. Zo zien wij bijvoorbeeld een behoefte aan financiering voor huurderscoöperaties, waarin een groep mensen gezamenlijk een huis koopt en dat van de coöperatie huurt. Hetzelfde is denkbaar voor nieuwe financieringsvormen voor ouderen. Zodat zij makkelijker kunnendoorstromen naar geschikte woningen, met een eigen collectieve ruimte en goede voorzieningen.

Iedereen profiteert van nieuwbouw in de wijk, dus ook bestaande inwoners

Nieuwbouw brengt ook nieuwe kansen. Het zorgt bijvoorbeeld dat senioren in de wijk kunnen doorverhuizen en dat het voorzieningenniveau stijgt. Daarnaast pakken we altijd de openbare ruimte aan zodat er meer groen komt. Bewoners van bestaande bouw profiteren dus van nieuwbouw in hun wijk. In bestaande wijken overlegt de gemeente daarom zo vroeg mogelijk met de buurt via een woonraad. Hierin praten via loting geselecteerde buurtbewoners mee over hun wijk, bijvoorbeeld over de voorzieningen, openbaar groen, het type woningen en het beperken van overlast door bouwwerkzaamheden. Zo praten en beslissen zij mee over de nieuwbouwplannen, waardoor ze ook kunnen profiteren van de groei van de stad. Wat ons betreft heeft iedereen recht op nieuwbouw in de eigen wijk!

We starten meteen met bouwplannen voor Rijnenburg

We willen zo snel mogelijk bouwen in Rijnenburg. Dat kan niet van de ene op de andere dag. Daarom wil D66 Utrecht meteen beginnen met het maken van bouwplannen. En we willen vanaf het begin nauw samenwerken met de Rijksoverheid. Er is namelijk wel geld vanuit de Rijksoverheid nodig, om een goede infrastructuur en OV-verbindingen naar Rijnenburg aan te leggen. Op deze manier moet Rijnenburg zo snel mogelijk klaar zijn om een echte stadswijk te worden. Binnen 10 jaar zijn de eerste woningen hier gebouwd.

Rijnenburg wordt wat ons betreft een groene, goed verbonden, energiepositieve stadswijk waar Utrechters graag wonen. Met een hoge dichtheid van woningen voor verschillende typen huishoudens, waarbij expliciet rekening wordt gehouden met de bouw van genoeg sociale en betaalbare (huur-)woningen, zodat ook starters zich in de regio kunnen vestigen. En met alle voorzieningen in de buurt: scholen, kinderopvang, groen, horeca, cultureel aanbod en sport voor alle leeftijden. Naast wonen, bevatten onze plannen ook ruimte voor grootschalige energieopwekking, natuur en recreatie. Deze plannen maken wij samen met IJsselstein en Nieuwegein. Lees meer over Rijnenburg in het kader op pagina 25. Op korte termijn vormt woningbouw in Rijnenburg niet de oplossing voor alle mensen die nu een huis zoeken. Daarom bouwen we uiteraard ook hard door in de bestaande stad!

We maken het kopen van woningen onaantrekkelijk voor beleggers

Een derde van de verkochte woningen in 2020 is niet verkocht aan mensen die er zelf zijn gaan wonen. D66 Utrecht wil dat de gemeente gebruik gaat maken van de opkoopbescherming, om ongewenste vormen van verhuur tegen te gaan. Starters krijgen dan meer kans op de woningmarkt, wat een stuk eerlijker is. Bij nieuwbouw geldt in principe een zogenaamde zelfbewoningsplicht. D66 is blij dat de mogelijkheid tot opkoopbescherming landelijk is uitgebreid en kijkt hoe deze het beste in Utrecht toegepast kan worden.

We zorgen voor meer huurwoningen voor mensen met een middeninkomen

Met name voor mensen met een middensegment is er een groot tekort aan woningen. Dit is een probleem, want zij blijven daardoor te vaak wonen in bijvoorbeeld een sociale huurwoning of een studentenkamer. En daar is ook een tekort aan! Bij het ontwikkelen van nieuwbouw wordt daarom expliciet gebouwd voor middenhuur. Ook woningcorporaties zouden hier wat ons betreft een rol in moeten spelen.

Makkelijker woningen delen door studenten of groepen

Om meer woningen beschikbaar te krijgen voor studenten en mensen met een middeninkomen, vinden we het belangrijk dat bestaande woningen gemakkelijker moeten kunnen worden gesplitst in meerdere woningen. Zo wil D66 Utrecht dat je vergunningvrij moet kunnen samenwonen met drie volwassenen.

We regelen woningen voor mensen in essentiële beroepen

Mensen die werken in het onderwijs en de zorg moeten makkelijker een betaalbare huurwoning kunnen vinden. We hebben ze immers hard nodig en we hebben momenteel een tekort! In Londen hebben ze daar iets op bedacht: het key workers housing-systeem. De burgemeester kondigde onlangs aan meer te willen bouwen voor mensen die in beroepen werken waar een tekort aan is in de stad. Voor die mensen is de toegang tot een sociale woning niet vanzelfsprekend. Een woning kopen of huren in de private sector is juist weer veel te duur voor ze. Naar Londen voorbeeld willen we dat speciaal voor Utrechters in deze beroepen appartementen worden gebouwd. Tot deze woningen er staan, houden deze mensen voorrang bij het toewijzen van een huurwoning. De beschikbaarheid van betaalbare woningen draagt er mogelijk ook aan bij dat meer mensen ervoor kiezen in deze beroepen te (blijven) werken.

We verkorten de wachtlijsten voor sociale huurwoningen

Wij bevorderen de doorstroom, door het woningaanbod te verruimen en beter te laten aansluiten op de vraag. We zorgen voor meer woningen in de categorie middenhuur. Zodat mensen die dat kunnen betalen, kunnen verhuizen uit een sociale huurwoning. Zo komen er woningen beschikbaar voor mensen op de wachtlijst voor sociale huurwoningen. Ook voor mensen die tijdelijk zorg nodig hadden in de maatschappelijke opvang of in een voorziening voor beschermd wonen verblijven, zijn er nu te weinig woningen om naar door te stromen. Zij blijven nu onnodig wonen op opvanglocaties. Daardoor zijn deze niet beschikbaar voor mensen die de zorg op deze locaties nodig hebben. Bij sociale huur zorgen we daarom voor voldoende aanbod voor uitstroom uit de maatschappelijke opvang.

We maken gebruik van leegstaande panden voor het vergroten van het aanbod

Een groter aanbod krijg je niet alleen door nieuwe huizen te bouwen. Er staan nu ook veel panden leeg, die zeer geschikt en geliefd zouden zijn voor bewoning, zowel in de binnenstad als daar buiten. De gemeente kijkt snel samen met eigenaren van leegstaande woon- winkel- en kantoorpanden wat nodig is om deze panden bewoonbaar te maken. Daarnaast wil D66 op panden die langdurig leeg staan een leegstandsheffing invoeren om de transitie van leegstand naar bewoning verder te stimuleren. Overigens zorgt bewoning van winkelpanden niet alleen voor een groter woningaanbod, maar ook voor meer veiligheid in de buurten.

Ruimte, mobiliteit & bereikbaarheid

In een groeiende stad moeten we nog slimmer omgaan met de ruimte die we hebben. We zien dat mensen zich zorgen maken over de toenemende drukte op sommige plekken in de stad. Ook ergeren mensen zich aan fietsfiles rondom het station. D66 Utrecht wil zorgen dat mensen zich beter verspreiden over de stad. Daarom moeten voorzieningen beter verspreid zijn over de stad en bovendien aansluiten op de vraag bij een groeiend aantal inwoners. Dat verlicht de druk op de voorzieningen in het centrum en de parken. D66 Utrecht wil dat Utrecht een compacte 10-minutenstad wordt. Met voorzieningen in de eigen buurt, die bovendien gemakkelijk te bereiken zijn - lopend of op de fiets. Van winkels tot cultureel aanbod, van openbaar vervoer tot een fijn park, van sportgelegenheden tot horeca en natuurlijk scholen en zorg.

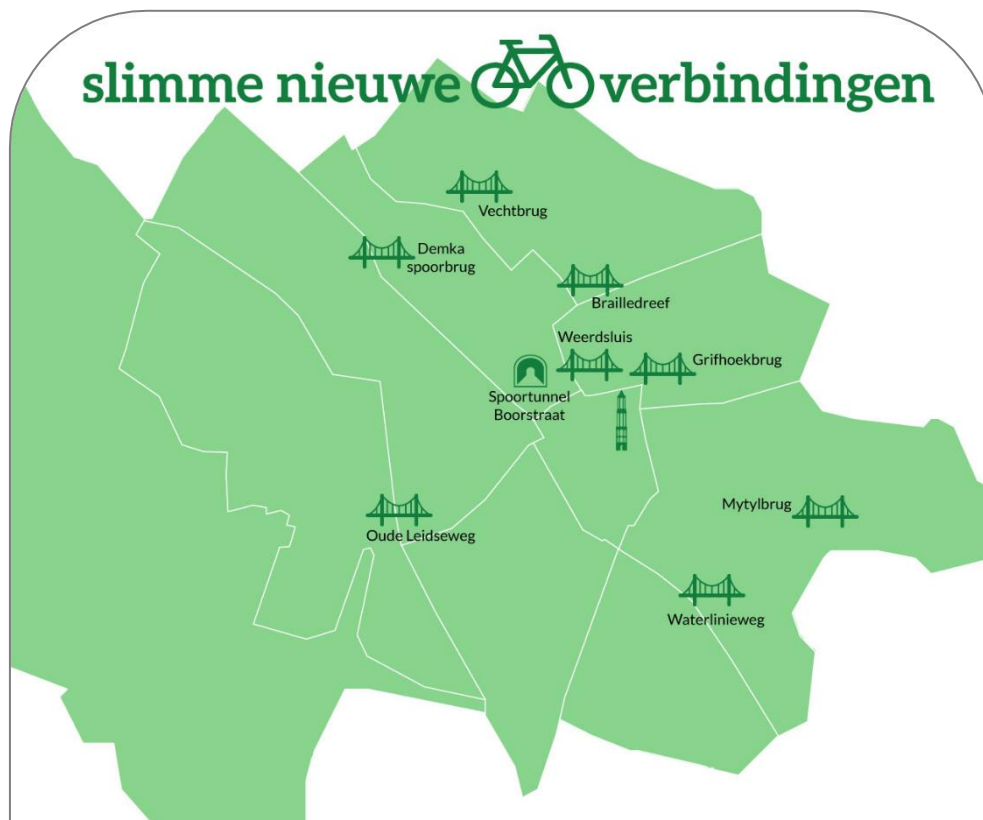
We willen dat de stad functioneel zoveel mogelijk wordt ingericht op de fiets en niet op de auto. Nieuwe winkels worden bijvoorbeeld, als het kan, aan de straat geplaatst met parkeerruimte voor fietsen voor de deur. Onbenutte ruimte gaan we beter gebruiken. Denk aan (gemeente)daken die nu nog leeg staan, maar waarop je straks kunt recreëren. In Utrecht verplaats je je het gemakkelijkst lopend of op de fiets. We maken meer ruimte voor wandelaars en fietsers in de stad, zonder dat zij elkaar verhinderen. Naar omliggende gemeenten ga je straks gemakkelijker op de (elektrische) fiets dan met de auto. Door te investeren in fietsnetwerken, in OV en in de deelmobiliteit zoals deelauto's, deelscooters en elektrische deelfietsen, hebben we de auto minder nodig. Want de auto neemt meer dan de helft van de ruimte op straat in beslag (bron: Milieudefensie 2017)! Voor de eigen auto ziet D66 Utrecht daarom minder plek in een groeiende stad. Die ruimte geeft D66 Utrecht liever aan mensen. Om te wonen bijvoorbeeld, te wandelen of om naar een festival te kunnen gaan!

Waar auto's rijden, willen we dat ze zo min mogelijk overlast veroorzaken en zo min mogelijk ruimte in beslag nemen. De Noordelijke Randweg Utrecht (NRU) veroorzaakt veel overlast. Er staan vaak files en het verkeer leidt tot geluidsoverlast en uitstoot van fijnstof. Mensen kunnen nu ook niet veilig oversteken. D66 Utrecht ziet daarom liever dat auto's onder de wijk door kunnen rijden. Hiermee boeken we grote winst voor de leefbaarheid! De afgelopen jaren is het aantal pakketbezorgingen gestegen. Ook dat legt druk op de ruimte in de stad en het is bovendien vervuילend. Busjes rijden in en door de stad om pakketjes af te leveren. Wij denken dat dat slimmer kan, bijvoorbeeld door het inrichten van hubs rondom de stad en door de levering te laten doen met emissievrije voertuigen.

We blijven dé fietsstad met slimme fietsverbindingen

Al 51% van de Utrechters zit dagelijks op de fiets. Utrecht is de beste fietsstad van de wereld. Dat willen we blijven! Door verschillende snelle en veilige fietsroutes aan te leggen, waardoor niet iedereen dezelfde route hoeft te kiezen. Hierdoor ontlasten we drukke fietsknooppunten en maken we het aantrekkelijk om ook grotere afstanden af te leggen met de (elektrische) fiets. De fietsnetwerken moeten ook goed op elkaar aansluiten. Dat betekent dat er geen onnodige obstakels zijn om van de ene op de andere fietsroute te komen, zoals van de Kanaalweg naar de Wilhelminalaan. Bij nieuwbouw, bijvoorbeeld in de Merwedekanaalzone, zorgen we meteen voor een goede fietsverbinding naar en door de stad. Onder andere door het aanleggen van bruggen of tunnels. Op basis van onderzoek is er een top 9 voor fietsers vastgesteld. Als het aan D66 Utrecht ligt wordt die zo snel mogelijk gerealiseerd, in overleg met bewoners van de wijken. Met de provincie werken we aan efficiënte fietssnelwegen naar omliggende gemeenten. Bij het aanleggen van bruggen houden we er rekening mee dat roeiers nog steeds kunnen roeien over het kanaal.

Fietser en voetganger veilig naast elkaar

In de compacte stad die Utrecht wordt, kun je gemakkelijk lopen naar de belangrijkste voorzieningen. Ook in de binnenstad speelt de voetganger de hoofdrol. Dit vinden wij een goede ontwikkeling. Wandelen is gezond! Daarnaast wil D66 Utrecht dat fietsers en voetgangers zich veilig kunnen bewegen in de stad zonder daarbij hinder van elkaar te ondervinden. We maken ruim baan voor de fietser. Door te zorgen voor veilige fietsverbindingen, ook in de binnenstad, en voor meer ruimte in de straten. En voor voldoende stallingen bij alle typen voorzieningen: winkels, scholen, horeca, en stations. In de wijken zorgen we voor voldoende fietstrommels of buurtstallingen. Fietsen hoeven dan niet meer onnodig op de stoep te staan, en versperren voetgangers niet langer de weg. Ook verkeerslichten kunnen vaker groen geven aan fietsers, bijvoorbeeld bij regen. In de stadscentra en wijken moeten voetgangers zich veilig kunnen verplaatsen, bijvoorbeeld met brede stoepen zoals bij de Voorstraat. Dit maakt de stad meteen een stuk toegankelijker, ook voor mensen met hulpmiddelen of een kinderwagen.

Meer toegankelijke buitenruimtes met slimme faciliteiten

Utrecht groeit de komende jaren flink met veel niet-grondgebonden woningen. Daardoor zal de druk op de openbare ruimte toenemen. D66 wil ten eerste ervoor zorgen dat voor elke nieuwe inwoner er voldoende beschikbare openbare (buiten)ruimtes gerealiseerd worden. Ten tweede willen we beter omgaan met de openbare ruimte.

Geen hekken om parken af te sluiten of sluitingstijden, maar zorg voor goede voorzieningen zoals (tijdelijke) fietsenstallingen, afvalbakken (ook voor je barbecuekooltjes), wc's en bankjes die slim worden ingezet en dus beschikbaar zijn op de momenten dat ze nodig zijn.

We verwijderen overbodige verkeerslichten

Overbodige verkeerslichten zijn al jaren een grote ergernis van fietsers. Verkeerslichten dragen niet altijd bij aan verkeersveiligheid. Door lange wachttijden wordt het rode licht vaker genegeerd. Verkeerslichten zijn wat ons betreft dan ook alleen nodig op hele drukke kruispunten. Op andere plekken zijn rotondes of voorrangskruispunten een beter en sneller alternatief. Wij willen dat de gemeente overbodige verkeerslichten weghaalt of uitzet. En dat bij onderhoud aan wegen en straten gekeken wordt naar een alternatieve, veilige inrichting van kruispunten.

We stimuleren het gebruik van (elektrische) deelauto's

Het eigen autobezit in Utrecht is in de afgelopen 10 jaar gedaald naar 0,7 auto per huishouden (bron: Duurzaamheidsverslag Gemeente Utrecht 2020). Het gebruik van deelauto's en de beschikbaarheid ervan is toegenomen. Utrecht heeft de grootste deelauto-dichtheid van Nederland. Daar zijn we trots op. Het leidt tot meer ruimte in de stad en minder vervuiling! Het aandeel deelauto's kan nog veel hoger worden in een compacte stad. Dit kan de gemeente verder stimuleren, met een ruimer en betaalbaar aanbod deelauto's die je makkelijk kunt gebruiken. Wij denken dat één op de vier parkeerplaatsen dan niet meer nodig is. Samen met de inwoners uit de buurt bepaalt de gemeente op welke manier de vrijgekomen ruimte wordt besteed. Aan openbaar groen bijvoorbeeld, of extra fietsrekken! Bij nieuwbouw wordt standaard ruimte gereserveerd voor deelauto's, waardoor minder parkeerplekken per woning nodig zijn. (lees meer over deelauto's in het kader op pagina 16).

We versterken het openbaar vervoer

Een uitgebreid openbaar vervoersysteem vormt het fundament van een stad die groeit. Een stad waarin we veel nieuwe woningen willen creëren, op bestaande én nieuwe plekken. Er moet een inhaalslag gemaakt worden om niet alleen de huidige Utrechters op duurzame manier van a naar b te laten reizen, maar om dat ook mogelijk te maken voor de vele Utrechters die er nog bijkomen. Naast een tweede intercitystation zijn meer nieuwe (spoor)verbindingen nodig, per tram, lightrail of metro. Zo worden centra met elkaar verbonden en nieuwe woningbouwlocaties ontsloten. Op kortere termijn heeft Utrecht een tram vanuit het Jaarbeurskwartier naar Papendorp en Leidsche Rijn Centrum nodig. Daarnaast moeten voorbereidingen gemaakt worden voor nieuwe verbindingen, bijvoorbeeld ook naar Rijnenburg. Ook zal er een haalbaarheidsonderzoek plaatsvinden naar de realisatie van een metro in de stad Utrecht en omliggende gemeenten uiterlijk in 2040. Openbaar vervoer is wat ons betreft zo snel mogelijk volledig emissievrij.

De gemeente maakt een dakenplan: geen dak blijft onbenut!

Ook in een groeiende stad hebben we veel meer ruimte dan we denken. Veel (gemeente)daken zijn bijvoorbeeld nog onbenut! Terwijl ze uitermate geschikt zijn voor openbaar groen, ontspanning, sportfaciliteiten of zonnepanelen. In een dakenplan bepaalt de gemeente, samen met bewoners, hoe onze daken onderdeel worden van een gezond stedelijk leven.

We zorgen voor een toegankelijke(re) stad

Onder de noemer 'Utrecht voor Iedereen' wordt op veel terreinen al beleid gemaakt om de stad toegankelijker te maken, zo hebben we de Utrecht Standaard Toegankelijk. Toch is de stad nog steeds op veel plekken nog steeds ontoegankelijk voor minder validen. Wij blijven daarom benadrukken dat we bij het bouwen van nieuwe woningen en het aanleggen van nieuwe voorzieningen, nadrukkelijk rekening blijven houden met mensen in een rolstoel, een rollator of andere hulpmiddelen. Zeker met de groei van de stad en de verdere ontwikkeling van de 10-minutenstad in het achterhoofd.

In de openbare ruimte mogen geen belemmeringen bestaan, zoals onnodige hoogteverschillen, ontoegankelijke doorgangen of geparkeerde fietsen. Voor mensen met een aangepaste fiets zorgen we voor passende parkeerplaatsen. Bij het inrichten van openbare ruimte of gebouwen, wordt met ervaringsdeskundigen de toegankelijkheid beoordeeld en waar nodig verbeterd.

We richten hubs in voor pakketbezorgingen

Het aantal pakketbezorgingen is gigantisch gestegen. Dit leidt tot onnodig veel verkeer door busjes en vrachtwagens. Gelukkig worden pakketjes steeds vaker bezorgd via (vracht)fietsen. Dit vinden wij een mooie, duurzame ontwikkeling die wat ons betreft de norm gaat worden. Aan de randen van de stad en in de centra komen hubs. Vanuit deze hubs worden pakketjes bezorgd via dit soort emissieloze kleine voertuigen. Wel willen we voorkomen dat vrachtfietsen leiden tot onveilige situaties op fietspaden. Daarom gaan we slim nadenken met bezorgbedrijven over en veilige routes vanuit de hubs. Pakketbezorging kan daarnaast nog efficiënter. Lege voertuigen rijden nu vaak terug naar de hub; hoe mooi zou het zijn als hier ook nog een functie aan kan worden toegevoegd waardoor tweerichtingsverkeer ontstaat, zoals afvalverwerking of recycling van o.a. kartonnen pakketdozen?

Noordelijke Randweg Utrecht (NRU)

In Overvecht zien wij kansen voor de groei van de stad. De NRU veroorzaakt hier nu veel overlast en neemt kostbare ruimte in beslag. Door samen met de Provincie en het Rijk goede plannen te maken voor een tunnel onder de wijk door, zoals in Leidsche Rijn, ontstaat ruimte voor groen, woningen en voor het opwekken van energie. Hiermee wint iedereen, huidige bewoners en bewoners van de toekomst. De lucht wordt schoner, de verkeersveiligheid wordt sterk verbeterd en we maken zo ruimte voor nieuwe woningen!

Ruimte voor de bruisende stad!

Bij de groei van de stad zorgen we er niet alleen voor dat mensen goed kunnen wonen en bewegen in de stad, we zorgen ook voor plekken om te ontspannen en samen te kunnen komen. Bij het ontwikkelen van nieuwe stadswijken maken we hier ruimte voor. Om hierbij ook ruimte te bieden voor een groeiend aantal festivals, faciliteert de gemeente de ontwikkeling van nieuwe festivalterreinen binnen haar stadsgrenzen - zoals bij het vrijgekomen Enecoterrein - door dit mogelijk te maken in het omgevingsplan.

Economie en werk

Met meer mensen groeien de kansen voor de economie. De werkgelegenheid moet meegroeien met de stad en daar investeren we graag in. Utrecht is dé kennisstad van Nederland. Het Utrecht Science Park is het centrum van kennis en innovatie. Ook internationaal staan we hiermee fantastisch op de kaart. Expats komen graag naar Utrecht om er te werken. Dat juichen wij toe en zien we als een verrijking van de stad. Met Lage Weide hebben we een prachtig bedrijventerrein waar al meer dan 800 bedrijven zijn gevestigd. Daar zijn we ontzettend trots op! Met de groei van de stad willen we ervoor zorgen dat de werkgelegenheid groeit.

Mensen die dichtbij hun werk wonen hebben vaak een gezondere werk/privé balans en het ontlast de druk op de infrastructuur om ons heen. We willen daarom dat Utrecht een nog aantrekkelijkere stad voor ondernemers wordt. Utrecht kan veel meer doen om ondernemerschap te stimuleren. In vergelijking met andere gemeenten blijven investeringen achter. Ook heeft Utrecht in vergelijking met andere regio's minder startups dan verwacht mag worden van een grote stad met een goed opgeleide bevolking, terwijl Utrecht vrijwel alles heeft voor een bloeiende ondernemerscultuur. Wij vinden startups belangrijk, omdat zij bijdragen aan de werkgelegenheid, zeker als zij groeien. Zowel startups en scaleups dragen niet alleen direct, maar ook indirect bij aan de werkgelegenheid. Uit onderzoek blijkt dat iedere gecreëerde baan bij een startup of scaleup bijna vijf indirecte banen oplevert.

We zijn een aantrekkelijke stad voor ondernemers

D66 Utrecht wil het vestigingsklimaat voor ondernemers in Utrecht verbeteren. Want in een economisch sterke stad voorzien grote en kleine ondernemers in de behoeften van de Utrechters, met een divers aanbod van producten en banen. Van de bakker op de hoek tot de grote bedrijven op Lage Weide. Ondernemingen die iets toevoegen aan onze duurzaamheidsambities of aan de digitalisering, ontvangen wij met open armen. Of ze nou klein zijn of groot. De gemeente kan vestiging vergemakkelijken door ondernemers te ondersteunen. Bij het vinden van (kantoor)ruimte op aantrekkelijke en zichtbare plekken bijvoorbeeld, maar ook door te zorgen voor een goede digitale infrastructuur. We blijven investeren in het ondernemersfonds voor collectieve ondernemersinitiatieven en we faciliteren verdere samenwerking tussen bestaande incubators.

Bij de groei van de stad benutten we de digitalisering!

We kunnen het niet vaak genoeg herhalen. De groei van de stad biedt kansen! We willen profiteren van de groei en de innovatie en banen die dit brengt. Ook digitalisering biedt kansen. We willen de digitalisering inzetten om maatschappelijke vraagstukken rond de energietransitie en gezonde mobiliteit op te lossen. Zo kunnen (nieuwe) bedrijven slimme oplossingen aandragen voor tal van vraagstukken. Bijvoorbeeld voor het slim rondbrengen van pakketjes met vrachtfietsen, apps die inzicht geven in de beschikbaarheid van deelauto's of het aantal mensen in parken, of slimme straatverlichting die alleen aan is als er iemand in de buurt is. Digitalisering kan ook bijdragen aan het versterken van de inspraak van inwoners op belangrijke thema's in hun wijk of in de stad. Speciale aandacht hebben we hier voor mensen met een afstand tot de politiek.

Werk en kinderopvang

Landelijk heeft D66 lang gepleit voor gratis kinderopvang. Inmiddels is er sprake van groot politiek draagvlak. Dat biedt kansen voor kinderen, maar ook kansen op werk voor mensen voor wie werken nu ingewikkeld of minder vanzelfsprekend is. D66 wil de komende periode zorgen dat we deze kansen optimaal benutten. We zorgen voor een stadsbrede aanpak waarin we goede begeleiding organiseren, met opleidingsbudgetten voor alleenstaande ouders die stappen willen zetten richting de arbeidsmarkt. We maken afspraken met werkgevers over hoe we alleenstaande ouders kunnen begeleiden bij het vinden van een baan. Zie voor onze voorstellen om de werkgelegenheid verder te stimuleren ook het hoofdstuk De Bruisende Stad.

KADER Een mensgerichte benadering bij de aanpak van meervoudige, complexe problemen

Een mensgerichte benadering bij de aanpak van meervoudige, complexe problemen Met name in buurten met veel kwetsbare inwoners ligt een stapeling van problemen op de loer. Zo kan stress als gevolg van financiële problemen al snel leiden tot fysieke en psychische gezondheidsklachten en een verstoorde ontwikkeling van eventuele kinderen. Vaak kan het ene probleem niet worden opgelost zonder ook de andere problemen in ogenschouw te nemen. Ook de leefomgeving kan een belangrijke rol spelen bij de stapeling van problemen. Armoede, segregatie, polarisatie, (drugs)criminaliteit, verslaving en sociale uitsluiting in kwetsbare buurten kunnen niet los van elkaar worden gezien.

Ter illustratie: wanneer mensen geen mogelijkheden zien om zichzelf te ontplooiën en geen werk of geld hebben, komen zij steeds meer op afstand van de maatschappij. Zij voelen zich niet gehoord, gediscrimineerd en leven meer gesegregeerd. Deze sociale uitsluiting maakt mensen en kinderen vatbaarder voor de verlokkingen van het snelle geld middels criminaliteit en maakt hen vatbaarder voor radicale ideeën of handelingen. Kortom: in kwetsbare buurten staat de leefbaarheid en kansengelijkheid onder druk. En ook hier geldt: het ene probleem kan niet worden opgelost zonder ook de andere problemen in ogenschouw te nemen.

Deze sociale uitsluiting maakt mensen en kinderen vatbaarder voor de verlokkingen van het snelle geld middels criminaliteit en maakt hen vatbaarder voor radicale ideeën of handelingen. Kortom: in kwetsbare buurten staat de leefbaarheid en kansengelijkheid onder druk. En ook hier geldt: het ene probleem kan niet worden opgelost zonder ook de andere problemen in ogenschouw te nemen.

D66 maakt zich sterk voor een mensgerichte benadering van inwoners voor de aanpak van meervoudige, complexe problemen. Om mensen goed te kunnen ondersteunen, is het – met name in kwetsbare buurten – nodig om over de grenzen van afdelingen of beleidsthema's heen te kijken. Dat doen we op verschillende manieren. Denk bijvoorbeeld aan de rijke schooldag. Die biedt meer dan enkel onderwijs en focust zich ook op de positieve en brede ontwikkeling van kinderen. Hierbij is aandacht voor een gezonde leefstijl, eten en sport; talentontwikkeling en zelfontplooiing; en het bieden van extra ondersteuning om kansengelijkheid optimaal te bevorderen.

Daarnaast zet de gemeente breed in op preventie en signalering, bijvoorbeeld waar het gaat om schulden, criminaliteit en gezondheidsproblemen. Voor de aanpak van meervoudige, complexe problemen is het belangrijk dat alle betrokkenen in de omgeving – waaronder buurtteams, scholen, jongerenwerkers, professionele hulpverleners, informele ondersteuners in de wijken, sportverenigingen en wijkagenten – samenwerken en met een brede blik naar inwoners kijken. D66 wil deze samenwerking ondersteunen en faciliteren en gezamenlijk werken aan aanpakken in kwetsbare buurten.

Dit kader raakt aan:

- De Kansrijke Stad
- De Gezonde Stad
- De Veilige Stad

De Gezonde Stad

Kansengelijkheid voor een goede gezondheid

De ambitie: D66 wil dat alle mensen in Utrecht een actief en gezond leven kunnen leiden. Een leven waarover ze zelf de regie hebben. Met passende hulp dichtbij: goede voorlichting en preventie, en goede toegang tot zorg.

Veel zorg is uitgesteld door corona en er lopen veel mensen rond met ongediagnosticeerde ziektes. Het is daarom belangrijker dan ooit om zorg laagdrempelig en betaalbaar te houden. We willen zo vroeg mogelijk beginnen met voorlichting over een gezonde levensstijl. De eerste 1000 dagen in het leven van een kind zijn doorslaggevend voor later; voor hun ontwikkeling, voor hun vaardigheden, voor hun gezondheid. Goede zorg, en goede voorlichting daarover, speelt daarin een belangrijke rol. Op die manier vormt zorg - net als onderwijs - een basis voor kansengelijkheid. Een belangrijk onderdeel van een gezond leven is sport en beweging. Daarin investeren, is investeren in preventie. Sport zorgt er daarnaast voor dat mensen nieuwe talenten ontdekken en ontplooien. En het is ook nog eens een geweldige uitlaatklep. Onze stad moet bewoners daarom nog meer uitnodigen tot een actieve, gezonde leefstijl. De gemeente mag hier wat D66 betreft een activerende en verbindende rol in spelen. We moeten ook het sociale belang van samen sporten of lid van een sportvereniging zijn niet onderschatten. Gezond leven gaat immers over meer dan alleen voldoende bewegen en gezond eten. Actief zijn, meedoen in de samenleving en een prettig sociaal leven met familie en vrienden zijn onlosmakelijk verbonden met welzijn en gezondheid. Als laatste zorgt sport voor sociale cohesie.

Bereikbare zorg in alle wijken

Door de decentralisaties van de afgelopen jaren heeft de gemeente er veel zorgtaken bijgekregen. Tegelijkertijd komt er minder geld vanuit het Rijk onze kant op. Die combinatie is soms ingewikkeld: meer doen, met minder geld. Aan de andere kant biedt 'zorg dichtbij', in combinatie met de goede samenwerking tussen gemeente, zorg en bijvoorbeeld schuldhulp, nieuwe mogelijkheden om mensen beter te ondersteunen. Hoe zorgen we dat mensen de zorg krijgen die ze nodig hebben? En dat jeugd tot en met 21 jaar toegang heeft tot laagdrempelige jeugdzorg? Niet alleen omdat ze daar recht op hebben, maar ook om hoge maatschappelijke kosten te voorkomen die ontstaan als noodzakelijke zorg wordt uitgesteld. Hoe zorgen we ervoor dat mensen zelf gezonde keuzes kunnen maken en de regie over hun eigen leven hebben? Het is in elk geval een kwestie van op tijd beginnen. Kinderen die meer weten over verschillende levensstijlen, maken later betere keuzes op het gebied van gezondheid. Daarom wil D66 voor alle kinderen een rijke schooldag. Met ruimte voor extra's, zoals een cultureel uitstapje, sport en een schoollunch.

De Coronacrisis heeft ons niet alleen laten zien dat we niet voorbereid waren op een gezondheids crisis van deze omvang, maar ook blootgelegd hoe belangrijk een sociaal vangnet voor je gezondheid is. De eenzaamheid onder verschillende groepen is toegenomen en mensen met psychische problemen hebben het nog moeilijker. Helaas zagen we ook hiervoor al dat er grote verschillen in leeftijdsverwachting en gezondheid tussen verschillende wijken zijn. De levensverwachting van met name lager opgeleiden en laaggeletterden is 6 – 7 jaar korter dan van hoger opgeleiden. Dit komt mede door beperkte kennis over een gezonde leefstijl en een stapeling van problemen. Daardoor wordt het vinden van een echte oplossing alleen maar lastiger. Kortom: hoe zorgen we voor kansengelijkheid op het gebied van gezondheid, zodat de gezondheidsverschillen tussen verschillende wijken worden teruggedrongen?

Inzetten op voorlichting en preventie

D66 wil meer aandacht voor voorlichting en preventie van jongs af aan zodat alle Utrechters, ongeacht de wijk waar ze in wonen, weloverwogen keuzes kunnen maken en de regie kunnen voeren over hun eigen leven. Schoollunches kunnen hier een belangrijke rol in spelen omdat kinderen zo in aanraking komen met gezond eten. Ook moeten mensen weten waar ze naartoe kunnen voor hulp als dat nodig is. Informatie over hulp moet goed zichtbaar zijn en beschikbaar zijn in meerdere talen. Hierbij moet de gemeente beginnen bij de wijken waar de problemen het grootst zijn en ongelijk investeren voor gelijke kansen.

Veel jongeren hebben recht op bijstand of hulp, dat vanuit de gemeente geleverd wordt. Door slechte communicatie vanuit de gemeente is dit niet altijd duidelijk voor jongeren. Een innovatieve manier van

communiceren vanuit de gemeente kan helpen deze jongeren wel te bereiken.

Iedereen mee laten doen

We moeten ambitieus inzetten op digitalisering via projecten als digitale buddies, waarbij mbo-studenten ouderen helpen met digitale vaardigheden. Inzetten op digitalisering zorgt ervoor dat meer mensen mee kunnen doen en meer grip op hun leven hebben. Dat heeft een positief effect op de gezondheid van Utrechters en is een sterk wapen tegen eenzaamheid. Daarnaast biedt het buddysysteem kansen voor (mbo-)studenten om hun coach- en leiderschapskwaliteiten te ontwikkelen.

Meer mogelijkheden om overgewicht aan te pakken

We willen dat er genoeg plekken in de stad zijn waar je betaalbaar en gezond kan eten. De keuze is natuurlijk altijd aan jou, maar er moet wel wat te kiezen zijn. D66 wil daarom een wijziging van de Warenwet, zodat de gemeente een overaanbod van bijvoorbeeld fastfoodzaken tegen kan houden. Daarnaast kan de gemeente met een wijziging van de Omgevingswet in bepaalde gebieden, bijvoorbeeld rondom scholen, ervoor zorgen dat daar gezond eten wordt verkocht. Zo heeft de gemeente meer slagkracht in het gericht aanpakken van problemen rondom overgewicht.

Ondersteunen in de geestelijke gezondheidszorg

Als je psychische zorg nodig hebt, krijg je soms te maken met een wachtlijst. D66 Utrecht kan die wachtlijsten niet aanpakken, maar we kunnen wel kijken naar alternatieve vormen van hulp die in de tussentijd kunnen helpen en soms al genoeg zijn. D66 wil projecten ondersteunen die mensen met psychische klachten helpen met een goede dagbesteding en in contact brengen met anderen. In Utrecht mag niemand er alleen voor staan!

Een betere overgang van jeugd- naar volwassenenzorg

Utrecht is een pionier met haar specialistische jeugdhulp via Spoor 030 en Koos Utrecht. De multidisciplinaire teams (buurtteams, school, huisarts, psycholoog etc.) en haar behandelplannen zijn compleet gericht op de behoeften, problematiek en omgeving van het kind. Iets waar Utrecht trots op mag zijn. Echter kan de overgang van jeugd- naar volwassenenzorg wanneer het kind 18 wordt, een zware zijn. Behandelmethodes in de volwassenenzorg zijn anders en jongvolwassenen kunnen met multi-problematiek van het kastje naar de muur gestuurd worden. Daarom moeten kinderen die tijdens hun behandeling in de specialistische jeugdhulp 18 jaar worden, , doorbehandeld kunnen worden of via de gemeente begeleid worden in hun overgang naar de volwassenenzorg.

We starten een bewustwordingscampagne over mentale gezondheid onder jongeren

Het aantal jongeren en studenten met mentale gezondheidsklachten is tijdens de coronacrisis schrikbarend toegenomen. Om te zorgen dat deze jonge mensen de hulp krijgen die ze nodig hebben, is het goed dat leeftijdsgenoten een oogje in het zeil houden, weten waar ze op moeten letten en wat ze kunnen doen. Hoe start je bijvoorbeeld het beste een gesprek over mentale problemen als je je zorgen maakt over jezelf of iemand anders? En wanneer moet je actie ondernemen en professionals inschakelen?

Samen signaleren met buurtteams

In Overvecht is een succesvolle pilot afgerond waarbij buurtteammedewerkers tijdens een grote renovatie samen met de wooncorporatie bij mensen langsgingen. Ze signaleerden tekenen van (beginnende) problemen, zoals ongeopende brieven, en gingen daar het gesprek over aan. Dit moeten we in meerdere vormen op meer plekken toepassen. Huisartsen en hun assistenten zien bijvoorbeeld, als eerste en enige, ook veel informatie over de gezondheid binnen een wijk. Het zou daarom mooi zijn als de doktersassistent een actievere rol krijgt binnen een buurtteam om zo trends te signaleren.

We willen meer ruimte voor lokaal maatwerk op het gebied van ouderenzorg

D66 wil, met het oog op de steeds grotere groep ouderen waarvan de gemiddelde leeftijd bovendien ook steeds hoger komt te liggen, meer aandacht voor verpleeghuiszorg. Het uitgangspunt van deze zorg moet zijn dat deze aansluit bij de behoefte van de oudere in de wijk waar hij of zij woont, met oog voor de kwaliteit van leven. Zo dragen toekomstige investeringen in de zorg bij aan de kwaliteit van leven en de sociale cohesie in een wijk.

Utrecht moet een Heppie (t)Huis krijgen

In deze vorm van kleinschalige jeugdhulp met verblijf, vinden kinderen die (tijdelijk) niet meer thuis kunnen wonen een veilige en stabiele plek op flexibele basis. Ze blijven in contact met hun ouders, broertjes of zusjes en kunnen naar dezelfde school en sportclub blijven gaan. De gemeente moet ook meer mogelijkheden bieden aan andere creatieve oplossingen die ervoor zorgen dat kinderen in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven zonder bij hun ouders te wonen.

Dakloosheid voorkomen en opvang in de wijk

Het aantal dak- en thuislozen is de laatste jaren enorm gestegen. Door in te zetten op betaalbare huisvesting, ambulante hulp, schuldhulpverlening en samenwerking met de GGZ kan dakloosheid vaker voorkomen worden. Als mensen dan toch (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen, dan wil D66 dat we zorgen voor voldoende voorzieningen in de wijk, zodat mensen zo veel mogelijk dichtbij huis kunnen worden opgevangen. We hebben speciale aandacht voor het voorkomen van dak- en thuisloosheid bij jongeren en opvang van jongvolwassenen.

Sport en bewegen

Bewegen en sporten zijn belangrijk voor een goede gezondheid. Je voelt je fit en zorgt voor je lichaam. Daarnaast kan lid zijn van een sportclub ook grote positieve effecten hebben op je mentale gezondheid. Sport verbindt en zorgt voor entertainment. D66 wil daarom investeren in zowel amateursport als het binnenhalen van mooie evenementen zoals de Vuelta. Je hoeft niet te sporten om aan een gezonde dosis beweging te komen. Regelmatig wandelen door je buurt is ook goed voor lichaam en geest. We willen daarom een buitenomgeving die je stimuleert om actief te zijn en die voor iedereen toegankelijk is. Sport en bewegen is belangrijk voor zowel volwassenen als kinderen. Sport en bewegen betekent je talenten ontwikkelen. Sport moet daarom een plek krijgen in de rijke schoolweek. De gemeente moet ervoor zorgen dat er genoeg gymzalen en andere sportfaciliteiten bereikbaar en betaalbaar zijn.

Utrecht heeft een tekort aan sportvoorzieningen. De voorzieningen die er zijn, zijn erg geconcentreerd in bepaalde gebieden en bieden niet voor iedereen een goede uitlaatklep. Wij willen op zoek naar slimme plekken voor meer sportvoorzieningen zoals daken. Ook willen we samen met bewoners kijken wat er nog ontbreekt aan sportaanbod, om een inclusief sport- en beweegbeleid te faciliteren. Zo is de deelname aan sport- en beweegaanbod van meisjes en vrouwen met een niet-westerse migratieachtergrond relatief laag en zijn zij aanzienlijk minder vaak lid van een sportvereniging. Ook hebben lang niet alle wijken gebieden waar je in het groen kunt wandelen of die toegankelijk zijn voor gebruikers van hulpmiddelen. Dat zijn gemiste kansen, waar we als gemeente mee aan de slag moeten.

Bestaande sportclubs mogen niet de dupe worden van de groei van de stad. Utrecht heeft 3000 Roeiers. De sport is ongelooflijk populair. Voor roeiers is het Merwedekanaal de enige plek in de stad waar ze terecht kunnen. Het wordt hier steeds drukker, waardoor de veiligheid op het water in het gedrang komt. Samen met de roeiverenigingen, watersporters, omwonenden en andere belanghebbenden moet de gemeente heldere afspraken over het gebruik maken. Op de langere termijn is dit niet genoeg. D66 wil een duurzame roei- en watersportbaan in de polder Rijnenburg, als onderdeel van de plannen in het gebied. Voor toproeiers moet de gemeente de komende jaren ondersteuning blijven bieden in Vianen of op een vergelijkbare plek.

Meer sportcapaciteit in de stad

De komende jaren wordt er - mede op aandringen van D66 - flink geïnvesteerd in sporthallen en velden in onze groeiende stad. Dit is broodnodig en we moeten daarmee doorgaan. Vaak staan hallen en velden voor een groot deel van de dag leeg, wat zonde is. De bestaande capaciteit aan accommodaties moet slimmer en creatiever benut worden. D66 is daarom voorstander van meer multifunctionele accommodaties, zoals het nieuwe Academie Tien in Leidsche Rijn. Ook willen we de daken van (publieke) gebouwen in de stad veel meer gebruiken om te sporten en te bewegen. Dit wordt onderdeel van het Utrechts dakenplan (zie ook De Groeiende Stad). Bij gebiedsontwikkelingen en nieuwbouw dienen sport en bewegen vanaf het begin af aan meegenomen te worden in de ruimtelijke plannen. D66 vindt het noodzakelijk dat er in Utrecht zo snel mogelijk een vijfde zwembad bijkomt. Op de korte termijn moeten de achterstanden die door corona zijn ontstaan in het volgen van zwemles voor kinderen weggewerkt worden.

We vergroten de sportdeelname bij Utrechters die nu nog weinig sporten

We gaan op wijkniveau met mensen in gesprek, om te kijken aan welke sportvoorzieningen behoefte is. Zo zorgen we dat er nu en in de toekomst voorzieningen zijn die mensen graag willen gebruiken. Daarnaast begeleiden we mensen die hier behoefte aan hebben (bijvoorbeeld mensen met een longziekte) bij het beginnen met sporten.

We investeren in de openbare ruimte als sportvoorziening

De openbare ruimte kan zo worden ingericht dat beweging er wordt gestimuleerd. Ook willen we dat de gemeente meer inzet op ongeorganiseerd sporten in de openbare ruimte. Denk aan urban sports, betere hardlooptroutes, nog meer watertappunten, outdoor gyms, basketbalvelden zonder hekken en een Utrechts zwembad in natuurwater zoals de Badeschiff in Berlijn. We gaan radicaal inzetten op openbare sportvoorzieningen waardoor mensen zin krijgen om te bewegen.

We investeren in buurtsportcoaches

Buurtsportcoaches vormen een belangrijke schakel in de buurt. Ze bieden jongeren een leuke en gezonde activiteit, maar ook structuur, en kunnen ze helpen om hun talent te ontplooien. Daarnaast kunnen ze bijvoorbeeld problemen in gezinnen signaleren en hen in contact brengen met passende hulp.

Gelijke sportmogelijkheden voor alle studenten

D66 zet zich in om ervoor te zorgen dat iedereen ongeacht opleidingsniveau evenveel mogelijkheden heeft om goedkoop te sporten. Ook wil D66 bevorderen dat studenten van verschillende opleidingsniveaus Samen sporten.

We gaan discriminatie in de sport tegen

Sport moet voor iedereen toegankelijk zijn en iedereen moet zich veilig kunnen voelen. D66 wil daarom een actieplan maken, samen met lokale partners als SportUtrecht en verenigingen, om discriminatie te bespreken en aan te pakken.

Drugs

D66 is voorstander van een liberaal drugsbeleid. Utrecht loopt dankzij D66 voorop in gesprekken met de landelijke overheid over een beter drugsbeleid. Mede dankzij deze gesprekken is het wietexperiment van start gegaan. We willen nu vooruit met het reguleren van xtc want dat middel wordt onterecht gelijkgesteld aan veel meer schadelijke producten. Wij vinden dat het een eigen verantwoordelijkheid is van mensen om te kiezen of zij wel of geen drugs gebruiken, zeker wanneer het om drugs gaat die bij verantwoord gebruik geen schadelijke gevolgen hebben voor de gezondheid. Daarom is goede voorlichting over drugs, inclusief alcohol, wat D66 betreft essentieel. Wel zijn we ons bewust van de negatieve kanten van drugs, de risico's voor de gezondheid en de criminele wereld die schuilgaat achter de drugshandel. Meer hierover lees je in het kader over drugs op pagina 42.

In het kader van gezondheid hebben we specifiek aandacht voor lachgas. Deze drug heeft een positief en onschuldig imago en is vrij verkrijgbaar in verschillende winkels. Het wordt door uiteenlopende groepen gebruikt, maar het meest onder jongeren en jongvolwassenen en vaak in groepsverband. Maar overmatig gebruik van lachgas heeft wel degelijk gezondheidsrisico's voor de gebruiker, zoals gevoelloze ledematen en een B12-tekort. Daarnaast zien we soms gebruik in het verkeer, wat voor gevaarlijke situaties zorgt. Gebruikte patronen en ballonnen blijven vaak achter op straat en in de natuur; dat is uiteraard slecht voor onze omgeving en het milieu. In een aantal wijken in Utrecht is het gebruik van lachgas al verboden, maar het gebruik binnenshuis of tijdens het uitgaan houden we daarmee niet tegen. Daarom wil D66 een veel betere informatievoorziening over lachgas en de mogelijke gezondheidsrisico's daarvan. En het moet minder makkelijk worden om overal lachgas te kopen. Zeker voor minderjarigen.

We zetten in op preventie en signalering

Ouders, docenten, preventiewerkers en jongerenwerk zijn belangrijk in de omgeving van de gebruiker. Zij staan dichtbij en kunnen met gebruikers in gesprek als ze zich zorgen maken. De gemeente kan helpen met een preventiecampagne, om gebruikers te informeren over de effecten van lachgas en hun omgeving over het bespreekbaar maken van dit onderwerp.

Het gebiedsverbod op lachgas wordt geëvalueerd en het beleid verbeterd

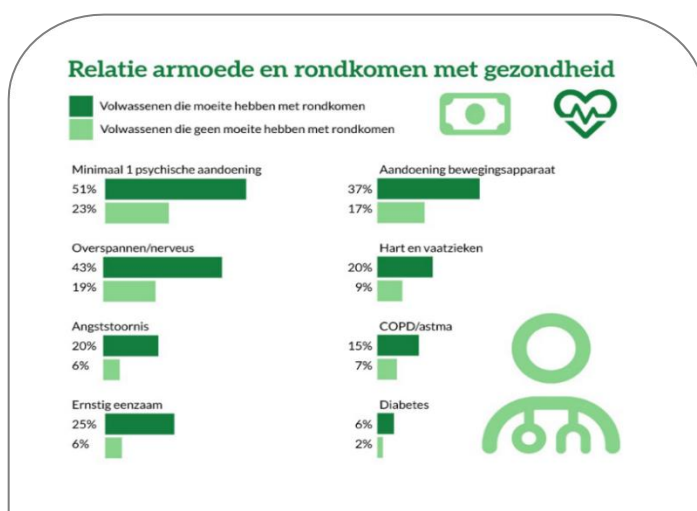
De gemeente heeft vier gebieden aangewezen waar bezit en gebruik van lachgas is verboden. In deze gebieden mag je geen lachgas bij je te hebben. Overlast door lachgasgebruik kan bij de gemeente worden gemeld. Op deze manier kan lachgasgebruik worden gehandhaafd en gemonitord. Maar het moet vooral een positief effect hebben op de volksgezondheid. Als dit effect niet voldoende is, moeten we de gebiedsverboden afschaffen en andere maatregelen inzetten. Denk aan het verkopen van lachgas via coffeeshops of andere verkooppunten, waarbij uitleg wordt gegeven over verstandig gebruik.

Schulden en Armoede

Geldgebrek en schulden zijn een belangrijke factor voor onzekerheid en stress. Er is een grote samenhang tussen werkloosheid, schulden, gezondheid en gezinssituatie. Schulden leiden er vaak toe dat mensen met een baan toch niet rond kunnen komen en last krijgen van opstapelende problemen. Daardoor komen ze in een negatieve spiraal terecht. Door de coronacrisis zijn we bang dat deze problematiek erger wordt. Ook onder ondernemers bijvoorbeeld. D66 wil de onvrijheid die armoede en schulden veroorzaken hard bestrijden.

Het is naïef om te denken dat we armoede in vier jaar op kunnen lossen, maar de overheid kan een veel grotere rol spelen in het voorkomen van schulden en het ondersteunen van mensen met financiële problemen. Het kwijschelden of opkopen van een schuld kan er bijvoorbeeld ook andere problemen in een gezin verminderen.

Ook het eerder signaleren van mensen in een kwetsbare situatie kan alle verschil maken. Want je kunt niet vrij kiezen als je bezig bent met overleven. Als je je meer zorgen maakt over of je kinderen wel iets te eten hebben, dan of je zelf wel genoeg vitamines binnen krijgt. En je financiële situatie op de korte termijn beïnvloedt ook andere keuzes. Over de hoogte van je eigen risico bijvoorbeeld, het wel of niet nemen van een tandartsverzekering, of het wel of niet naar de huisarts gaan voor een kwaaltje waar je je zorgen over maakt. Uit onderzoek blijkt dat mensen uit Overvecht, Zuidwest, mensen met een niet-westerse migratieachtergrond, ouderen en jongvolwassenen, steeds vaker aangeven dat zij benodigde medische of tandheelkundige zorg niet hebben ontvangen. En dat ze medische zorg afzeggen, uitstellen of weigeren. Allemaal vanwege de kosten. Dit heeft grote gevolgen voor hun gezondheid, maar ook voor hun participatie in de maatschappij en de kansen die ze hebben om hun talenten te ontwikkelen. Deze kwetsbare groepen zijn extra getroffen door de coronacrisis en moeten bijtijds hulp krijgen. Schuldhulp blijft daarom een belangrijk aandachtspunt voor D66.

We stoppen met het stapelen van schulden

We willen de Utrechtse aanpak van schulden voortzetten en uitbreiden. Deze is nu afhankelijk van incidentele bijdragen. D66 wil zorgen dat structureel geld wordt vrijgemaakt om mensen een echte tweede kans te geven. Dit doen we onder meer door schulden over te nemen en te bundelen. De gemeente wordt dan de enige schuldeiser. Iemands financiële situatie wordt daardoor een stuk overzichtelijker. We willen mensen niet onnodig controleren en de hoeveelheid papierwerk voor het aanvragen van armoederegelingen of kwijtscheldingen inperken. Daarnaast willen we dat de gemeente er in samenspraak met andere overheidsinstanties voor zorgt dat boetes en invorderingen niet leiden tot (hogere) schulden.

We starten een pilot om mensen financiële zekerheid te bieden als ze gaan werken of meer willen werken

Mensen die afhankelijk zijn van een uitkering of toeslagen kunnen financiële drempels ervaren als ze weer gaan werken of meer uren willen werken. Ze lopen dan het risico dat een schuldeiser weer terugbetaling gaat eisen. Dat kan nieuwe problemen opleveren. We willen daarom een pilot opzetten, waarbij de gemeente het risico van eventuele onverwachte terugbetalingen een jaar lang voor haar rekening neemt. Zo hebben mensen de zekerheid dat werken echt loont en ze niet voor vervelende verrassingen komen te staan. We werken hiervoor samen met professionals en maken gebruik van het Huishoudboekje, een digitale tool die mensen inzicht geeft in hun financiën.

Goede samenwerking op het gebied van signalering

Vroege aanpak van schulden kan ervoor zorgen dat de situatie overzichtelijk blijft en relatief snel kan worden opgelost. Daarom is goede samenwerking tussen bijvoorbeeld woningcorporaties en buurtteams belangrijk op het gebied van signalering. Als iemand een aantal keer te laat is met het betalen van huur is er misschien iets aan de hand. Het buurtteam kan dan met deze persoon in gesprek gaan en waar nodig doorverwijzen naar passende hulp.

Armoede hoort geen dagtaak te zijn

Inwoners met een laag inkomen kunnen bij de gemeente allerlei verschillende armoederegelingen aanvragen; denk bijvoorbeeld aan de U-pas of kwijtschelding van lokale belastingen. Het aanvragen van dit soort regelingen is vaak een tijdrovend en lastig proces. Zo moet je voor veel regelingen elke keer dezelfde informatie aanleveren. Het resultaat is dat mensen veel tijd kwijt zijn met bewijsstukken aanleveren die de gemeente eigenlijk niet nodig heeft. D66 Utrecht wil af van deze hindernis. Als het aan D66 ligt, dan hoeven inwoners die al een keer stukken hebben aangeleverd voor een regeling dit niet opnieuw te doen voor een andere regeling. De gemeente moet alleen om informatie vragen die zij nog niet bezit. Ook wil D66 dat de gemeente aandacht besteedt aan het toegankelijk maken van armoederegelingen voor mensen die minder (digi)taalvaardig zijn. Ten slotte moet de gemeente meer doen om Utrechters beter bekend te maken met de regelingen, zodat iedereen die daar recht op heeft er ook gebruik kan maken.

KADER Een beter Utrechts drugsbeleid: effectiever en gezonder!

D66 Utrecht is voorstander van een progressief en realistisch drugsbeleid. Als je kiest voor drugs, dan vinden wij dat in principe je eigen verantwoordelijkheid. We zijn ons wel bewust van de gezondheidsrisico's. En we zien de criminele wereld die schuilgaat achter drugshandel. Daarom vinden we dat het huidige drugsbeleid beter kan: effectiever én gezonder. Het is tijd om het anders te gaan doen.

Recreatief drugsgebruik van de minst schadelijke soorten drugs – zoals wiet en xtc - moet mogelijk zijn zonder te worden gestigmatiseerd of behandeld te worden als crimineel. Tevens is het beter voor de volksgezondheid en in het tegengaan van criminaliteit om de productie en handel van de minst schadelijke drugs uit de illegaliteit te halen en te reguleren. Dit moet altijd gepaard gaan met duidelijke voorlichting, de mogelijkheid om je drugs gratis te laten testen (ook op festivals) en goede, toegankelijke hulpverlening. Jongeren dienen te allen tijde beschermd te worden, onder de 18 jaar gebruik je niks. Alle kleine verbeteringen in het drugsbeleid de afgelopen jaren zijn voortgekomen uit experimenten en door het opzoeken van de grenzen van wat wettelijk is toegestaan. Dat is spannend en brengt risico's met zich mee. De zaken laten zoals ze nu zijn, is voor ons geen optie. Juist in een progressieve stad als Utrecht is hier ruimte voor. Kom maar op met die xtc-shop en de tweede ronde van het wietexperiment. D66 wil dat Utrecht haar lobbykracht in Den Haag inzet om stappen te zetten naar een beter drugsbeleid.

Met liberalisering, regulering en voorlichting lossen we niet alle problemen op. Helaas heeft Utrecht een heel groot probleem met drugscriminaliteit gerelateerd aan cocaïne, door de meer dan 50 drugsnetwerken die actief zijn in Utrecht. We zien dat jongeren worden geronseld om actief te worden in deze netwerken. Of hier zelf voor kiezen en er niet meer uit komen, met alle gevolgen van dien. Deze donkere kant van drugs moeten we met prioriteit aanpakken.

Daarnaast D66 kiest hierbij in de eerste plaats voor preventie via een integrale aanpak, met de gemeente in een regisserende rol. Het programma Kapot Sterk, waarbij op basisscholen kinderen weerbaar worden gemaakt tegen drugscriminaliteit, wordt wat ons betreft een stadsprogramma voor alle basisscholen. We zetten rolmodellen in die het goede voorbeeld geven en zorgen dat het betere perspectief altijd dichterbij is dan de drugscriminaliteit. Dreigt iemand het verkeerde pad op te gaan? Dan moeten jongerenwerkers, scholen, buurtteams, de politie en andere betrokkenen dat op tijd kunnen signaleren en op tijd kunnen ingrijpen. Dat kan alleen via actieve samenwerking. De gemeente heeft een belangrijke rol in de ondersteuning daarvan.

Ten slotte willen we beter zicht op drugsnetwerken in onze stad. De zwaarste criminelen en sleutelfiguren in deze netwerken pakken we keihard aan. Wat ons betreft richten politie en handhaving zich hierop, en niet op particulier bezit of gebruik.

Dit kader raakt aan:

- De Veilige Stad
- De Kansrijke Stad
- De Gezonde Stad

De Veilige Stad

De ambitie: veiligheid is een voorwaarde voor vrijheid. Het mag niet uitmaken waar je in Utrecht woont, D66 vindt dat iedereen in veiligheid moet kunnen opgroeien. Alleen dan kan je worden wat je wilt en je talenten ontwikkelen. Wat ons betreft is dit een absolute prioriteit van de gemeente!

Utrecht kampt met allerlei problemen die de veiligheid onder druk zetten. Hier moeten we ons weerbaar tegen maken. In Utrecht zijn meer dan 50 drugsnetwerken actief, die zich op gewelddadige wijze bezig houden met de handel in cocaïne. Het is schrijnend dat er op grote schaal kinderen op basisscholen worden geronseld voor deze netwerken. Zij raken zo verstrikt in zo'n netwerk, waardoor hun toekomst en die van hun familie ernstig in gevaar wordt gebracht. Dit accepteren wij niet! In Utrecht moet iedereen gelijke kansen hebben en moet het rechte pad altijd de logische keuze zijn. Sterker nog, het is natuurlijk de enige juiste keuze.

Maar veiligheid gaat over veel meer dan dat. Het gaat ook over je veilig voelen in je dagelijks leven. Helaas zijn racisme en discriminatie redenen waardoor mensen zich in Utrecht niet veilig voelen. Elke vorm van uitsluiting, waaronder racisme en discriminatie, ondermijnt het gevoel van veiligheid. Daar moeten we hard tegen strijden! Wij willen allemaal veilig over straat kunnen. Je afkomst, geaardheid of geslacht mag hier geen enkele invloed op hebben. Helaas merken we dat vrouwen zich nog niet altijd veilig voelen op straat en er wordt nog te vaak melding gemaakt van discriminatie.

Jongeren met een onstabiele basis en het gevoel er niet bij te horen zijn gevoelig voor radicalisering. Dergelijke problematiek moet bij de wortel worden aangepakt. Het begint bij je gehoord voelen, kansengelijkheid, het bestrijden van discriminatie en segregatie, het bieden van goed onderwijs en rolmodellen, een goed perspectief op een opleiding en een baan. Jongeren mogen niet het gevoel krijgen er niet bij te horen.

Ook de coronacrisis heeft een effect gehad op onze veiligheid. Zo hebben we het aantal meldingen van huiselijk geweld zien stijgen. Ook leidt financiële nood tot een risico dat ondernemingen zich laten verleiden tot het aannemen van crimineel geld, terwijl we hier toch al een probleem mee hadden in de stad.

In toenemende mate maken we ons zorgen om de digitale veiligheid van inwoners. Gevallen van cybercriminaliteit en digitale fraude stijgen, ook doordat we meer zijn gaan internetten in de coronacrisis. Veiligheid is het fundament voor vrijheid. D66 Utrecht heeft veel plannen om het Utrechtse leven nog beter te maken. Maar zonder fundament zijn we kansloos. De gemeente is ons eerste aanspreekpunt als het gaat om onze veiligheid en is dus in de positie om onze veiligheid op al deze onderwerpen te verbeteren. Wij vinden dat de gemeente daarom op al deze onderwerpen duidelijke plannen moet hebben. Zo pakken we problemen op een verantwoorde manier aan en zorgen we ervoor dat de gemeente haar bevoegdheden op het terrein van veiligheid op een transparante en controleerbare wijze inzet.

In Utrecht is ruimte voor iedereen

Jezelf kunnen zijn is een voorwaarde om je veilig te voelen. Er is op dat gebied een wereld te winnen. Voor iedereen! Want een stad waar iedereen zich welkom, veilig en tevreden voelt, is een stad die geen ruimte biedt aan racisme, discriminatie en andere vormen van uitsluiting.

Utrecht moet de stad worden waarin alle burgers zich gehoord voelen, zich welkom voelen om mee te doen en waar iedereen zich thuis voelt. Een inclusieve stad, waarvan diversiteit alleen maar een logisch gevolg kan zijn. Utrecht legt daarin de lat hoog. Pas wanneer inclusie en diversiteit geen agendapunten meer zijn die op de kaart gezet moeten worden, is ons doel bereikt. Nog te vaak is dat wel het geval. 17% van de Utrechtse volwassenen geeft aan zich wel eens gediscrimineerd te voelen en vermoedelijk ligt dat percentage onder het werkelijke aantal. Mensen worden bijvoorbeeld gediscrimineerd bij het vinden van een woning of een baan.

Maar ook kinderen voelen zich gediscrimineerd, bijvoorbeeld vanwege hun huidskleur, geloof, of handicap. Slechts 33% van de jongeren denkt dat LHBTI+-leerlingen hier eerlijk over kunnen vertellen op school (Volksgezondheidmonitor Utrecht). Dat vinden wij onacceptabel. Utrecht is een stad, die de ambitie heeft niemand buiten de boot te laten vallen. We vertrouwen daarbij natuurlijk op de kracht van de mensen zelf, maar hebben ook oog voor diegenen die deze kracht niet weten te benutten of die deze kracht niet hebben. We laten niemand vallen.

Discriminatie in Utrecht

Kinderen

Utrechtse kinderen met een overige niet-westerse achtergrond voelen zich het meest gediscrimineerd
Kinderen uit eenoudergezinnen voelen zich vaker gediscrimineerd
Kinderen uit Noordwest, Zuidwest en Overvecht voelen zich vaker gediscrimineerd

Jongeren

Een derde van de jongeren met een niet-westerse achtergrond voelt zich gediscrimineerd
33% van de jongeren denkt dat LHBTI leerlingen hier eerlijk over kunnen vertellen op school
73% van de jongeren ziet homoseksualiteit als normaal

Volwassenen

17% van de Utrechtse volwassenen voelt zich gediscrimineerd
Utrechters met een niet-westerse migratieachtergrond ervaren vaker discriminatie
Volwassenen uit Overvecht, Zuidwest en Leidsche Rijn voelen zich vaker gediscrimineerd

Ouderen

18% van de Utrechtse 65-plussers met een migratieachtergrond voelt zich gediscrimineerd

Bewustwording van de kern van het probleem

Het bereiken van meer inclusie begint bij bewustwording bij iedere inwoner. Bewustwording dat racisme, discriminatie, een gebrek aan inclusiviteit en andere vormen van uitsluiting iedereen raken. Natuurlijk is niet iedereen hier in directe zin slachtoffer van, maar de gevolgen raken de hele maatschappij. Tegelijkertijd vergt het vermogen om in de schoenen van een ander te staan en de vraag te stellen wat ervoor nodig is om hem of haar de mogelijkheid te bieden om mee te doen. Niet vanuit medelijden, maar vanuit empathie. En de overtuiging dat de deelname van iedereen ook in het voordeel is van jezelf.

Door het opzetten van campagnes kan de gemeente de inwoners bewust maken hoe ook zij, zelfs wanneer zij niet direct geraakt worden door een gebrek aan inclusie, toch de nadelen ervan ondervinden. Met de campagnes maakt de gemeente meteen duidelijk waar zij zelf voor staat en waar de ambities op dit vlak liggen.

Een gezamenlijke aanpak

Wat bij bewustwording begint, moet gevolgd worden door actie en niet alleen door de gemeente. Het anti-discriminatieplan en het anti-discriminatiepact worden de basis voor een actieve aanpak van discriminatie in Utrecht. De gemeente werkt hierin samen met diverse organisaties en het bedrijfsleven. Zo worden er geen samenwerkingen aangegaan met bedrijven die zich bewezen schuldig hebben gemaakt aan discriminatie en andere vormen van uitsluiting.

Ruimte om jezelf te zijn

Nog steeds kun je als LHBTI+-persoon in Utrecht nog niet altijd en overal jezelf zijn. D66 wil ook voor de komende periode weer een Regenboogagenda. D66 wil blijven investeren in zichtbaarheid, acceptatie en veiligheid van LHBTI+-personen in de hele stad. We bevorderen sensitiviteit over LHBTI bij Utrechtse professionals in zorg, welzijn en veiligheid en bij loketten van de gemeente. Dat doen we bijvoorbeeld met trainingen en certificaten als de Roze Loper. We hebben speciaal oog voor de soms moeilijke situatie van dak- en thuisloze LHBTI+-jongeren, biculturele en LHBTI+-vluchtelingen.

Sekswerk is werk

Sekswerkers willen in vrijheid, veiligheid en gezondheid kunnen werken. Repressief beleid werkt averechts, en heeft juist meer geweld en (financiële) uitbuiting tot gevolg. Utrecht zou wat D66 betreft aan de slag moeten gaan met volledige decriminalisering van sekswerk, waarbij samenwerking de kern van het beleid is. De afgelopen 20 jaar is het aantal legale werkplekken landelijk gehalveerd. Ook in Utrecht zijn er veel plekken gesloten en komt daar vaak niets voor terug. In gesprek met de sector willen wij actief nieuwe legale werkplekken mogelijk maken. Daarnaast moet de gemeente beter inspelen op de veranderende markt en behoeftes in de seksbranche. Sekswerkers die thuiswerken durven nu vaak geen aangifte te doen van geweld, omdat dan huisuitzetting kan volgen. Dit is wat D66 betreft onacceptabel. Naar voorbeeld van gemeentes als Tilburg en Lelystad willen we kijken naar een erkenningsmodel voor thuiswerkers.

Drugscriminaliteit

Te veel Utrechters - en met name jongeren - raken te vaak betrokken in drugsnetwerken. In Midden-Nederland houden ruim 50 criminele samenwerkingsverbanden zich bezig met handel in cocaïne (Uitvoeringsplan bij het Integraal veiligheidsplan Utrecht 2019-2022, 2019). Een groot probleem is dat deze drugsnetwerken vaak en met succes jonge mensen ronselen om actief voor ze te worden. De verleiding is simpelweg te groot. Dit ligt aan een gebrek aan perspectief, maar ook aan het feit dat er gemakkelijk veel geld mee valt te verdienen.

D66 Utrecht kiest in de eerste plaats voor preventieve maatregelen om veiligheid te garanderen. Wij vinden het belangrijk dat de gemeente er alles aan doet om te voorkomen dat jongeren zich laten verleiden om de criminaliteit in te gaan. Deze jongeren hebben een beter perspectief nodig. Een opleiding volgen en een baan vinden, is altijd een betere keus dan het criminele pad. Want dat eindigt eigenlijk altijd in de dood, door moord of celstraf. D66 Utrecht wil dat het niet-criminele pad altijd de makkelijke en voor de hand liggende keus is. Jongeren die zich thuis voelen in Utrecht, zich opgenomen voelen in de maatschappij en perspectief hebben, gaan het criminele pad niet snel bewandelen. Ook voelen zij zich minder snel aangetrokken tot radicale opvattingen. Preventie gaat wat ons betreft hand in hand met repressie. Sleutelfiguren in criminele netwerken moeten worden aangesproken op de gevolgen van hun handelen. Een grotere pakkans, draagt namelijk ook weer bij aan preventie. Door samen te werken met scholen, bedrijven, buurten en politie, kan de gemeente hier sneller wat aan doen. Regulering kan ook een effectieve aanpak zijn bij drugscriminaliteit. Hierover lees je meer in De Gezonde Stad en in het kader op pagina 42.

Scholen en buurthuizen als kanaal voor voorlichting en signalering

In samenwerking met scholen en buurthuizen wordt een voorlichtingscampagne opgezet, die niet alleen informatie verstrekt over de gevaren van drugs, maar zeker ook over de gevaren van drugscriminaliteit. Hulpverleners, scholen en jongerenwerkers in de buurten spelen een cruciale schakel in het signaleren van problematiek. Ook kunnen zij, in samenwerking met wijkteams, een netwerk opzetten. Via dat netwerk kunnen jongeren, waarvan het risico bestaat dat zij de stap richting de drugscriminaliteit zullen maken, al vroeg begeleid worden, om te voorkomen dat zij de stap daadwerkelijk zullen maken. Er zijn namelijk sterke voorspellende indicatoren of iemand voor drugscriminaliteit kiest, zoals schooluitval of bekendheid bij de wijkagent.

Rolmodellen en perspectief bieden

Het inzetten van (betaalde) rolmodellen om jongeren perspectief te bieden is een effectieve manier om zo vroeg mogelijk wervende invloeden van criminele netwerken tegen te gaan. Rolmodellen kunnen jongeren zijn die zelf het goede voorbeeld geven en kinderen weerbaar maken tegen de gevaren van het omgaan met foute vrienden. Het programma 'Kapot Sterk', gericht op het bouwen aan weerbaarheid van kinderen tegen (drugs)criminaliteit, sluit hier goed op aan. Wij stellen voor dit programma breed uit te rollen op basisscholen in de stad Utrecht. Ook de rol van de wijkagenten, die een belangrijke rol spelen in het houden van verbinding tussen instanties en gezinnen, is hierbij cruciaal. De wijkagent moet prioriteit kunnen geven aan deze taak. Ten slotte kan ook de sportbuurtcoach een rol spelen in het verleiden van jongeren tot beweging met elkaar. Zie hierover De Gezonde Stad.

Een goede baan voor alle jongeren

Jongeren met een duurzaam perspectief op de arbeidsmarkt zijn beter gewapend tegen de verleidingen van drugscriminaliteit. Wat D66 Utrecht betreft is het vergroten van kansen op de arbeidsmarkt voor alle jongeren de hoeksteen van het tegengaan van drugscriminaliteit. Dit doet de gemeente concreet door gericht jongeren uit kwetsbare milieus te helpen aan stage- en werkplekken. Verder is er nog steeds een groot tekort aan technisch geschoold personeel. Het is daarom nodig om jongeren te prikkelen vaker voor een technische opleiding te kiezen. Dat is goed voor de stad, en maakt jongeren tegelijkertijd weerbaarder tegen de verleidingen van drugsnetwerken. Twee vliegen in 1 klap dus. In Overvecht is door een brede coalitie - energiebedrijven, onderwijs en gemeente - een omgeving gemaakt waarin leerlingen van basisscholen en voortgezet onderwijs kennis kunnen maken met de technieken die nodig zijn voor de energietransitie (Techniek Experience Center Utrecht). Dit soort initiatieven breiden we uit naar andere wijken.

Criminele netwerken kennen geen gemeentegrenzen

Criminele netwerken laten zich niet weerhouden door gemeentegrenzen. Juist daarom is het van belang dat een gemeente als Utrecht blijft samenwerken met buurgemeenten om samen weerstand te bieden tegen de opkomst van deze netwerken. Concreet doet Utrecht dit onder andere door meer informatie te delen met andere gemeenten over casuïstiek.

Het hoofd bieden aan polarisatie en radicalisering

Meer mensen radicaliseren. Het aantal signalen verdubbelde in Utrecht in 2020, mede onder invloed van de Coronacrisis. De voedingsbodem voor (diverse vormen van) radicalisering lijkt toe te nemen 'door polarisatie, gebrek aan perspectief en gevoel van onrecht.' Radicalisering is een complex fenomeen in de samenleving. Zo ook in Utrecht. De gemeente is hiermee al goed op weg, maar de urgentie van de problematiek vraagt om nog meer aandacht. In Utrecht zien we radicalisering voortkomend uit etnisch-culturele polarisatie, waarbij afkomst, identiteit, culturele en religieuze achtergronden van betrokken bevolkingsgroepen een rol spelen.

Maar dergelijke radicalisering is niet het enige probleem. Ook spanningen in de samenleving, als gevolg van verschil in achtergrond op gebied van opleiding en inkomen, leiden tot verdeling in de samenleving. Een steeds groter wordende stad waarin diversiteit toeneemt is een mooie ontwikkeling, maar heeft ook een keerzijde wanneer de toename aan diversiteit bij individuen of groepen mensen leidt tot weerstand. De gevolgen daarvan zijn stereotypering, onbegrip, vooroordelen en uitsluiting. De sociale cohesie vermindert en leidt tot polarisatie. Wanneer dit op zijn beloop wordt gelaten kunnen groepen zodanig buiten de samenleving komen te staan, dat zij naar binnen keren en openstaan voor extreme ideeën, met radicalisering tot gevolg.

Wij vinden dat dit in een stad, met de unieke sfeer van een "groot dorp", als Utrecht niet mag gebeuren. Het kan ook anders. Dat begint met de onderkenning dat elke buurt uniek is. D66 wil voor elke buurt goed in kaart brengen in welke mate radicalisering een rol speelt. Dit is mogelijk wanneer de gemeente een "goede band" met de buurt weet op te bouwen en samen met de buurt werkt aan een veilige buurt waarin eenieder zich thuis, gezien en gehoord voelt. Wijkagenten, maar ook andere instanties spelen hier een hele belangrijke rol in. Het is, kortom, van belang de oorzaken van radicalisering aan te pakken en radicalisering daarmee zoveel mogelijk te voorkomen. Radicalisering is lastig tegen te gaan. Het is een sluipend proces, dat niet altijd even goed waarneembaar is. Juist daarom is het van belang dat de gemeente inzet op goed beleid rondom inclusie en diversiteit. Met de nadruk op de gezamenlijke aanpak van de gemeente, burgers, bedrijven en organisaties, vanuit een goede relatie met en een goed van de diverse buurten. Zo kunnen we het risico van polarisering en radicalisering in kaart brengen en waar nodig tijdig ingrijpen.

Investeren in kwetsbare buurten

Om polarisatie en daarmee samenhangende potentiële radicalisering tegen te gaan, investeert de gemeente in de relatie met buurten, maar ook in de relatie tussen de buurtbewoners onderling. Buurtbudgetten kunnen daar onderdeel van zijn, en inzet van activiteiten die de sociale cohesie verstevigen. Dit kan op diverse manieren bereikt worden. Bijvoorbeeld met iets "simpels" als een mooie, schone buurt en de bijdrage die buurtbewoners daaraan kunnen leveren.

Initiatieven en programma's als de 'Vreedzame Wijk' en de 'Vreedzame School' helpen om de sociale cohesie te bevorderen. Ze zijn gericht op het ontwikkelen van goed burgerschap en deelname aan de maatschappij (zie ook de Kansrijke Stad). Door in te zetten op gemengde scholen en wijken - onder goede begeleiding - kan de gemeente ervoor zorgen dat diverse groepen op natuurlijke wijze met elkaar in aanraking komen en elkaar leren kennen.

Wijkagenten terug in de wijken

De toename van demonstraties en de organisatie van evenementen legt beslag op de capaciteit van de politie. Wij vinden het belangrijk dat dit niet ten koste gaat van de beschikbaarheid van wijkagenten. Het is van groot belang dat wijkagenten hun tijd besteden aan verbinding leggen met de mensen in de wijken. Zo kunnen ze tijdig problemen signaleren zoals radicalisering, betrokkenheid bij een crimineel netwerk of vermoedens van huiselijk geweld - en daar vervolgens adequaat op acteren.

Een welkom toekomstperspectief

Uitzichtloosheid en een voortdurend gevoel van buitensluiting vormt een van de grootste risico's op radicalisering. Zo ook in het geval van ex-gedetineerden, vluchtelingen en andere groepen, waarop snel een stigma of taboe wordt geplaatst. Het is daarom van belang juist binnen deze groep elk individu vanaf dag 1 perspectief te bieden. Perspectief in de vorm van

scholing, werk of andere vormen van participatie. Zo voorkomen we dat een persoon "buiten de boot" valt in onze samenleving en zorgen we ervoor dat iedereen zich onderdeel voelt van de samenleving.

Vermenging bovenwereld en onderwereld

De onderwereld komt boven via legitieme ondernemingen. Geld uit criminele activiteiten wordt vaak witgewassen via ondernemingen of via kamerverhuur. Dit is onrechtvaardig en gaat ten koste van ondernemers met een legitiem doel. Ondernemers zouden zich niet moeten laten gebruiken om geld wit te wassen of zwart bij te klussen. In Utrecht is alleen plaats voor welwillende ondernemingen. Door de coronacrisis wordt het perspectief voor (horeca)ondernemers slechter. Wij willen koste wat kost voorkomen dat ook zij zich laten verleiden om te kiezen voor niet-legitieme bronnen van financiering om het hoofd boven water te houden.

We voorkomen dat ondernemers zich laten verleiden door criminelen

In tijden van crisis kan het verleidelijk zijn om geld aan te nemen van criminelen. We reserveren extra budget om ondernemers ook na de coronacrisis te blijven ondersteunen, als financiële regelingen vanuit de overheid wegvallen. Hierdoor zorgen we ervoor dat ze minder kwetsbaar zijn voor criminele financiering.

Terughoudende, maar effectieve inzet beschikbare instrumenten

Voorkomen is beter dan genezen. De gemeente moet goed op de hoogte zijn van waar risico's op crimineel gedrag via legitieme ondernemingen zich voordoen. Een goede informatiepositie begint bij het hebben van veel contact op wijkniveau en het uitwisselen van signalen met relevante instanties. Waar de gemeente en haar instanties echt in verbinding staan met de ondernemingen, zal ondermijning minder snel voorkomen.

De gemeente heeft diverse instrumenten in handen om via vergunningverlening preventief controles uit te voeren bij ondernemingen. Dit zijn vergaande instrumenten waarvan wij vinden dat de gemeente die niet zomaar mag inzetten. Maar we denken ook dat ze soms, bijvoorbeeld bij aangetoonde problematiek, nodig kunnen zijn om preventief te kunnen controleren.

Digitale veiligheid

Opgroeien in veiligheid betekent ook dat je je digitaal veilig moet voelen. Zo vindt D66 dat iedereen moet kunnen profiteren van het internet, zonder daarbij slachtoffer te worden van digitale criminaliteit. Ook willen we dat zorgvuldig wordt omgegaan met onze gegevens, bijvoorbeeld door de gemeente. We kunnen hierbij niet achter de feiten aanlopen, terwijl de digitalisering zich verder ontwikkelt. Ook de gemeente maakt steeds vaker gebruik van data bij haar taken. Het is van groot belang dat dit op een zorgvuldige wijze gebeurt! Hier hoort bij dat we niet willen dat de gemeente ons onnodig in de gaten houdt, bijvoorbeeld via sociale media of camera's. In grote mate draait het waarborgen van digitale veiligheid om kennis, kunde en weerbaarheid. Bij de gemeente, maar ook bij inwoners van de stad.

We maken iedereen op het internet weerbaarder tegen cybercrime

Helaas zien we door een toename in het internetgebruik tijdens de coronacrisis, ook een toename in cybercrime en digitale fraude. Criminelen worden hierin steeds slimmer, maar wij ook! Door onszelf te ontwikkelen maken we onszelf digitaal weerbaar. Zeker in tijden waarin we steeds meer gebruik maken van het internet, moeten we ons bewust zijn van de gevaren. Wij willen dat er een gerichte aanpak komt voor het weerbaar maken van specifieke doelgroepen tegen specifieke vormen van cybercriminaliteit, zoals sexting bij jongeren en phishing bij ouderen. Zo vinden we dat iedereen laagdrempelig toegang moet hebben tot effectieve trainingen.

We bewaken onze privacy te allen tijde

Privacy is een groot goed. De instrumenten die de gemeente inzet om onze veiligheid te waarborgen, moeten altijd worden afgewogen tegen het belang van privacy. Zo zijn we terughoudend in het plaatsen van camera's. Wanneer deze wel worden geplaatst, wordt geen gezichtsherkenningstechnologie gebruikt. Ook zijn we alert op het oneigenlijk gebruik van algoritmes. Mensen die meer afhankelijk zijn van de gemeente (bijvoorbeeld mensen die gebruik maken van de bijstand) worden vaak

meer (digitaal) gecontroleerd. D66 wil daar zeer terughoudend mee omgaan. In bredere zin willen we dat de gemeente hierop een visie ontwikkelt: hoe waarborgen we dat op een verantwoorde manier met gegevens wordt omgegaan, via systemen en door medewerkers bij de gemeente zelf? Ten slotte willen wij een onafhankelijke Ethisch Commissie instellen. Die zal fungeren als klankbord bij de besluitvorming over ethische vraagstukken. Bijvoorbeeld bij de inzet van nieuwe technologie of het innovatief gebruiken van data.

We maken de gemeente digitaal veilig

Het op zorgvuldige wijze omgaan met data en technologie vraagt een solide basis in IT en data-infrastructuur, waarin de data en informatie van de gemeente veilig en betrouwbaar zijn. Dit vraagt onder andere dat het niveau van informatiebeveiliging en gegevensbescherming op orde is en dat IT-systemen bestand zijn tegen hacks. Om dit te garanderen moet ook zijn gewaarborgd dat ambtenaren die voor de gemeente werken zelf over voldoende kennis beschikken. En dat de gemeente met regelmaat controles laat uitvoeren, bijvoorbeeld via ethische hackers. Ook aan de partijen die de gemeente contracteert stellen we strenge eisen wat betreft digitale veiligheid.

Verkeersveiligheid

Het aantal verkeersongevallen neemt af! Dat is goed nieuws. Toch hebben we nog steeds ook in Utrecht onveilige situaties in het verkeer. Mensen ergeren zich ook bijvoorbeeld aan de verkeersonveiligheid, bijvoorbeeld langs het Vredenburg, de Kanaalstraat en het kruispunt bij de Nachtegaalstraat en de Wittevrouwensingel. Ook zijn te hard rijdende auto's, bijvoorbeeld in Leidsche Rijn en langs de Amsterdamsestraatweg, of scooters op de fietspaden een bron van zorg en ergernis bij inwoners. De groei van de stad maakt het extra belangrijk dat we goed nadenken over veiligheid in het verkeer en de handhaving hiervan. Zo kan de herinrichting van straten een hele buurt veiliger en aangenamer maken. Waar precies de knelpunten zitten, is iets dat de bewoners vaak het best weten. Bij het herinrichten van een straat moet de gemeente er dan ook voor zorgen dat een diverse groep van bewoners wordt gehoord.

We verlagen de maximumsnelheid

Op veel plekken in de stad geldt als maximumsnelheid 50 km/u. Dit creëert onveilige situaties voor kinderen, fietsers, ouderen, etc. Wij willen dat de maximumsnelheid binnen de bebouwde kom wordt verlaagd naar maximaal 30km/uur, met uitzondering van de stadsboulevards. In overleg met buurten kunnen we ook gebieden aanwijzen tot woonerf om de snelheid te verlagen naar 15 km/uur.

We willen dat kinderen veilig naar school moeten kunnen lopen of fietsen

Kinderen moeten zelfstandig vanaf acht jaar naar school kunnen lopen of fietsen. Het project 'schoolstraten', waarbij een aantal scholen in pilotvorm een zogenaamde schoolstraat maakten, was een succes. Met behulp van ouders en verkeersregelaars werd de straat van de school twee keer per dag 30 minuten afgezet voor auto's. Wat ons betreft wordt dit de norm voor alle scholen. Een voorwaarde voor het kunnen fietsen naar school is dat ieder kind een fiets heeft. Wij willen dat de gemeente hierin voorziet, bijvoorbeeld door een circulaire fietsenbank in te richten waar U-pashouders gratis fietsen kunnen lenen, voor zichzelf en hun kinderen.

We garanderen veilige fietsroutes

Wij vinden het fantastisch dat zoveel mensen kiezen voor de fiets in de stad! Om dit te faciliteren, leggen we veilige fietsroutes aan. Fietsroutes die de drukke paden in de binnenstad ontlasten (zie hierover De Groeiende Stad), maar ook fietsroutes die veilig zijn in de avond en nacht. We zorgen voor goed zicht en goede verlichting en voorkomen verstopplekken op routes buiten woonwijken waar minder zicht op is.

Maatwerk voor de snelle fiets

Elektrische fietsen bieden kansen! Uit onderzoek blijkt dat 61% van de Nederlandse bevolking binnen 15 kilometer van het werk woont. Voor deze afstanden zijn elektrische fietsen een uitkomst. Fietsen is gezond en zorgt bovendien voor minder uitstoot. Wel vinden wij het belangrijk dat het gebruik van elektrische fietsen niet leidt tot gevaarlijke situaties op de weg. Met name de snelle e-bikes, die tot 45 km/u kunnen rijden, horen met die snelheid niet op het fietspad in de bebouwde kom, maar op de rijbaan. Ze horen wat ons betreft wel thuis op de brede snelfietsroutes buiten de bebouwde kom.

Handhaven op schadelijk en gevaarlijk gedrag

Ieder verkeersslachtoffer is er één teveel. Wij vinden het belangrijk dat bij de handhaving van verkeersregels prioriteit gegeven wordt aan het voorkomen van (dodelijke) verkeersongevallen. Dit betekent in de praktijk dat wij vooral blijven inzetten op handhaving bij gevaarlijk rijdend gemotoriseerd verkeer en minder op minder schadelijke verkeersovertredingen

De Democratische Stad

De ambitie: Democratie is veel meer dan stemmen tijdens verkiezingen. D66 staat voor een stad met actief burgerschap, waar mensen kunnen meedenken, meedoen en meebeslissen. Voorwaarde voor een succesvolle democratische stad is immers het aantal inwoners dat actief meedoet en bijdraagt aan het proces.

D66 wil een gemeente die niet bang is voor kritische burgers of journalisten, maar hen met een open houding ontvangt. Omdat zij inziet dat een kritische houding juist kan ontstaan wanneer men hart heeft voor de stad. Ook vinden wij het van belang dat de gemeente laat zien oog te hebben voor de rechten van haar inwoners. Per slot van rekening is Utrecht van ons allemaal. Daarom willen we dat beleid niet alleen gemaakt wordt voor, maar samen met Utrechters.

Samen maken we de stad

De groei van de stad, de energietransitie of de ongelijke verdeling van kansen. Het zijn onderwerpen die grote uitdagingen meebrengen en waar belangrijke keuzes gemaakt moeten worden. D66 wil dat deze keuzes niet alleen worden gemaakt door politici en ambtenaren, maar samen met de Utrechters.

De afgelopen jaren is er een hoop verbeterd in het voeren van stadsgesprekken. Op verschillende thema's kunnen Utrechters meepraten over problemen en het beleid in de stad. Maar meepraten is niet hetzelfde als meebeslissen, en het is lastig om iedereen in de stad te bereiken. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om iedere Utrechter te betrekken. Het is een uitdaging om ook inwoners met meer afstand tot de politiek te betrekken in het keuzeprocess.

Bewoners kunnen vaak zelf het beste inschatten wat de eigen buurt of straat nodig heeft. De concrete invloed op de omgeving was tot heden echter beperkt in Utrecht. Dankzij D66 is er op verschillende manieren geëxperimenteerd om Utrechters invloed te geven op de plannen in eigen buurt. De komende jaren willen we zulke experimenten voor iedere Utrechter toegankelijk maken.

Iedere buurt een eigen buurtbegroting van 50.000 euro

Na succesvolle proeven met een buurtbegroting in Noord-West wil D66 de buurtbegroting in alle wijken van Utrecht invoeren. We willen dat Utrechters op een laagdrempelige manier plannen kunnen maken die de buurt groener, gezonder, socialer of leuker maken. De buurt kiest vervolgens zelf welke plannen uiteindelijk worden uitgevoerd.

Een lokale woonraad en klimaatberaad

De energietransitie en grote nieuwbouwprojecten zijn ingewikkeld en spannend voor een buurt. Daarom willen we juist hier experimenteren met nieuwe vormen van inspraak, aangezien dit onderwerpen zijn met veel impact op de buurt. Door de leden te loten stellen we een afspiegeling van de wijk samen. Deze raden worden door de gemeente meegenomen bij het ontwikkelen van plannen.

Wijkplatforms voor en door de wijk

De wijkplatforms zijn een verbindende factor binnen een wijk én zorgen voor steviger contact tussen de gemeente en allen die bij de wijk betrokken zijn. Bewoners, buurtnetwerken, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere betrokkenen worden aan elkaar verbonden en gaan samen aan de slag met belangrijke onderwerpen. Het realiseren van meer groen in de wijk is daar een voorbeeld van. We kiezen bewust niet voor een 'one size fits all' wijkplatform. In plaats daarvan heeft iedere wijk minimaal één wijkplatform met een eigen karakter, mogelijkheden om mee te praten en mee te beslissen, aansluitend op de behoeften van de wijk en buurten. Inclusiviteit, flexibiliteit en representativiteit van de wijk en buurten staat daarin centraal. Bepalend voor het succes van de wijkplatforms zijn betrokkenheid van en samenwerking met de wijkwethouder en het wijkbureau. Het doel is dat elke Utrechter straks terecht kan bij wijkplatform waar je je thuisvoelt.

D66 Utrecht wil het initiatievenfonds verder versterken

Dankzij D66 is het initiatievenfonds opgericht, zodat Utrechters op een laagdrempelige manier kleine en grote initiatieven in de stad kunnen voorstellen. Dit kan gaan over het opknappen van een pleintje of het organiseren van een activiteit in het buurthuis. We willen dat de gemeente zich extra inzet om de toegankelijkheid te versterken. De gemeente kan het fonds bijvoorbeeld meer onder de aandacht brengen en extra ondersteuning bieden bij de aanvraag ervan. Zo kunnen we meer Utrechters op een eenvoudige manier helpen om de eigen straat, wijk en stad nog mooier te maken.

Meebeslissen van jongs af aan

In 2020 heeft de gemeente een campagne uitgevoerd om het initiatievenfonds op een laagdrempelige manier bereikbaar te maken voor kinderen op de basisschool. D66 wil dat we kinderen actief blijven betrekken bij het initiatievenfonds, zodat ze van jongs af aan al mee kunnen beslissen over wat er in hun eigen buurt of school gebeurt. Daarnaast willen we het Utrechtse Kindervragenuur introduceren. Want in Utrecht willen we dat de stem van kinderen niet alleen wordt gehoord, maar dat er ook echt gehoor aan wordt gegeven.

Via activiteiten naar maatschappelijk leiderschap

Maatschappelijke Diensttijd (MDT)-projecten zoals Urban Activities en Project O zijn erop gericht (moeilijk bereikbare) jongeren kennis te laten maken met diverse activiteiten en ze te laten bewegen. Ook dragen ze bij aan de ontwikkeling van leiderschapskwaliteiten en maatschappelijke betrokkenheid. Jongeren helpen mee met de organisatie van projecten, vaak in hun eigen buurt. Ze ontwikkelen hierdoor praktische vaardigheden zoals plannen en organiseren. D66 ziet het succes van MDT-projecten, zoals in Overvecht en Kanaleneiland, en onderstreept het belang. We willen dat de gemeente ze actief en financieel ondersteunt.

Medezeggenschap en ervaringsdeskundigheid

Niet alleen als buurtbewoner mag je meepraten. D66 vindt het belangrijk dat mensen die hun eigen ervaring inzetten om anderen te helpen (ervaringsdeskundigen) meedenken en meepraten over beleid en uitvoering. Binnen de gemeente, bijvoorbeeld over schulden, armoede en de inburgering of in zorginstellingen, buurtteams en de ggz.

De gemeente die naast burgers staat

Wanneer burgers zich gezien en gehoord voelen, zijn ze ook sneller geneigd mee te doen en actief deel te nemen aan het democratisch proces. De menselijke maat ontbreekt nog te vaak in de aanpak van de overheid. Ook die van de lokale overheid. Inwoners voelen zich niet gehoord, onbegrepen en onrechtvaardig behandeld. Dat heeft gevolgen voor de relatie tussen inwoners en de gemeente. De toeslagenaffaire heeft de gevaren laten zien van een overheid met te veel afstand tot de burgers. Te vaak staat de overheid tegenover in plaats van naast de mensen. Dat heeft rampzalige gevolgen voor het vertrouwen en draagvlak. D66 wil daarom met de bewoners aan een stad bouwen, waarin de bewoners zich gehoord en gezien voelen, de overheid kunnen controleren en zich daarmee ook uitgenodigd voelen om mee te doen. Dit beperkt zich niet tot het creëren van gelijke kansen op de woning of arbeidsmarkt, maar reikt verder.

Bewustwording van het probleem

Het vergt bewustwording van de gemeente dat zij een belangrijke rol speelt in het creëren van een stad waarin iedereen mee kan en wil doen. Een gemeente die niet vooral boven maar juist naast mensen staat, de dialoog aangaat en samenwerking zoekt met haar inwoners om maatschappelijke problemen op te lossen. Dit kan mede bewerkstelligd worden door het trainen van haar eigen personeel op o.a. culturele sensitiviteit en trainingen, om te bevorderen dat personeel mensgericht werkt, over de schotten van beleidsterreinen heen kan kijken, en op een constructieve wijze aan de relatie met de burger werkt.

De bestuurscultuur in onze stad

De gemeente laat zien en horen dat zij er is voor de bewoners. En wat D66 betreft niet alleen wanneer er problemen zijn. Onze gemeente moet zichzelf proactief laten zien in de diverse wijken, om zo de relatie met inwoners uit diverse wijken te verstevigen. Onder andere door langs te gaan in buurthuizen en andere plekken waar inwoners samenkomen, en hier op een laagdrempelige manier in gesprek te gaan met inwoners. Ook buurtraden of klankbordgroepen die bestaan uit bewoners en vertegenwoordigers van scholen en bedrijven in verschillende buurten geven invulling aan de wens om in contact te staan met burgers. Daarnaast komt er in de nieuwe wijkplatforms structureel meer ruimte om mee te praten en te beslissen.

Dat alles vraagt erom dat we de open bestuurscultuur op het gemeentehuis blijven waarborgen. Democratie is op zijn sterkst als inwoners echt invloed kunnen uitoefenen. Dichtgetimmerde akkoorden passen daar niet bij. Daarom willen wij dat een coalitieakkoord op hoofdlijnen wordt gesloten. Zo blijft de gekozen gemeenteraad aan zet en geef je inwoners zo veel mogelijk ruimte om met initiatieven te komen.

Omgaan met tegenmacht en tegenspraak

De gemeente moet een open houding hebben. Haar besluiten duidelijk toelichten. En echte gesprekken voeren met de inwoners van Utrecht. Utrechters ondervinden immers de directe gevolgen van gemeentelijk beleid. Als de gemeente in zo'n open houding investeert, investeert ze in beter beleid en betere besluiten. En in meer wederzijds begrip. Toch kan er ook dan iets mis gaan. In dat geval moet het voor iedereen mogelijk zijn om in bezwaar te gaan. Of zelfs, uiteindelijk, naar de rechter te stappen. En ook dan moet de gemeente haar inwoners bijstaan. Met de juiste ondersteuning. En zonder aanzien des persoons.

Ruimte voor lokale journalistiek

Naast een sterkere relatie tussen gemeente en Utrechter, ziet D66 ook het belang in van kwalitatieve lokale journalistiek. Controle op de macht is essentieel in een democratie. Daarom pleiten wij voor een transparante gemeente met een open houding naar journalisten. Een gemeente die informatieverzoeken snel en inhoudelijk beantwoordt.

Utrecht kampioen mensenrechten

De gemeente Utrecht mag zich al 10 jaar mensenrechtenstad noemen. Toch is deze titel maar onder weinig Utrechters bekend. D66 vindt dat het hoog tijd is om hier meer vorm aan te geven, door Utrecht een koploper op het gebied van mensenrechten te maken.

Utrechtse Mensenrechten declaratie

D66 wil dat de gemeente op basis van brede maatschappelijke participatie een Utrechtse Mensenrechten Declaratie opstelt. De mensenrechtenbenadering is een integraal beginsel voor beleid, bestuur en samenwerking in Utrecht. De gemeente Utrecht stemt de inrichting van haar democratisch proces af op de bescherming en verwezenlijking van mensenrechten.

Blijvende aandacht voor mensenrechten

Wij willen dat iedere twee jaar de rapportage 'Mensenrechten' wordt voorgelegd aan de Utrechtse gemeenteraad. Dit rapport zal tot stand komen door een samenwerking tussen diverse partijen zoals (basis -en middelbare) scholen, universiteit, maatschappelijke partijen, gemeente en externe deskundigen. Deze rapportage wordt tevens gekoppeld aan de gemeentelijke Utrecht Monitor.

De Investerende Stad

De ambitie: D66 wil een financieel gezonde stad, met lage gemeentelijke belastingen. We gaan zorgvuldig om met het belastinggeld van onze inwoners: voor ons zijn financiën een middel om te investeren in een bruisende, groene en kansrijke stad. D66 omarmt de groei van Utrecht!

Met de groei van het aantal inwoners, nemen ook de inkomsten toe. En dat geld hebben we hard nodig, om de voorzieningen te laten meegroeien. Ook willen we zorgen dat iedereen straks profiteert van het herstel na Corona. Vooral ook de mensen voor wie het lastig is er na de crisis zelf weer bovenop te komen.

In dit verkiezingsprogramma beschrijven we de ambities van D66 voor onze stad. Wij vinden dat iedereen in Utrecht moet kunnen genieten van een gezond stedelijk leven met gelijke kansen. We willen investeren in de samenleving, in de groei van de stad, in de economie... Kortom, in een nog mooier Utrecht. We schrikken er daarbij niet voor terug om ongelijk te investeren, voor gelijke kansen. En we willen weerbaar zijn tegen crises. Die ambities willen we terugzien in de gemeentelijke begroting.

Dit is geen gemakkelijke opgave. Utrecht staat er nu weliswaar financieel gezond voor, door verantwoord beleid. Beleid dat in de afgelopen 12 jaar mede werd bepaald door D66-wethouders op Financiën. De stad kan hierdoor prima aan alle financiële verplichtingen voldoen. We hebben een passende en gezonde schuldpositie. Maar de komende jaren wordt het uitdagend om de begroting sluitend te krijgen. Met name door de Corona-crisis, en een structureel te lage Rijksbijdrage.

De Corona-maatregelen hebben de Utrechtse economie een flinke opdonder bezorgd. Vooral de horeca, detailhandel en culturele sector kregen een harde klap. We moeten er op letten dat getroffen bedrijven het hoofd boven water kunnen houden. Daarom willen wij hen de helpende hand bieden, zeker in tijden van crisis. Op haar beurt liep de gemeente zelf ook veel inkomsten mis door Corona. Er kwam bijvoorbeeld veel minder parkeer- en toerismebelasting binnen.

Wat financieel nog meer knelt, en dat was ook al vóór Corona zo: de gemeente ontvangt minder geld van het Rijk dan nodig is. Terwijl de verantwoordelijkheden toenemen, blijft het bijbehorende budget beperkt. Zo kwamen er de afgelopen jaren extra taken bij op het gebied van jeugdzorg, zonder voldoende financiële ondersteuning. En dit probleem verergert, aangezien we volgens de huidige verdeling door het Rijk van het gemeentefonds structureel te weinig geld ontvangen. Hierdoor kunnen we onze toenemende verantwoordelijkheid lastig nemen op bijvoorbeeld het gebied van jeugdzorg, de omgevingswet en het klimaat. Voor het oplossen van deze tekorten rekent D66 Utrecht ook op het Rijk. De gemeente en het Rijk zitten immers samen in Team Overheid voor de Utrechter. Daarom willen wij geen nieuwe taken zonder eerlijke vergoeding!

Uitgangspunten voor gemeentefinanciën

Ondanks de financiële knelpunten wil D66 Utrecht blijven investeren in de stad. Hiermee willen we de voorzieningen in onze stad op peil houden, zodat we niks onnodig stuk maken in crisistijd. Hoe sneller weer bovendien in slagen om onze stad weer bruisend te maken, hoe sneller de gemeente hiervan ook weer profiteert via hogere inkomsten.

Met verantwoord investeringsbeleid wil D66 Utrecht onze stad de komende jaren financieel gezond houden. Daarvoor hanteren we de volgende uitgangspunten bij het maken van keuzes in de begroting.

Gemeentefinanciën zijn inzichtelijk en inwoners hebben inspraak

Gemeentefinanciën zijn lastig te begrijpen. Dat maakt het voor inwoners onduidelijk hoe hun belastinggeld wordt besteed. D66 wil een inzichtelijke en begrijpelijke presentatie van de financiën die beschikbaar wordt gesteld als open data.

De vervuiler betaalt

De opwarming van de aarde en het verlies aan natuur schreeuwen om actie! Daarom wil D66 Utrecht de vervuiler laten betalen en groene keuzes laten lonen. Voor de riool-, water- en afvalstoffenheffing maakt de gemeente nu alleen een onderscheid tussen eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens, terwijl een huishouden van twee personen beduidend minder verbruikt en vervuult dan een huishouden van zes personen. Dit moet meer in verhouding zijn.

We willen vergroening laten lonen via bijvoorbeeld lagere parkeertarieven voor emissievrije voertuigen. Of lagere kosten voor een bouwvergunning, als je jouw huis verduurzaamt.

Actief grondbeleid voor betaalbare woningen, mits het verantwoord is

Voor nieuwe ontwikkelingen geeft D66 Utrecht de voorkeur aan faciliterend grondbeleid. De gemeente heeft dan geen actieve rol in het aan- en verkopen van gronden voor te ontwikkelen gebieden. Particuliere partijen voeren de voorgenomen plannen uit en ze dragen ook de financiële risico's. De gemeente voert hierbij de regie over het aantal en type woningen, door kaders te stellen in de omgevingsvisie en het bestemmingsplan. Waar het echt nodig is voor het bouwen van betaalbare woningen, en waar de financiële risico's in verhouding staan tot deze urgente en belangrijke maatschappelijke opgave, kiest D66 Utrecht wel voor actief grondbeleid. De gemeente kan zo een sterke invloed op de woningprijs uitoefenen. En dat is in de huidige woningmarkt hard nodig.

Inzet op maatschappelijke waarde van gemeentelijk vastgoed

D66 Utrecht stelt de maatschappelijke waarde van gemeentelijke gebouwen voorop. Wij zien de vastgoedafdeling van de gemeente nadrukkelijk niet als melkkoe. Vastgoed wordt niet zomaar verkocht. Eerst wordt goed onderzocht hoe een pand kan bijdragen aan de stad. Bijvoorbeeld door maatschappelijk relevante organisaties te huisvesten of door nieuwe initiatieven een kans te geven. D66 Utrecht ziet ook graag snel de introductie van een recht op overname. Hierbij krijgen verenigingen of buurtbewoners het eerste recht om maatschappelijk vastgoed over te nemen en er een eigen invulling aan te geven, bijvoorbeeld een buurthuis of concertpodium. Met haar eigen gebouwen geeft de gemeente het goede voorbeeld op het gebied van gezonde verstedelijking. Denk aan verduurzaming, toegankelijkheid, gezondheid en circulariteit. Ook geven gemeentelijke gebouwen een impuls aan de wijk.

Financiële gezondheid

Utrecht is een financieel gezonde stad en dat willen wij zo houden. We zorgen daarom voor een stevige buffer, acceptabele schulden en een weerstandsvermogen waarmee we risico's kunnen opvangen.

We bouwen buffers op in goede tijden

Om ook op de langere termijn te kunnen investeren zijn buffers nodig. Die bouwen we op in goede tijden. We vangen nu de klap van Corona op, maar we vullen de buffers weer aan zo snel als mogelijk is. Tijdens de coronapandemie zetten we onze financiële buffer in om juist die zaken overeind te houden die de sociale cohesie in de stad bevorderen. Denk aan bibliotheken, zwembaden en buurtinitiatieven. Ook willen we voorkomen dat bedrijven die het moeilijk hebben zich laten verleiden tot het aannemen van crimineel geld. D66 Utrecht wil dat de gemeente daarvoor extra budget reserveert. De gemeente is in 2020 en 2021 al soepel omgegaan met subsidies. Wij willen dat dat zo blijft, zolang dit nodig is.

De schuldquote blijft onder 100%

De schuldquote van de gemeente staat voor de verhouding tussen geleend geld door de gemeente in verhouding tot de inkomsten. D66 wil dat die niet boven de 100% komt. Dat betekent dat de gemeente niet meer leent dan 100% van de inkomsten.

Het weerstandsvermogen is niet lager dan 1

Het weerstandsvermogen van de gemeente bepaalt de mate waarin de gemeente financiële risico's kan opvangen. Wij willen dat het weerstandsvermogen niet lager is dan 1. Dat betekent dat de gemeente genoeg weerstandscapaciteit heeft om risico's af te dekken. Als gevolg van de coronacrisis en het onzekere verdere verloop daarvan, moeten we rekening houden met risico's. Daardoor is het weerstandsvermogen momenteel lager dan 1. Wij willen dat de gemeente dit goed in de gaten houdt en waar nodig maatregelen neemt om de risico's te verlagen, zodat het weerstandsvermogen zodra het kan weer rond de 1 is.

De groei van de stad

De groei van de stad kost geld, maar zorgt ook voor inkomsten. Ook rekenen we op investeringen van het Rijk, bijvoorbeeld voor het aanleggen van OV-verbindingen om wijken te ontsluiten.

Met de inkomsten van de groei van de stad investeren we in voorzieningen

Door de groei van de stad stijgen de inkomsten. Die inkomsten hebben we nodig om ook voor het stijgend aantal inwoners voldoende voorzieningen te hebben in de wijken, volgens de ambities van de 10-minutenstad. We willen voorzien in bijvoorbeeld scholen, culturele instellingen en sportvoorzieningen. Zo blijft Utrecht een fijne plek.

Financiering van het Rijk onmisbaar voor gezonde stedelijke groei

We investeren zelf in de groei van de stad, maar we verwachten daarbij ook dat het Rijk (mede)investeert in de infrastructuur. Denk aan het OV rondom Rijnburg, de NRU en het realiseren van snelle fietsverbindingen. Een goed functionerend OV-netwerk, en efficiënte fietsverbindingen die daarop aansluiten, vormen een belangrijke voorwaarde voor gezond stedelijk leven. De NRU kan veiliger en efficiënter waardoor er meer ruimte komt om te leven. De gemeente heeft hierbij de verantwoordelijkheid om met goede, concrete plannen te komen waarmee we daadwerkelijk aanspraak maken op budget van het Rijk.

Metropoolregio Utrecht

Stedelijke groei en economische kansen gaan hand in hand. De vraagstukken van mobiliteit, wonen en werken zijn groter dan alleen de stad. We hebben daarom een duidelijk zichtbare instantie nodig die de economische en ruimtelijke belangen van de regio samenbrengt. Dit is een bundeling van de vele verschillende bovengemeentelijke samenwerkingen die nu al bestaan. Deze gebundelde krachtiger organisatie - Metropoolregio Utrecht - zet zich actief in om kansen te signaleren, voor de belangenbehartiging van de regio en het aanboren van financiering, zoals bijvoorbeeld bij de rijksoverheid.

Inkomsten

De gemeente kent weinig mogelijkheden om te zorgen voor hogere inkomsten. Bovendien willen we inwoners niet zwaarder belasten. Met goede plannen kunnen we wel aanspraak maken op subsidies.

Samen met het Rijk en de EU investeren in het klimaat

In dit verkiezingsprogramma staan ambitieuze klimaatplannen die hard nodig zijn. De gemeente kan dit niet allemaal zelf betalen. En dat hoeft ook niet, want zowel het Rijk als de EU gaan fors investeren in het klimaat, via het klimaatakkoord en de Green Deal. Om de klimaatdoelen van het Rijk en de EU te halen, verwachten we daarom dat ze met ons mee investeren. Het is dan wel van belang dat de gemeente investeert in een goed team ambtenaren dat met goede plannen de subsidies binnenhaalt.

Betaald parkeren binnen de snelwegring

Binnen de snelwegring voeren we gefaseerd overal betaald parkeren in. Met de opbrengsten investeren we in openbaar groen in de wijken.

Alleen stijging OZB als inflatie daarom vraagt

Wij willen zo laag mogelijke gemeentelijke belastingen. In 2021 is besloten tot een verhoging van de onroerende zaaksbelasting (OZB), om te kunnen blijven investeren in de stad en de tegenvallers van de coronacrisis op te vangen. Na deze stijging wil D66 Utrecht de OZB alleen nog verhogen als de inflatie daarom vraagt, zodat we koopkrachtverlies voor onze inwoners voorkomen.

Het gemeentelijke apparaat gaat efficiënt met middelen om

Wij vinden het belangrijk dat de gemeente geen onnodige kosten maakt en daarom zelf permanent evalueert of efficiënter kan worden omgegaan met middelen.

Kijk waar besparingen mogelijk zijn

De gemeente moet zelf zo efficiënt mogelijk werken. Alle afdelingen en diensten worden daarom regelmatig doorgelicht om te kijken of besparingen mogelijk zijn. Tegenvallers moeten altijd eerst binnen de gemeentelijke organisatie worden opgevangen, om te voorkomen dat de rekening bij de bewoners terecht komt.

Gemeentelijk inkoopbeleid

Het gemeentelijke inkoopbeleid moet gericht zijn op een goede prijs-kwaliteitverhouding. Daarin moet de gemeente (lokale) kleine ondernemers en starters een kans geven. Hiertoe kunnen aanbestedingen bijvoorbeeld opgeknipt worden in verschillende opdrachten. D66 Utrecht verwacht dat de gemeente haar positie als grote inkoper altijd aanwendt om leveranciers te laten bijdragen aan innovatie, duurzaamheid en social return. Extra's worden geboden bij extra behaalde duurzaamheidsdoelstellingen.

Uitbestedingen, subsidies en garanties

De gemeentelijke organisatie doet niet alles zelf. Er zijn ook taken en activiteiten die uitbesteed worden. Uitbestedingen zijn transparant en worden geëvalueerd op doelmatigheid. Ook verleent de gemeente subsidies. Subsidies moeten zijn gericht op het bereiken van maatschappelijke effecten. Langetermijnsubsidies worden alleen toegekend bij bewezen resultaten. De toekenning en verantwoording van subsidies moet daarbij volledig transparant zijn. Ook kan de gemeente garanties verlenen. D66 wil dat de gemeente de hierdoor ontstane risico's inzichtelijk maakt en binnen de perken houdt.

Hervormingen van gemeentefinanciën zijn noodzakelijk

De financiële positie van de gemeente staat onder druk. Wij denken dat er fundamentele hervormingen nodig zijn om de gemeente duurzaam financieel gezond te houden.

Wij willen fundamentele hervormingen van de gemeentefinanciën

Wij zijn voor de uitbreiding van het lokaal belastinggebied, waardoor gemeenten meer ruimte krijgen om belasting te heffen en minder afhankelijk zijn van de uitkeringen van het Rijk en we kleine, weinig doelmatige belastingen zoals de hondenbelasting kunnen afschaffen. Dit moet inkomensneutraal gebeuren. Voor inwoners moet een groter lokaal belastinggebied leiden tot een verschuiving en niet tot een verhoging van belastingen. Samen met andere grote gemeenten en de VNG willen we hiervoor blijven pleiten.

Ten slotte dringen we met andere gemeenten bij het Rijk aan op herziening van het Gemeentefonds, om over voldoende middelen te kunnen beschikken voor het uitvoeren van de taken.

Verantwoording

Het verkiezingsprogramma De Ambitieuze Stad, Groei voor alle Utrechters is vastgesteld door de leden van D66 Utrecht op 30 oktober 2021. Het programma dient als opdracht van de leden van D66 Utrecht aan de nieuw gekozen fractie voor de periode 2022 – 2026 en het vormt de inzet van D66 bij mogelijke deelname aan de coalitieonderhandelingen.

Dankwoord

Vanaf januari 2021 is de verkiezingsprogrammacommissie (VPC) aan de slag gegaan om in september een conceptverkiezingsprogramma aan de Utrechters te kunnen presenteren. De VPC kreeg van de D66 leden de wens mee om zoveel mogelijk mensen en organisaties binnen én buiten D66 te betrekken. Door coronabeperkingen waren fysieke bijeenkomsten helaas (bijna) niet mogelijk, maar ondanks deze beperkingen heeft de VPC op een geweldige manier, vooral digitaal, enorm veel informatie, wensen, ideeën, meningen en aanscherpingen opgehaald. Vanaf de eerste scherpe ideeën van leden tijdens de Denk-a-Thon in september 2020 tot de laatste input van de werkgroepen in juli 2021 en natuurlijk de amendementen op het conceptprogramma in oktober, aan hulp bij het schrijven was geen gebrek.

Wij zijn daarom veel dank verschuldigd aan de inbreng en ideeën van velen: alle leden én niet-leden die de moeite hebben genomen om de enquête in te vullen, alle deelnemers aan de vele digitale (informatie & discussie) bijeenkomsten, de vele geïnterviewde experts & mensen die in Utrecht (maatschappelijk) actief zijn, de maatschappelijke organisaties die hun inbreng hebben gegeven en alle betrokken leden van D66 Utrecht.

In het bijzonder danken wij, de VPC: Matthijs Sienot, Margot Aelen, Venita Dada-Anthonij, Nils de Kleijn en Anita Schmale, het schrijfteam: Philip Overkleef, Infographics maker: Jaap Nauta, het bestuur van D66 Utrecht, de fractie 2018-2022, de wethouders, de werkgroepen, de Utrechtse JD en de VPC's uit de G4 gemeenten.

Verkiezingsprogrammacommissie D66 Utrecht

Matthijs Sienot (voorzitter)
Margot Aelen (vice-voorzitter)
Venita Dada-Anthonij
Nils de Kleijn
Anita Schmale

Contact met D66 Utrecht?

d66@utrecht.nl
Utrecht.d66.nl

Foto's: afkomstig van de D66 Utrecht fotosafari

